

جانی سینجھم

خالد بیرتوغرول

ئایسیل

کچه لایکی بی نهوا

رؤیا

٢٤

کچھ لاویکی بی نہ وا

ناوی کتیب: نایسپل - کچه لایکی بی نهوا
 نووسینی: خالد ئیرتوغرول
 وه رگنپانی: گونا غریب
 توبه ی چاپ: پینچم

نایسپل

کچه لایکی بی نهوا

له به پتوه به رایه تی گشتی کتیبخانه گشتییه کان
 ژماره (۱۳۵۱) ی سالی ۲۰۱۰ ی پی دراوه

www.ara-m.com
 ara.m@hotmail.com

ناوه ندر راکرماندن ئارا

0770 358 7100 - 0750 106 9589 - 0748 013 4669

بنکە ی سەرەکی بلاقردنەوه ی بهرهمه کانی ناوه ندری راکه یاندرنی ئارا - سلیمانی - شه قامی پیره میرد

© سەرجه م مافه کانی نهم بهرهمه بارنیزراوه بۆ ناوه ندری راکه یاندرنی ئارا

به پیتی رێکه و نسی فرمی تێوان ناوه ندری ئارا و ده زگای بهرهم هین و نووسهروه، ناوه ندره که رێگه نادات به له چاپدانه وه و
 کۆپی کردن یاخود دا به زاندرنی له سایت و تۆره کۆمه لایه تیه کان، یاخود خسته سهر شینوازی دهنگ بۆ میدیاکان بهمه ر
 شینوازیلک بیت. سهریچی کاریش تووشی سزای یاسایی ده یته وه.

ئايىل

كچه لايىكى بى نەوا

نووسىنى

خالىد ئىرتوغروڭ

ومرگىپرانى

گۇنا غەرىب

چاپى پىنجه م

۱۴۳۴ك - ۲۰۱۳ز

پيشه‌کى

ئەو پەرتووکانەمان كە سەبارەت بە بابەت و كىشە نۆز زىندوو و پاستە قىنەكانى پۆڭگار نووسراون، خوينەرىكى نۆريان ھەيو جىي گرنكى پىدانى خەلگن. بەجۆرىك لە پەرفۇشىدا ژمارەى پىوانەبيان تىپەپاندوو.

لەدواى بلاوكردەنەوى ھەرىك لەو پەرتووكانە پۆزانە دەيان نامەو تەلەفۆن و پەيامم پىدەگات، كە تيايدا ھەركەسەو بەجۆرىك گوزارشت لە كارىگەرى پووداو و بەسەرھاتەكانى نىو پەرتووكەكان دەكەن لەسەر ژيانيان، بەجۆرىك كە ھەندىكيان بەھۆى ئەو پەرتووكانەو كەوتونەتە لىپرىسنەوى خودى خۆيان و لەو پىيەشەو ژمارەى ئەو كەسانە لە زيادبووندايە كە بەسوود وەرگرتن لەم پەرتووكانە سلاويان لە ژيانىكى نوئى كردوو.

بەلن، ئەم پەرتووكەش كە لە بەردەستتاندایە لە يەكئىك لەو نامە پەروانە و نەئىنيانەى كە بەدەستم گەيشتوو پىكھاتوو.

ئەم نامەيە لەسەر جىگاي مەرگ نووسراو، لەبەر ئەوئەوى نامەى نەخۆشئەكە كە لە بارىكى دەروونى نۆز سەختدا و لەژىر بارى ناپەھەتى نەخۆشئەكەى نۆز قورسدا و بە زەين و بىرىكى پەرش و بلاوئەو نووسىويەتى، لەنۆز شوئندا پىويستى كردوو كە دەپىرپىن و پستەكانى پىكبخەين و لە شىوازى نووسىنى پەرتووكى نزيك بكەينەو.

بەلام، ھەرگىز دەستكارى پووداوو بابەتە سەرەكئەكانى نامەكەمان نەكردوو.

لەم پەرتووكەدا كەسەكانمان بەناوی جیاوازه‌وه ناساندوو و
لەهەندێك شوێندا ئەو دەریپین و وتانەمان گۆپیوه كە لەگەڵ پەوشت و
ئاكارددا ناگونجیت.

ئەم پەرتووكە ژيان و بەسەرھاتی كچێك دەگێڕتەو و كە لە
لێوارەكانی خۆكۆشتندا بوو، لەم پەرتووكەدا پەییەندییە
كۆمەلایەتیەكان و كێشەكانی ژيانى گەنجیتى و تێك ھەلپژانە
كۆمەلایەتیەكان دەخزێنە ژێر پرسیارەو.

بێگومان نووسین و بلاكردنەوێ ئەم پەرتووكە لەپێناو ئەو دایە كە
گەنجانی تروویابنەو و ھەول بەدەن كە تووشی ھەمان ئەو ھەلەنە بن و
بەھەمان باروبۆخ و كێشەى سەختدا تێنەپەن. ھەربۆیە بە زمانێكى
سادە و ساكار نووسراو بۆ ئەوێ گەنج و لاوی تەمەنە جیاوازه‌كان بە
ئاسانی تێبیگەن...

خالد ئیرتوغول

ئەو نامەيەى گرياندىمى

مانگى پەمەزان بوو، بېدەنگىيەكى سامناك بالى بەسەر ژورەكەمدا كېتسا بوو، چەند كاتۇمىرىك بوو لەسەر مېزەكەم فرمىسك دەرىشت. نامەيەكى درىژ لە بەردەمدا، بەردەوام لەگەل ھەر وشەيەكىدا تاخم دەسوتا و جەرگم پارچە پارچە دەبوو، ئەم حەقىقەتە كاريگەرە ھەموو ژيانمى ھەژاندبوو...

ھەموو پۇڭك لە خويۇنەرى كىتپەكانمەو ھەندەھا نامەم پېدەگەشت. ھەر نامەيەك خەمىكى جيا، كېشەيەكى جيا، ياخود خۇشەيەكى جياوازی لە نامىز گرتبوو، لە ھەندىكىانەو ھەندىكىانەو سەداى ھاوار و يارمەتى و لە ھەندىكىشيانەو مژدەى شادى و لە ھەندىكى تریشياندا تىكاي پىگە چارەى كۆمەللى گرتى پۇژانە دەكرا، زۆرجار نامەكان بە نزاو سەلام كۇتاييان دەھات، بەلام ئەم نامەيە جياوازه لەوان، ھەر پىتېكى بەدەم فرمىسك و ئازارەو نووسرابوو، ئەو ھەندە پەند ئامىزو، سەرسورھىنەر و پىر لە مەينەتى بوو كە نازانم چۆن مۇقۇنك بەرگەى ئەم ھەموو نازار و نارەھەتتە دەگرتى؟! وادەبىنرا كە سەدان قەساب ھىرشيان كىرەپتە سەر خاوەنى ئەم نامەيە و بە چەقۇ خويۇناويەكانى دەستيانەو ئەم بېتاوانەيان ئەنجن ئەنجن كىرەپت. ھەر كە لەخويۇندەو ھەى نامەكە تەواو بووم وەكو مىندالىك دەستم كرد بە گريان...

هاوسه ره کهم که دهنگی گریانه که می بیستبوو، هاته ژورده که مه وه،
هر که نامه کانی سه ر میزه که ی بینی، پرسى: دیسانه وه نه مانه؟

وتم: به لئی، به لام نه م جار هیان ژور جیاوازه...

خیزانیشم پاهاتبوو به دۆخه که، نهو نامانه ی که ده هاتن ده یانکردینه
هاویشکی خوشی و ناخوشیه کانیا. نه گهر نامه کان پیر دهر د و نازار
بوونایه، چاوه کانمان ده بوونه وهر گتیریان و نه سرینه کان دلّیان
ده داینه وه، نه گهر مژده به خش بوونایه پتکه وه دلخوش و شادومان
ده بووین.

له نامه که دا ده لیت: به هۆی هه لئباردن هه له مه وه له ژياندا هه موو
هه لیکم له ده ست چوو. ته نها چاره م چاوه ریی ساتیک زووتر کۆتایی هاتنی
ژيانمه. له م دونیا به دا خۆم وه ک گونا هکاریک ده بینم که هه موو ژيانی خۆی
له ناو بردییت، به و پتیه ی شتیک نه ماوه که به سه رم نه یه ت و نه بیبینم،
ده پاریمه وه مهرگ ئیدی وهره و زوو دهر بازم بکه. چه ندین مانگه
چاوه روانی نهو کۆتاییه نه فسوناو بییه م تا بییت و پرگارم بکات.!

خاوه نی نامه که که هر له زوه وه هه ستی به نده یی و مه به ستی بوونی
له یاد کردبوو، به م چه ند دیره نامه که ی ده ست پتیکردبوو، به لام نامه که ی
به شیوه یه کی ژور سه رسوپه ئنه ر کۆتایی ده هات، کۆتاییه ک که ژيانمانی
خسته ژیر کاریگه ری خۆیه وه، به جۆریک له تاو کاریگه ریه که ی
نه ده هاتینه وه سه ر خۆمان...

جاریکی تر ده ستم کرده وه به خۆیندنه وه ی نهو نامه یه ی که ژيانی له
مه ینه تی و ناره حه تی چنراوی کچیکی گه نجی کردبوو به س و سه ر دپری.

دەستپېځى پېر ناسۋرى نامەگە:

بەريز مامۇستا خاليد، بمبورو كە بە شىۋازىكى زۆر ھەلاۋىر نامەگەم
نووسىۋە.

دەبى ئۈۋە بزانن كە ئەم دېرانە لەسەر جېڭاي مەرگ پرەش دەكەمەۋە،
مامۇستا خۇت دەزانى كاتىك كەسىك لە دوا ساتەكانى تەمەنىدا بېت
چەندە لە ئازار و ناجېڭىرىدا دەژى، ھەريۋىيە وشە و دەريپىنەكانم خوارن
و، ناشتوانن ئۈۋەى لە ناخمدايە ۋەكو پىۋىست بېگەيەنن. جگە لەۋەى
ئەم نامەيەم بۇ ئۈۋە نەنووسىۋە تا بېيتە شاكارىكى ئەدەبى، تەنھا
مەبەستم لە نووسىنى ئۈۋەيە بېيتە ھۆكارىك تا مۇۋەكان بەخۇياندا
بچنەۋە و كاتىك كەسانىكى بى ناز و ستەم ديدە دەيىنن لە بەرامبەريان
خۇيان بە بەرپرس بزانن و مامەلەيان لەتەكدا بكن...

من زۆرم چەشت.. بەداخەۋە گەيشتمە دواھەمىن وىستگە، ھەموو
پاكىزەيى و دروستىيەكم، ھەموو ھەست و سۆزۈ بىرى بېگەردو پاكەم لە
ناوچوو، چىتر لە خۇم و لە ھەر شىتەك كە لىۋەى نىك دەبەمەۋە شەرم دام
دەگرى، ئىدى نامەۋى كەسىكى تر ۋەك ئەم ژيانەى من بىژى و ئۈۋەى
بەسەريپت كەبەسەر مندات. ھەريۋىيە لەپىتاۋى ئۈۋەى دەنگم بگاتە
ھەمووان و ھىچ كەسىك چەوتىيەكانى من دووبارە نەكاتەۋە، دەستى
لەرزۆكم خامەى شەكەتى گرتە نامىز.

با ئۈۋە بلىم بۆچى ئەم نامەيە بۇ ئىۋەيە و بۇ كەسىكى ترى نانوسم.
خۇ ئەگەر بىتوانم وشەكانم لەتەنىشت يەك رىز بگەم و چەند پستەيەك
دروست بگەم، بۆچۈۋىنى خۇمتان بۇ روون بگەمەۋە..

لەسەر ئەو جېڭاي مەرگەى كە لىۋى پاكشابووم، ھەفتەى راپىردوو دوا
ھەۋلى خۇمدا، بۇ دواچار چوۋمە دەرەۋە و لەگەل ئەو مۇۋە

خیاڼه تکارانه دا پوویه پوو بوومه. گهر نه وانیش گوټیستی من نه بن به لام
من هیچ نه بی قین و خه شم و توپه یی خومیان ناراسته ده که م تا هیچ نه بی
که میک پشوو به ویزدان و ناخم بدهم. چونکه نه وان هه موو شتیکی منیان
برد، کردمیانه پهن دی زه مانه، هر هیچ نه بی نه مه تو له یه کی بچوک و دل
ده ره وه یه ک بوو بۆ من.

به م حاله مه وه له نه خوشخانه چوومه دهر، به لام به م جهسته لاواز و
ته واو بووه وه که کۆتا پۆزه گانی ده ژمیڤت، بۆ کوئ؟ توانیم ته نها چه ند
هه نگاوێک بنییم.

پۆیشتن؟ بۆ کوئ؟... نه و پۆژانه به سه رچوون... ته نها توانیم بچه
به رده م نه خوشخانه که. سه یری لای پاست و چه پی خۆم کرد نه فره ت و
خه شمی خۆم به وانه پشت که له پوویاندا هیچ هه ستیکی مرقایه تی به دی
نه ده کرا. دواتر له لای بلالوکراوه فروشینکدا وه ستام.

به ده نگیکی زۆر نزم و له سه رخۆ که خۆم به نه ستم گویم لای بوو! نه ی
خه لکینه وریای خۆتان بن، به م مرقانه هه لمه خه له تیڤ، چیتان هه بیڤ
ده یبه ن، هیچ باکیان لای نه و به ناره وای نازان، به تایبه تی نه وه ی پی
ده وتریڤ (شه ره ف)، (ناموس)، (که سیڤی) یان (ریڤ) هیچ باکیان نه به
نه بوونی... نه وه ی ده میڤتیه وه ته نها پاره یه، که به پاره که شتان ده توان
پارچه گفنیڤ بۆ مرده که تان بکړن و به س!!.. کاتیڤ که تاوتوی نه و
دوینا په شه وه بووه ی خۆم ده کرد چه ند کتیڤیک له به رده می بلالوکراوه
فروشه که دا سه رجی پاکیشام. دوو کتیڤ له ته نیشت یه کتریڤا دانرا بوون
(نه و پیاوه ی له دووی خوی ده گه ږت) و ((خۆم دۆزیه وه)).

هر بیریشم له وه نه کرد بوویه وه که پاره م بیرچووه، پۆیشتم کتیڤی
(خۆم دۆزیه وه)) م هیڤا خاوه نی فروشگا که ش که زانی حاله وایه و پاره م

پى نىيە، داۋاي نرۋەكەي لىنەكردم. ... وا خەرىكە خۆرى تەمەنم ئاۋا
دەبىي و دەبىنم چاكاكەيەك بەرامبەرم دەكەرى. سەيرە! لەم كۆمەلگەيەدا
كەسانى چاكا خۋازىش ھەن؟!!

چى دەبوۋ لەسەرەتاي تەمەنمەۋە ئەم چاكاكەيەم لەگەلدا بىكرابە و
پىگەي دۆزەخم نەگرتايەتەبەر، بەلام پاش چى! پاش تەۋاۋىۋون؟!
پاش ئەۋەي ھەموو شتىك كۆتايى ھاتوۋە، تۆ بلىيت چاكا مانايەكى
مايىت؟.

نازانم بۆچى ئەم كىتەبەم ھىنا. كەستىك لە زۆراندا بىت لەگەل مەرگدا
چى لە كىتەب بىكات؟ ئەۋەشى كە نايزانم ئەۋەيە لەۋانەيە بەداۋى پىگە
چارەيەكى شاراۋەي پىگارىۋوندا گەراپم ۋەكو كەستىكى خۆ ۋن كىردو.
گەرامەۋە بۆ نەخۇشخانە. پىزىشكەكان تەداۋى لەسەر تەداۋيان بۆ
دەكردم.

پىزىشكىكان: بۆ سەيرى خۆت ناكەيت، لامان دەمىنىتەۋە تا دەمىرىت
ۋ دەپۆيت.

ئاخ! جا كۈا ئەۋ پۆۋەي بىرمەمايە، مەگەرمىردنىش لە خۆيدا شتىكى
باشە!...

ھەم تەداۋى ماددە ھۆشبەرەكان ۋ ھەم چارەسەرى شىرپەنجەم
ۋەردەگىرت. ھەرچەندە ئەۋان ئەۋەيان لىدەشاردەمەۋە كە توۋشى
شىرپەنجە بىۋىبم بەلام ھەرچۆنىك بىت بەھۆي ئەۋ دەرمانانەۋە كە
ۋەرمەدەگىرت تىدەگەيشتىم، چ جىۋازىيەك ھەيە؟ ئەمىق بىت يان سبەي
بەھۆي ئەۋ كارە چەۋتانەي لە زىاندا كىردىۋونم دەبوۋ توۋشى ھەموو
دەردى سەريەك بىم. ھەر كە دەرمانە ئازار شكىنەكانم بەكارھىنا ۋ لاشەم
كەمىك ئاسۋودە بوۋ، چاۋرىكم گىرا بە كىتەبەكەدا.. مەخابن.. چەند دەمىك

بوو که کتیبم نه خویندبووه وه؟! گهر وا نه بووايه ئیستا ده بوومه که سیکي
 به سوود بۆ خۆم و دۆست و ولاته کهم، ته نانه ت ده بوومه یارمه تیده ره له
 هه موو ئه و کیشه و له مپه رانه ی که ده هاتنه پێگایان، ئاه بۆ ئه و گونا ه و
 هه لانه ی که لیئوردنیان نه... له کتیبی ((خۆم دۆزییه وه)) دا نامه گه لیکي
 زۆری تیدایه که بۆ جه نابتان نوسراوه، دیاره که سانیکي زۆر داوای
 یارمه تی و چاره سه ری کیشه کانیا نتان لی ده که ن. زۆرم به لاه سه یریوو...
 وتم تۆ بلییت له م دنیا یه دا که سیک ماییت ده ستي یارمه تی بۆ لیقه وماوان
 درژیکات؟.. که واته هه یه! بۆیه هه ستم پینه کردوه چونکه له دنیا یه کی
 زۆر جیاوازا دژیاوم. بابه ته کانی کتیبه که زۆر سه رنج پاکیش بوون،
 هه ندیکم خوینده وه به لام فیکر و زه نه م نه یانده توانی به رگه ی ئه و هه موو
 پاستیه بی گومان و حاشا هه لئه گرانه بگرن...

له و کتیبه دا نامه ی که سیک سه رنجی پاکیشام که تووشی شیرپه نه
 بوو بوو. ئه و یه کیک بوو له قوتابییه کانتان به ناوی (ئهره ن تونجه ر). له
 پاستیدا ئه مه یه که م نوسین بوو که به جددی کاریگه ری له سه رم دروست
 کرد، تا ئه و پاده یه ی بووه هۆی ئه وه ی ئاوکی زینده گی به پۆحمدا بکات
 و کۆمه لیک به هام سه ره له نوێ تیدا زیندوو بکاته وه و له سوچی که وه ژینی
 تاریکم پوونا ک بکاته وه..

له ژۆر کاریگه ری ئه و نامه ی که بۆ ئیوه نووسرا بوون منیش ته کانیکی
 ئومیدم دایه به رخۆم و داوام له و خانمه کرد که ژووره که می پاک ده کرده وه
 چه ند پارچه کاغه زوقه له میکم بۆ به ئینیت تا منیش ده ست بکه م به
 نووسینه وه ی ئه و ساته پر له ئیش و ناسۆرانه ی ژیا نمان سا به لکو ئیوه ش
 وه کو سه رگوزشته ی ژیا نیک بیخه نه ناو کتیبه کانتانه وه، بۆ ئه وه ی ئه وانه ی
 دوا ی من په ند له هه له و تا وانه کانم وه رگرن تا خۆیان به دوور بگرن له و

که سانه‌ی که ده‌ست ده‌خه‌نه خوینی که سه بی‌تاز و بی‌تاوانه‌کانه‌وه و
ژیانیان مه‌پروون مه‌پروون ده‌که‌ن.

من نازانم نه‌مه چاکه‌یه‌که یاخود ئاسووده‌کردنی ویزدانی خۆمه، ته‌نها
شتیک ده‌زانم ئه‌ویش ئه‌وه‌یه که شیرپه‌نجه‌که‌م له‌ماوه‌یه‌کی که‌مدا به‌ره‌و
مه‌رگم ده‌بات. ئه‌گه‌ر ئه‌م نامه‌یه ته‌واو بکه‌م و به‌ئیه‌وه‌ی بگه‌یه‌نم ئه‌وا
ناتوانم بلیم که کاریکی باشم کردووه، به‌لام ته‌نها شتیک هه‌یه ئه‌ویش
ئه‌وه‌یه که ده‌توانم بلیم به‌خستنه‌ پووی راستیه‌کان جوړیک له‌ تۆله‌م
له‌وانه سه‌ندووه‌ته‌وه که ژیانمیان به‌و گێژاو و تاریکیه‌دا برد...

بهشی یه کهم

ساله پر نه هامه تییه کانم

پوخته ی ئەم به شه:

سه رجه م ئەندامانی خێزانه کهم یه که له دوای یه که له دهست دا.

کاره سات له دوای کاره ساتم به سه ر ده سات.

له م دنیا پان و به رینه دا به تاقی ته نیا مامه وه، به جوړیک که هیچ

که سم نه بوو یارمه تیم بدات و پشت و په نام بیت. ته نها دلنه وایی

ژیانی مندالیم نه و فرمی سکانه م بوون که هه رگیز، بوو پوژنیکیش

بیت، وشکیان نه کرد.

له گه ل هه موو نه مانه شدا هه رچی کیشه و خه می دنیا هه یه خوی مات

دابوو و چاوه پوانی من بوو...

دایکمم ھەرگیز نەدیوھ

بەو ئومێدەیی بەردەوام بێن لە خوێندنەوێ چیرۆکی ژيانمدا، با لەسەرەتای منداڵیمەوھ دەست پێبکەم... لە پاستیدا نامەوێت بگەریمەوھ بۆ ئەو پۆژانە، چونکە ئەو ئازار و مەینەتیانەیی ئەمڕۆ، بەرھەمی تۆوی چێنراوی دوینین. ئەگەر بە خەیاڵیش ئەو سەردەمە لەناوچووھم یادبکەوێتەوھ ھەست بە ئازاریکی بێ سنووردەکەم. ھەر سال و مانگ و پۆژێکی ھەتا چرکە بەکیشی پێ لە ئیش و دەردی سەریبە. لە ھەمووی خراپتر ئەو بێ ئومێدیە بوو کە بالی بەسەرمدا کێشابوو...

خیزانێکی چوار کەسی بووین. باوک و دایک، کۆرپێک سالتیک لە من گەورەتر و منی بەدبەخت. دایکمم ھەرگیز نەبینیوھ، نە بەری کەوتووم و نە ھەستم بە سۆزو شەفەقەت و نەرم و نیانی دایک کردوھ. بە ھۆی ئەمەوھ ھەمیشە حەسرەتی بێ دایکیم چەشتوھ. لەوانەیە گەورەترین بەدبەختیم ئەوھ بێت کە لە ژياندا دایکمم نەناسیوھ، تا دەرگاکانی دلمی بۆ بخەمە سەرپشت و ببیتە یارمەتیدەرم. ئەگەر لەم بەندیخانەیی کە پێی دەوتریت ژيان ئەوم لەتەکبايە کێ دەلێت گرفتاری ئەم ھەموو بەدبەختییە دەبووم؟.

ئەگەر کەسیکی وەک دایک ببوایە پەناگەینەک و لەچەرپنووی بێ ویزدانان پەنای دا، لەوانەیی ئەمڕۆ لە سوچیکی نەخۆشخانەدا بە تەنھا نەمامایەتەوھ، بەلکو خیزانێکی دلشاد و مندالی چاوگەش و ھاوسەری ژینم ببوایە...

نۆڧر بېرىم لەو تابلۆ ئارام بەخشەى ژيان كىردووه تەو، نۆڧر خەون پىئو
 بىنىو به لآم دروست نەبوو و نەبوو. چونكە كاتى لەدايك بوونم بەهۆى
 خوڧن لەبەر پۆىشتىووه كۆچى كىردووه و منىش ئەوهم كە ئىستا هەم!
 دەلئىم منىش ئەوھى كە ئىستا هەم. ديارە، چونكە مندا ئىكى تازە
 لەدايك بوو بە بى نازى دايك لە لانەيەكى بچووكدا و مالىكى هەزار و كەم
 دەرامەت لە دەستى باوكىكى نەخۆشدا.. ئىتر ئىوھ بېرى لىبكە نەوھ...
 بېرى دايك. تامە زىڧى فرىشتە ئادەمىيەكان. بە درىژاى تەمەنم
 لەخە يالەم دەرنەچوو. گەورە ترين حەسرەتى من نەبوونى خۆشەويستى و
 چاودىر بوو.

خۆزگە داىكم بىامە و كاتىك چەوتىيەكم دەكرد قىژى بگىرتمايە و
 پاىبىكىشامايە و لە ژوورىكدا بەندى بگىرتمايە، قەيناكا با بە لىدانى
 باوكىشىمى بىدامايە، خۆ هىچ نەبىت نەى دەدامە دەست ئەو بى وىژدانانە.
 چەند سەرىبەرز دەبووم...

سەرهپاى ئەو هەموو لىدان و ئازاردانە، پاشتر لەسەر كۆشى دايدەنام و
 قىژمى شانە دەكرد و پوومە تەكانمى ماچ دەكرد، ئاى داىە!.. چەندە خۆش
 دەبوو. من لەو هەموو نازە بى بەش بووم.. ئاى داىە!.. بۆ منىت بەجى
 هىشت و پۆىشتىت؟ بە بى تۆ ئەم كچە بەدبەختەت تاوانى نۆڧرى كرد. واى
 دەزانى هەموو كەس وەك خۆى نىياز پاكە. كەسانىكى نۆڧرى ناسى واى
 زانى دۆستى، بە لآم بەپىچەوانەو نەيارى نۆڧر سەرسەخت لە بەرگى دۆستدا
 بوون. داىە گەر تۆ بىمايتايە دلنىام نەتەدە هىشت دەستيان بەر تالە
 قىژىكىشم بگەوڧت.

بېرى داىك، خۆشەويستى داىك ناخى وا سووتاند كە هەستى
 خۆشەويستىم لە ناوچوو. هەر كە بېرىم لە خۆشەويستى داىك دەكردەوھ،

یه کسەر په نام بۆ ئه و شیعرانه ده برد که بۆ دایک وتراون. هەر شیعریکم ده خوینده وه هه ولم ددها ئه و بۆشاییانه ی که به هۆی نه بوونی ئه وه وه تیامدا دروست بووه پیتی پرپکه مه وه. له ته مه نی مندالیمه وه له هەر شویتیکدا به هۆنراوه یه ک، یادگارییه ک یان پاسپارده یه کی دایک که یشتبم یان له به رم کردووه یان لای خۆم هه لم گرتووه و پاراستوومه. له وانه یه تاکه کاریکی باش که کردبیتم له ژيانمدا ئه وه بیت که ئه و شیعرانه ی بۆ دایک وتراون کۆمکردوونه ته وه، هەر کاتی که ته نها بوومایه یاخود داته نگ بوومایه یان براده ریک یاخود دۆستیک بهاتایه لام، هه م ده مخوینده وه و هه م ده گریام...

هاوارم بۆ هه موو کچان

گه ر هاوارم ببیستن ده مه ویت به هه موو کیژانی لاو بلتیم: گویم لیبگر و ببیستن، ئاگادارین ده ست بگر به خیزانه کانتانه وه هه رچه نده دایکانتان هه ندی جار به هۆی شتانیکی بچوکه وه به زیری مامه له تان له گه لدا بکه ن، یاخود بتان په نچینن... له بیرتان نه چیت هه رگیز له بیرتان نه چیت!! بیزراوترین دایک له هه رکه سیکی تر به سۆزتر و نه رم و نیانتره بۆتان. خراپترین خیزان له سه رنج پاکیشترین شوین زامنتره، هه ر هه یج نه بیت گیان و ناموستان له مشتی ده ست پاکاندایه. گه رنا ئیوه ش ده بنه قوریانی ده ستی ئه و دوورپوانه ی که بۆ گیانی ئیمه مانان هه رده م له مه لاسدان.

گه ر به مه به ستی ده سه که وتنی خۆشی و په فاهیه ت و سه ره به ستی خیزانه کانتان به جیبه یلن، ئه وه گه وره ترین دلخۆشی و سه ره به ستی له ده ست ده دن و پاده ستی ئه و که سانه ده بن که مرۆف وه ک پارچه یه ک گوشت ده بینن. چونکه ئه وانه ی له و دیو چاویلکه ی پاره و به رژه وه ندیییه وه سه یری دنیا ده که ن، بی ئه وه ی هه یج به زه بیان به مرۆفدا بیته وه به پیتی

پاره دهپیټون و مامه لای له گهل ده کهن. به لام نټوه پټوستان به بینینی
 نهو دنیا پوخواو و فرمیتسکه پژاوانه نییه چونکه نزدیکترین شاهد له و
 پرووداوانه منم. ورن له من بیرسن نهو خائینانه چ به هایه کیان پی ون
 کردم...

داوای لیټبورن ده که م ماموستا... له بابه ته که ده رچووم به ده ست
 خو م نییه...

ناتوانم زور چر بیمه وه له بابه تیکدا. زینیشم وه کو هه موو باقی ژبانی
 لاوتیم په ژمورده و په رش و بلاوه.
 با بگه رپینه وه بۆ سه ره تا...
 له له دایک بووندا بووین، وایه؟

که دایک مرد، منیک که تازه له دایک بوو بووم و بایه کم که سالتیک
 ته مه نی بوو و باوکم که پوژانی کۆتایی ته مه نی ده ژمارد و به نه خو ش
 (سی)یه وه دهینالاند، له مالتیکی دوو ژووری هاوشپوهی گه وړ، ده ست
 له ملانی ناخو شپیه که مه رشکینه کان ده ماینه وه.

ماوه یه ک که سالتیک که ده یانوت: "نه دارن به لکو یارمه تیپان بدهین"
 کۆمه کیان ده کردین، به لام له کۆتایی دا وه کو ده بیبن... خو که سی نزیکت
 نیه تا وه کو له دله وه به رده وام بیت. دایک له بهر نه وهی به بی که سی و
 هه تیوی له دایک بوو بوو نه خزمی نه نزیکیکی نه بوو. خزمه کانی باوکیشم
 وه ک پور و مام وه کو پټو سیست گرنگیان پی نه داین و چاودیریان
 نه کردین. خو مام نیفلیج بوو و زور نه ژیا! پوریشم میردیکی هه بوو
 به رده وام سه رخوش بوو و پوژانه له ماله وه هه ر خه ریکی جنیو و لیټدانی
 پورم بوو... نه ی ژبان بۆچی هچ به پووی نئمه وه پینا که نیت، بۆ؟ وه ک

دەبىنن لەگۆڤەپانى ژياندا دەستەويه خە و بە تەنها لەگەڵ ئازار و بە لاكاندا مابوینەوه، ھەمیشە وا ھەستمان دەکرد کە بەرە و مردن بە پێ دەکرێن. باوکم بە ھۆی نەبوونی و ھەژارییەوه زۆر بەرگەى نەگرت، سەرئەنجام بوو قوربانی ھاورێ خراپ و چواردەوری بێ سوود و بە ھۆی نەخۆشى (سى)یەوه کۆچى دواى کرد. بە ھۆی ئەو تاوانە زۆرانەى لە تەمەنى لاويدا کردبوو و جگەرە کێشانی زۆر و خواردنەوى مەى و بەکارھێنانی ماددە ھۆشبەرەکان، تەمەنى لە بە بېرشتەکانى ژياندا کوتاى پێتات.

بەتەواوەتى نەمزانی نەخۆشییە (سى)یەکەى باوکم چى بوو، بەلام بە ھۆی ئەوى کە جگەرەى زۆرى دەکێشا و مەى دەخواردەوه یەكێک لە خەزمەکانمان وتى یان (شیرپەنجە) یە یان (سیل)ە. باوکى دامام ھیچ ھەلى چون بۆلای پزىشکى نەبوو، ئەویش وەك من چاوەپێ قوتاریبون بوو لە نەخۆشییەکەى تا بە بێ کەسى مائاواى کرد...

باوکم خۆى فرامۆش کردبوو و زۆریش کەم بیری لە داماتووی خۆى دەکردەوه، ئەوى پەیدای دەکرد لە سەر مێزى خواردنەوهکەى دای دەنا، ھەر ئەمە وای کردبوو خێزانیکی زۆر داماو و ھەژارو پەرتەواژە بین. بەلام دایکم وا نەبوو، زۆر کەسیکی سەرپاست و دروست بوو، پەرسەشەکانى بە پێکى ئەنجامداو و ھەمیشە لە مائەوێ خەریکی قورئان خوێندن و مۆتالاکردنى تەفسیری قورئان بوو. واتە ئەو بەراورد لەگەڵ ئەوى کە لە لادیدا ژیاو و بەراورد بە توانایانەى کە لە لادیدا بوونی ھەبوو کەسیکی پووناکبیر و لێھاتوو بوو.

کاتێک زانیم دایکم دیندار بوو، ھەرگیز لەو کەسانە بێزار نەدەبووم کە دینداربوون. تەنانەت لەودەمانەى کە لە لوتکەى بێ دینیدا بووم، ھیچ بە کەم سەیرم نەدەکردن و قسەم پێ نەدەوتن، لەوانەى گەر دایکم ھەبوایە

ئەم دۇنيا بۆشەم نەبوایە و تانوپۆی ھزرى بى باكى ئاۋەزمى نەتەنبايە، لە
 راستیدا ناتوانم بۆلیم ئیستا لەسەر بیرى بى دینی و ناددە پەرستیم. نازانم
 گەر کە سىڭى دیندار بوومایە خوشحال دەبووم یان نا؟ گەر لەم ساتە بە
 دواۋە سوودیکیشى ھەبیت ئیدی زۆر درەنگە بۆ کە سىڭ کە ھىچ ئومىدیکى
 بە دۇنيا نەمايیت و ھەمیشە لەبىرى مردندا بىت، گەرچى ئەمە زۆر سەختە
 بەلام راستییە کە ئەمە یە...

نازانم لە مردن دەترسم یان نا! بەلام دەمەویت وای بنویتم کە ناترسم و
 گوايە کە سىڭى ئازاۋ بە جەرگم. واتە کە نەمتوانیۋە ھىچ کە سىڭ
 ھەلخەلەتینم تەنھا خۆم خۆم ھەلدەخەلەتینم.

چەندە قورسە، چیتەر مردن زۆر نزیکە لە منەۋە. دۇنيام پۆزىڭ مردن
 ئەو دەرگایەم لیدەگاتەۋە، ئەو پۆزەش زۆر نزیکە. لە راستیدا مردن زۆر
 ترسناک و سامدارە، سەرەپای ئەو ژيانە سەختە بەلام وردە وردە بەرەو
 لیۋارى مەرگ دەپۆم، چونکە وای ھەستدە کەم سەرەپای ژيان، ھەموو
 ئومیدەکانم لە نەخۆشخانەدا بەرەو پوۋکانەۋە دەچن. مادام وایە
 (شیرپەنجە) چى دەبیت؟ چیتەر ئەشکەنجەى چاۋەپروانى مەرگم پى
 مەچیزە و ژيانم بەرە. با ئەمە دوا چاکەت بىت.!!

دېسان لە بابەتى سەرەكى لامدا؟ ھەستى پیدە کەم...من بەم
 مېشکەۋە زۆر لادەدەم تا ئەم نامە یە بە پایان دەگەيەنم...داۋای لیۋوردن
 دەکەم مامۇستا. خۆم پى پاناگیرى ھەزاران کیشە و مەتەل لەمېشکەدا
 ۋەکو تۆپى یارى دین و دەچن، دیارە لەبى سەرۋەرى نووسینە کەۋە
 ھەستان بەمە کردوۋە.

ديسان با بگه پيښه وه...

ماموستا، په رستاره كه له ژورده كه مدا ماو په كې ژوره خه ريكې پشكنين و لى وردبونه وه په و له سره سره وه پاره ستاوه. نه مه بوم و هك بونه يه وايه و هه مو پوژيك دووباره ده بېته وه، سه يري نه و ژيانه بكن .. نه وان ده يانه ویت من پژار بكن و منيش له پژاريوون ده ترسم. ئايا پژار كړدنې كه سيك كه له ژيان بيزاره خراپه يه كه نيه به رامبه ر نه و كه سه ؟. په ننگه بوونه كه سيكي خاوه ن زانست شتيك بيت و بوونه موفيش شتيكي دى...

نازاه نه و موفانه بو نه وه نده خه م سارد و بى به زه يين ؟ بوچى نه م دكتور و په رستارانه ئاوان ؟ هيچ گرنكي به مروف ناده ن. نه ته ویت شتيك بليت قسه كه ت پى ده گزين. خو له وانه يه چاكيان ه بېت به لام چى، بو من نايان بينم و ده ركيان پى ناكه م ؟

ناوه نده كاني خویندمنان كه ساني زانست دوست پى ده گه يه نن، به لام مروف پيناگه يه نن. ناهه قى به رامبه ر هه موويان ناكه م، له وانه يه له هه نديكياندا مروف پيښگات به لام ده لتي چى كه من نه مبينى ؟ ناهه قه ماموستا ؟...

دوو پزیشكى جياواز:

دهه ويى نه و ساتانه ي كه له گه ل دوو دكتورى جياوازدا بردومه ته سر و تا ئيستاش لای كه س نه مدركاندووه به ئيوه ي بگه يه نم.

یه که مین پزیشک:

نمونه یه کی ناشیرین:

به کاره مینانی مادده هۆشبه ره کان و ئالوده بوونم به خواردنه وه یانه وه، زامی قبول و سارپژ نه بوویان له جه سته ی شه که تمدا به جیه یشتبوو، بۆیه ده بوو له ژیر چاودیریدا بمینمه وه. به یارمه تی مامۆستایه کی قوتا بخانه م له کلینیک کدا خه واندیانم. به لام به داخه وه یه کێک له و پزیشکانه ی که چاره سهریان ده کردم مشتی له مه پ خۆش کردبووم.

گهر پاستیه که ی بلیم، چ هه سته کی پاکی و جوانیم بوو هه مووی برد. به لام به ههچ جۆرێک قه بولێ نزیکبوونه وه ی ئهم شتیه بیزایکراوه ی ئهو پزیشکه م نه کرد، له کاتێکدا من نه خۆشی سه رجیگا بووم. گوايه ده بویست بپیته هاوسهرم و به خته وه رم بکات. به تاییه تی له گه ل که سێکدا که ئالوده ی مادده بیهۆشکه ره کان بوو پیت و تووشی نه خۆشی (سییه کان) بوو پیت، کێ باوه پ به مه ده کات؟ ئهم درۆیانه مان زۆر بیست. ههر له بهر ئهم هه لئه له تاندانه بوو که شیرینترین پۆژه کانی لاوتیم بۆ ئازار و مهینه تی گۆپا. که دکتوره که بهردهوام بوو له سه ر بیزارکردن، شکام کرد. به لام ههچ باوهریان پینه کردم. پۆرێک بیچاره مامه وه، دهستم کرد به هاوار و گریان تا یه خه م بهردهن و وازم لێ بیتن، ئهوانه ی گوپیان لێ بوو پایانکرد و هاتن به ده ممه وه. که پزیشکه که به مه ترسی پووداوه که ی زانی، بۆ ئه وه ی خۆی له مه سه له که به پاکی ده ریکات له لایه که وه سه رزه نشتی منی ده کرد و له لایه کیشه وه وه که سێک که سته مێکی زۆری لیکرا بپیت و تاوانێکی به رانه بر کرا بپیت هاواری ده کرد: ئهم که چه تێک چووه عه قلی له ده ستداوه، تکایه پزگارم بکه ن له دهستی، ده یه ویت که سێکی وه که من بخاته ژیر گومانی ئیوه وه.!

بیربکه نه وه چ ئافره تیکي نه خوښ له گال پزیشکیدا که ته دواوی دهکات ده توانی کاریکي وا بکات. چ عقل و مهنتیک ته مهی پی قبول ده کړیت.

ده رده که ت بۆ کی باس ده که یت؟ دوو پلژ دواوی نه وه منی سته م لیکراو له کلینیکه که ده رکرام، دواتر نه و مامۆستانه شم که یارمه تی مانه وه می دا له کلینیکه که دا هیچ پوویه کی پینه دام. له وانه یه سه باره ت به من شتانیکی ژور خراپیان بۆ باس کړد بیت...

نهم ده توانی هه لسوکه وتی نه و دکتوره به هیچ جۆرک له یاد بکه م و له میشکی خو می ده ریکه م. دروست وایه نه و نه خوښانه ی چاره سه ریان دهکات، نهرم و نیان بیت له گه لیان و یارمه تییان بدات. ئاخړ نه و له به رامبه ر ته مه وه موچه ی ده ولت وهرده گړیت... گه وره ترین تاوانم نه وه بوو هه موو مرقه کانم وه کو خو م ده بینی. به هه موو قسه یه ک باوه پرم ده کړد و نهم ده زانی له پشتی هه ر هه لسوکه وتیکه وه نیازیکی خراپیان هه یه. نه وه گه وره ترین هه له ی ژيانم بوو. سه باره ت به م مه سه له یه نامه یه کم بۆ وه زاره تی ته ندروستی نارد و کیشه که م تیکه یانندن به لام هیچ ده رنه نجامیکي نه بوو...

دووهمین پزیشک

نمونه یه کی جوان:

دپسان به هوی نه خوښی (سی) یه وه له نه خوښخانه که وتم. به هوی یارمه تی به رپوه به ری ئوتیلیکه وه له نه خوښخانه خه ویتنرام و چاره سه رم وهرده گرت. ده مویت سه رنجی نه و پزیشکه لاوه بۆلای خو م پابکیشم، که به که سایه تی به رزو مامه له ی پر پتزی بوو بوویه مایه ی ستایشی هه موو

به شه‌كان. به لّام نه و هر هيچ گوتی نه ده دايه. وه لّی به له می بیرى من گهر به نه ندیشه ش بیت له نئو ده ریای خه ونه په مه یه کاندای چارۆکه ی والاده کردو به بی هیوایی بیرى له داماتوو ده کرده وه. پزیشکه که نه وه نده خاوه ن که سایه تی به رز بوو که نه مده توانی ههسته کانی لا ده ریبرم، نه مه ش به هۆی نه وه ی دلنیا یی ته وایم هه بوو که که سێکی زۆر سه ر پاسه و نه و هه ستانه ش که به رامبه ری هه مبه وون ته نها خۆشه ویستییه کی به تالّ نه بوو، به لکو له باوه پ پى بوون و متمانه ی پاسه قینه وه سه رچاوه ی گرتبوو. بۆ یه گه م جار له هه ناومدا هه ستم به خۆشه ویستی و ریزى پاسه قینه ده کرد. به تایبه تی که به یانیان ده هات و ده یووت: "خوشکی خۆم چۆنیت؟" نه و وشه نه فسوناویانه ی نه وه نده له ناخه وه بوون، نه وه نده شیرین و دروست بوون له وانه یه سه رسامی نه وه بوویم که تا ئیستا له ژيانمدا به که سى وا پاسه و دروست نه گه یشتبووم. نه م گه ت شیرینییه ی ته نها له گه ل مندا به کارنه ده هینا، به لکو هه مان په فتاری له گه ل هه موو بیماراندا ده نواند. چیت هه موو نه و وشانه ی که دواى چاره سه ر کردن ده یوتن له به رم کردبوون. ((نارام به ... نه خۆشی تاقیکردنه وه یه ان شاء الله ده بیته که فاره تی تاوانه کانت. گه وره ترین چاره سه ر متمانه و ئومیده)).

ئای خۆزگه هه موو که س وه کو تق بووایه ...

گه ر ناسنامه ی پاسه قینه ی منی لا ئاشکرایت داخۆ به هه مان جۆر گرنگیم پیده دات؟ یا به جۆریکی تر بیر ده کاته وه که پپو یست به یارمه تی دانی کچیک ناکات که خۆی له هه موو تاوانیکدا نقوم کردووه ؟ نه و چۆن بیرده کاته وه نازانم، به لّام من زۆر تینوو و ئاتاجی خۆشه ویستییه کی ئاوها پاک و چاودیرییه کی نه رمونیان بووم له ناخه وه هه ستم پیده کرد.

حەسرەتیشم دەکیشا! چونکە ھەمیشە ببوومە قوربانی خۆشەویستی
ساختم و درۆ.

دەردەچم.. کۆتا بەیانییە.. ھاتە ژوورەگەم. وەک ھەموو جارێک کاتیەک
کە دەھاتە ژوورەو پەرستاریکی لەگەڵ بوو چونکە ھیچ کات خۆی بە
تەنھا نەدەھاتە ژوورەو، یان لەگەڵ برادەرێکییدا یان لەگەڵ خانمی
پەرستاردا دەھاتە ژوورەو. لەوانەیە دەرکی بەم حالەئێ من کردبێت بۆیە
لەناو ھەموو ھاوپیشتەکانی تردا ھەلسوکەوتیکی نوێی پیشاندا.
بەم دەستی پێکردووتی:

— تۆ کچێکی زۆر باشی، تۆ دەزانێ کە نەخۆشی منی واتە پاسپاردەئێ
منی، پاسپاردەش داخواری بایەخ و پاراستنە. ئێمە ھەموو ئەو
یارمەتیانەئێ لە دەستمان دێت بۆ کە سێکی بێچارە و سەتەم دیدە درێغی
ناکەین. جگە لەمە ھەرگیز بێر لە شتیکی تر ناکەینەو. گەر نا پێچەوانەئێ
فەلسەفەئێ ژيانم دەبێت. منیش خوشک و خێزانم ھەیە. خۆئێ گەر
تۆئێ ھەرگوناھێک لە پەرگەزێ خۆئێ دەدات، بەلام ئێن شاء الله چاک
دەبێتەو، لەگەڵ کەسانی باشتەرا داھاتوو پێک دێنیت، بۆ ئەمەش لای
یەزدان نەزات بۆ دەگەم.

بەئێ کەسێ ئاواش ھەیە، ھەردووکیان دەرچووی ھەمان مەلەبەندی
زانستی و ھەمان وانەیان خۆیندوو، بەلام ئێم جیاوازییە زۆرە بۆ؟
ژیریم چێر ناتوانێت ئەمە شیکار بکات. بەلام دەمەوێت بەتایبەتی کچە
کەنجەکان زۆر بە جددی ئێم جیاکارییە لەبەرچاوی بگرن. چونکە ژيان
ھەموو ھەلەپەک ھەلناگرێت، ھەندێک ھەلە ھەن کاتیەک ھەستی پێدەکەیت
کە لە جێگای مردندايت.

جاری واز له نووسین دینم له گهل په رستاره که دا ده چم بق پشکین، که هاتمه وه ده ست به نووسین ده که مه وه.

نامه یه کی زور سه رنج پاکیش له سه ر میزه که مدایه. له گهل خیزانمدا پوچووبوینه ناو قولایی نامه که وه، زور سامداره.. ته نانت به نه ندیشه ش چوونه ناو نه و پووداوه نازار به خشانه وه. به تایبته پووداوه گانی پاشتر. نیمه ش نه مان توانی به رده وام بین له خویندنه وه. بویه هاوسه ره که م چو تا شتی که ناماده بکات بیخوین. خو نه گه ر بتوانم به دهم قومدانه وه له قاوه که م بخوینمه وه به رده وام ده بم.

دوباره سلو ماموستا. تا بنوسم گوړ و تینم زیاد ده کات. که هه ست ده که م که سی که لیم تیده گات و گوړ بیستی نازاره کانمه خوړاگریم زیاد ده کات.

سه ر گوزشته و فیلمی ژیانم تی که چو بوو، نه وه ی که تروسکایی نومید بیت لیم نه ده کرا.

جا خو نه مه ویستی من نیه؟ له وانه یه نه م سه ر نه نجامه خراپه له ته نگه ژه ی چاوه پیکردن پزگارم بکات.. نازانم پیم خوشبیت یان نا؟ گه ر نه م نامه یه ته واو نه که م زور دلته نگ ده بم. نه ی دوا ی نه وه؟ با چاوه پوان بین...

رؤزه تاله گانی به شی ناو خو یی

با بگه پرتینه وه بق ته م نه ی مندالیم... به جوړیک نه م توانی بگه پرتمه وه چونکه نه وه نده پووداوی غه مگین و گیان بیزار که ر هه ن که ده بوو باسم بکردنایه، له بهر نه مه ناتوانم بگه پرتمه وه سه ر کرؤکی بابته که و له بابته تیکه وه باز ده دمه سه ر بابته تیکی تر.

له سه رته تایی نامه که مدا وتم که ناتوانم نامه یه کی پیکو پیک بنوسم...

وهك ده بېنځن وا دهرچوو، هه روهك بلتيت ته مه نامه يهك نيه به لكو
كومه لتيك قسه ي پرپوچ و وته ي بئ نرخ و ناوه پوكن.

ديسان من هه ر سوورم، تاقي ده كه مه وه...

باوكي نه خو شم به هوي نه بووني و هه ژار ييه وه زور به رگه ي نه گرت، هه ر
بويه من و براكه مي خسته به شي ناو خويي. له كاتيكدا من ته مه نم ۱ سال و
براكه شم ۲ سال بوو. كاتيك به خومان زاني كومه لتيكي زور له منډال له
چوارده ورماندا جه م ببونه وه. تا نيواره شه پمان ده كرد و سه ر و قزي
به كترمان پاده كيتشا.

نه پرويه كي خو ش، نه پووخساريكي به خه نده و تروسكه يه كي
دلسوزيم له و داده يه دا به دي نه ده كرد كه چاوډيري ده كردين. هه ميشه
ليدان و قسه ي ناشيرين به شمان بوو. نا به م جوړه به م باره ده روونييه
شنيواوه وه چاومان به زيان هه له يننا... يه كه مين دزي ليره دا فيربووم. له
منډاليدا زور ثاره زوومه ندي بوو كه له بووم، جاريكيان بوو كه له ي به كيكي
ديم هه لگرت، چوزانم كه ته مه دزيه و به به دكاري له قه له م ده دريت،
له نه نجامي ته مه چاوډيره كه مان چينيكي باشي ليدام. جاخو نه وه نده
ليدانم خوارد بوو كه نيدي نه ويش چاري نه ده كردم. باشه مړوځ به ليدان
ده گوريت؟ نه خير. زياتر پيچه وانه ده جولتته وه، زياتر په فتاري هه له
ده كات، پتر سه ركه شي ده نوينييت، من ته مه به پريگايه كي زور هه له ده زانم.
كه ر ماموستايان يان چاوډيره كان تبيان گه ياندمايه كه هيناني مالي
كه سيكي تر به بئ پرس به دزي ده ژميردريت، پيده چيت من تووشي ته م
ناخوشي يانه نه بوومايه.

له گه ل نه وه دا كه له پيشه ي ماموستايي و په روه رده كاري نازانم، به لام
نه م پريگه يه به پريگه يه كي چاك نازانم. چونكه كه لبيان ده دام زياتر هه ولي

دزیم دەدا، که قسەى ناشیرینم دەبیست زیاتر لاسار دەبووم. هۆکارى سەرەکیش بۆ ئەمە خالى بوونی ئەو مامۆستا و چاودێرانە بوو لە هەموو هەست و سۆز و خۆشەویستییهک. ئەمىستاکە بۆم دەرکەوتوو هەموو ئەوانەى لەو پێگەو کایە پەرەردەییانەدا پۆل دەبینن، پێویستە پارچەبەک بن لە ئەوین و میهر و سۆز، دەبێت خۆشەویستییهکی زۆر و سۆز و بەزەبیان هەبێت. چونکە کەسێک سۆز و خۆشەویستى بۆ بەرامبەرەکی نەبوو چۆن دەتوانی ئەو سەر خۆشەویستى گۆشيان بکات. هەرچۆنێک بێت ئیستا کاتى پیتۆل کارى نیه..

کە تەمەنم گەیشته ۵-۶ سال زیاتر لەگەڵ براکەمدا چاودێرى بەکترمان دەکرد. سەرەتا باوکم زۆر دەهات بەلام دواتر هاتنى بۆ لامان کەم بوووه. دەیوت کارم زۆر ناتوانم. لە دوایدا دەرکەوت کەنەخۆشى پێگر بوو لە هاتنى ..

هەركات سەردانى بکردینایە میوژ و تۆكاو و کێکى بۆ دەهیناین، برێ جاریش هەندێ پارەى وردەى دەداین، بەلام هیچ سوودمان لەو پارانە نەدەبینى چونکە چاپووکانە لییان دەدزین، وەنەبێت ئێمەش ئەوەندە سالار بووبیتین! ئێمەش ئەو بەد خووییەمان گرتبوو. براکەم کە سالتیک لەمن گەورەتر بوو، زۆر هەستیار بوو زۆر زوو دەگریا، کاتێک هەستى بە پووداوهکان دەکرد چاوانى پردهبوون لەئەسرىن. بەلام من وانەبووم کەمێک سارد و سێ و تا بلێى سەرکەش بووم. ناخۆشترین شت بەلامهوه ئەوە بوو دواى ئەو هەموو هەلسوکەوتە بێزارکەرەیان لەگەڵماندا دەهاتن ئامۆزگارییان دەکردین. هەندێ جار میوهیان بۆ دەهیناین، براکەم نەیدەخوارد دەهینتا بۆ من و دەیوت: "من کوپم لە هەرشوێنتیک بێت

دهستم دهكه وټ " به لآم تق ناتوانيت له هه موو كه س داوا بكه یت. ئای برا شیرینه كه م تق چه نده به سوز و بیر فراوان بویت...
 ببورن، ناتوانم ئه م دیمه نه بنووسم، هر کاتیک براکه م دیته وه یاد دهرورنم پارچه پارچه ده بیت. ئه و ته نها هاوړی و په ناگه و دؤستم بوو له ژياندا...

چی بوو؟ گهر بتوانم ئه وه شتان بؤ باسده كه م.
 له ته مهنی كه وت سالیډا بؤ پؤلی به كه ده چووم و براكه شم كه هه شت سالان بوو بؤ پؤلی دوو ده چوو، براكه م به هوئی ئه وه ی سهرمای بوو بوو نه خوش كه وت به كه دوو پؤزیک نه یتوانی بیته وه بؤ قوتاخانه، هه ریویه له به شی ناوخوئی ده مایه وه.

تاقانه هاوړازه كه شم له دهست چوو

كه له قوتاخانه گه پامه وه سهر له ئیواره بوو، چی ببینم خودایه !،
 بانیزه ی ژيانم پوخوا، ته می ماته م ئاسؤی بهرچاومی لیل کرد، مؤمی ته مدم كوزایه وه و سهر تاپا تاریکی ژینمی داگیر کرد...
 ئاه... ژيان تق چه نده بی به زه بیت، من چیم له تق چه شت و چیت پیبه خشیم؟ وا له منیان گه یاند كه براكه م له سیسه مه كه یه وه كه وتوه ته خواره وه و سهری داویه تی به ئاسنی سیسه مه كه دا، مه خابن خوشكه تاقانه كه ی به جیپشت!!

وهره بهرگه ی ئه وه هه موو نازاره بگره ! به و مندالییه چؤن توانای بهرگه گرنتت هه یه؟ چیت به چ هیز و ئومیدیکه وه دل به ژيان خوشكه م؟
 وهره و به ته نها پووه پووی ئه وه هه موو ته نگزه یه به ره وه !
 كه وره ترین خالی تیچوونی ژيانم، به كه مین ئه وه ی دایم بوو كه هه ر هیچ نه مدیبوو، دووه مین دؤستی ژيانم، هه موو شتیکم، په ناگه م، برا

نازیزه کهم، ئای گەر ئه و ما بایه، دانیام لێره دا نا به لکو وه کو شازن
لانه یه کی به خته وه و ئاسوده م ده بوو. گەر ئه و بایه که سێکی خاوه ن
ئه رزش، شه ره ف و نه فس به رز ده بووم و نه ده بوومه نیچی ری ئاره زووی
هیچ درنده یه ک.

مامۆستا، ئیستا بلیتسه ی گرتکی سوتینه ر له هه ناومدا کلپه ی
سه ندوه ! ئیوه ده زانن گری هه ناو چییه ؟ گری هه ناو له پشکۆی ئاگر
سوتینه رته، ته نها ئه وانه ده یزانن که ناخی سوتاندوون ! ئیستا
ده سته کام ده لهرزن... دیسان خیرایی دله بی هیزه کهم زیادی کرده وه،
ئه و چاوانه ی به گریان پاهاتوون دیسانه وه فرمیسک ده پێژن. چی بکه م
ئه مه چاره نووسی منه...

گریان گه وره ترین چه کی منه. گه وره ترین چه کی بی ده سه لاته کان له
فرمیسک زیاتر ده بیته چی بیته ؟... مامۆستا که مێک پشوو ده ده م رۆر
ماندوم.

به ئی، ماندوو نه بوون چ گونجاوه ؟ مندالێک له و ته مه نه دا چۆن بتوانیت
به رگی ئه و هه موو بی ده ره تانییه بگرت ؟.

له بیرمان چوو بووه وه که قوم له قاوه که مان بده ی، ئیمه ش له ناو ئه و
هه موو خه مه دا پچوو بووین. هه وری ماتم ئاسمانی ده روونی ته نیبووین،
به تاییه تی خیزانه کهم که به هیچ جۆری خۆی پی پانه ده گیرا، خودایه
که س تووشی ئه م ئازارانه نه که یته.

خیزانه کهم هه ستا قاوه که ی تازه کرده وه. منیش بۆ ئه وه ی تۆزێک
بیمه وه سه رخل که مێک له مێزه کهم دورکه و ته وه.

پاش ئه وه ی که مێک هاتینه وه سه رخۆمان، ده ستمان کرده وه به
خوێندنه وه ی نامه که :

ئىتر لە بەشى ناوخۆيى تەنھا بووم. ھەموو پۇرژىك و ھەموو ساتىك دەگريام، جا چ جۆرە گريانىك، چ جۆرە كپوزانەو و لالانگەو يەك! بە تەواو ھەستەم لاواز بېو. بەھۆى ئەو ھەموو گريانەو چاوەكانم دوچارى ھەلئاوسان بووبوون، ھەريۆيە بىردميان بۆ لای پزىشك. بەلام ئەو كەسانەى چواردەورم نۆر بى ھەست بوون، ھىچ سۆز و خۆشەويستىيەكيان بۆم نەبوو، لە باتى دلدانەو ھەم لەگەل ھەموو گريانىكدا پزىگەى ئازاردانيان دەگرەبەر، لەبەر ئەو ھۆى نۆر لىيان دەترسام نەمدەھىشت كە نۆر ھەستم پى بكن. لە ناو مامۆستاكاندا تەنھا مامۆستايەكيان تىابوو كە لە دەردم شارەزا بوو و سۆز و شەفەقەتى بەرامبەرم دەنواند، بەراستى كەسىكى پزىك و پىك بوو. دەھات بۆ لام گوئى لىدەگرتم و گرنگى پىدەدام و چىرۆكى بۆ باس دەكردم و كىتبى دەدامى. كەسىكى تا بلىتى خۆشەويست بوو. دواتر لە بەشى ناوخۆيى دووريان خستەو، لە بەرچى بوو، نازانم. ئەم پووداوەش بەراستى خەم و پەژارە بەخش بوو.

ھەر لە بەشە ناوخۆيەكەدا (كاك عوسمانى كالىرىفەن) لىبوو. بەراستى ئەويش تا بلىتى خۆشەويست و بەسۆز بوو، ھەموو پۇرژىك شىرىنى بەسەردا دا بەش دەكردىن پىي دەگوتىن: ((گولەكانم، دلەكانم)). لەناخەو خۆشى دەويستىن. گەرەتري ھەژان لە ژياندا ئەوكات كە تەمەن دە سالان واتە لەپۆلى سى بووم بەرۆكى گرتم. باوكە بەپۆيەربانگى كردم. قوتابيانى بەشە ناوخۆيەكە بە بەرپۆيەريان دەوت ((باوكە بەپۆيەرب)).

چووم بۆلای بەرپۆيەر، بىردميە ژۆرەكەى خۆيەو يەكەم جارىبوو ھەست بكەم گرنگىم پىدەدات و خۆشەويستى بەرانبەرم دەنوئىتت. بەرپۆيەكى گەش و زويانىكى شىرىنەو پىشوازی لىكردم، تىنەدەگەيشتم

له و باره ی که تیی که وتبووم. له پێشدا له پێوستی و که موکوپیه کانی
 پرسى، پێشى دهوتم مه ترسه کچم ده بينه يارمه تی دهرت. منیش
 پێداویستییه کانی ئه و پۆژه م بۆ باسکرد. وتی ژۆر باشه هه مویت بۆ دابین
 ده که م. پاشتر وتی تۆ کچیکی ئازا و به توانایت و ژۆر باوه یم پێت هه یه.
 داهاتوت ژۆر پوون و پرشنگذار ده بیئت و به سه ر هه موو ئاسته نگه کاندای
 سه رده که ویت.

ئێ... هه موو ئه مانه بۆ چی بوو؟ تینه ده گیشتم، من ئه وه نده ئازا و
 نه به ردیش نه بووم که ... سه ره نجام بۆمبی که ساسی و کاره سات به سه رمدا
 ته قییه وه، ئومێدیم هه پروون هه پروون بوو، فرهانی مردنم هه ر له ته مه نی
 ده سالییدا وازوو کرا.

- کچی خۆم ژۆر دلتنه نگم، به لام ناچارم ده بی بیزانیت... باوکت
 مردوه ! هینشتا کۆتا وشه ی ته واه نه کردبوو من بورابوو وه له
 ژووره که دا. له و کاته دا وام هه ست ده کرد هه موو دار و دیوار و په نجه ره و
 ده رگا و میزی ئه و ژووره که وتوو به سه رمدا، هه ر ئه وه نده ئاگام له خۆم
 بوو که پووناکییه ک په یدا بوو له ژووره که دا و برامه ده ره وه. دواتری
 نازانم.

کاتی هۆشم هاته وه سه رخۆ دوو که سی کراس سپیم به سه ر سه ره وه
 بوون، قۆلم سه ربوو بوو، میشکم خالی و ئازاریکی بی ئه ندازه له گیانمدا
 هاتوچۆی ده کرد، گهی زامیکی قوول هه موو لایه کمی ده سووتاند. تا
 ئه مپۆش له ناو ئه و گره دام که ژيانمی پارچه پارچه کرد...

به س ئه و دراما تراژیدییه بێننه پێش چاوی خۆتان کچیکی ده
 سالان... دایکی، باوکی، براکه ی نه مابیئت له ژياندا به ته نها که سیك نه بیئت
 بیگریته خۆ، که سیك نه بیئت که میك دلای بداته وه و سه ره خۆشی لیبکات،

بیربکەرەوه گەر لە ژياندا وابوينايه دەبوو چیت بکردایه ؟ زۆر ههست
بزۆینه زۆر، وایه ؟ تهنانهت بیرلێکردنهوهشی بهسه بۆ ئهوهی ئاسودهیی
له دله کان زهوت بکات.

چهندهها پۆژ به برسیتی و تینویهتی مامهوه، خۆم که نارگیر دهکرد له
خهك و كزۆل كزۆل دهگريام. زۆر لاواز بووم و ئه و ساله نه متوانی بچمه وه
بۆ قوتابخانه.

وه ره هېچت نه خواردبێت، نه خۆش کهوتبی، نه چوویت بۆ قوتابخانه،
بهكی چی ؟ ئهوهی پوی ده دا ته نها بۆ من بوو. له و سالانه دا ته نها
که سێك که سه رچاوه ی دلخۆشیم بوو بیت (كاك عوسمانی کالۆریفه ر) بوو.
هه موو پۆژێك ده هات و ده یدۆزیمه وه و شیرینی بۆ ده هی نام و ده ستی
ده هی نا به سه رمدا، هه می شه به وشه ناسك و شیرینه کانی که ده یگوت:
(شیرینه که م، گوله که م)) ئاسوده یی پێ ده به خشی م. چ بکه م له ناو ئه و
خه مباری و بێ نازییه دا ته نها (كاك عوسمان) م هه بوو. تا ئه مپۆش
به رێزه وه یادی ئه و پۆژانه ی كاك عوسمان ده که مه وه.

به لام هېچ کات گه ردنی به رتیه بهر نازاد نا که م، چونکه دوا ی ئه وه هېچ
بانگی نه کردم، هېچ گرنگی به دهر د و نازارم نه داو ئه و به لێ نانه ی نه هی نایه
دی که پێی دا بووم. نازارم بۆ چی مرۆفی و ده که نه لێ پرسراوی ئه و شوینه
هه ستیارانه ! هه موو ئه و مندا لانه ئاتا جیان به خۆ شه ویستی و گرنگی
پێ دانه. پتۆیسته که سێك بیت به لایه نی که مه وه بتوانīt نازیان هه لێ گرīt
و پێ دا ویستی ئه و مندا له بیتا زانه له خۆ شه ویستی و سۆز و نه رمی نواندن
دابین بکات.

هه ر له و ساله دا پووداویکی تر ته وژی ژيانمی به ئا راسته یه کی تر گۆپی،
ئه ویش ئه مه بوو: پۆژێکیان زۆر برسی بووم، هه ر به م هۆیه وه چوومه

چیشتهخانه که وه و نانێک و پارچه یه ک په نیرم هینا. له بهر نه وه ی پارهم پئ نه بوو نه متوانی له حانوته که بیکرم. کاتی که ویستم بیتمه دهره وه چیشته لینه ره که (کاک کامیل) پئی زانیم و قوڵی گرتم و بردمی بۆ لای بهر پوره به ره که مان. ئه ویش سوکایه تی و سه رزه نشتیکی وای کردم که به هیچ که س نه کرابیت، ته نها له بهر له تی نان و په نیر..... "دزینه، بئ ره وشتیه ... " به م وشه ناشیرینه نه که وته سوکایه تی پیکردم، چ سوکایه تیه ک!! ئیستاش که ئه و پوودا وه بیرده که وینه وه پووم سوور هه لده که پئ و په ژاره یه کی ژۆر دام ده گری.

ئهم که سانه چ جۆره په ره ورشیاریکن؟ ئایا هیچ له دهره وونی مندال شاره زان؟ هه رگیز منداله کانیان ناهینه پیش چاوی خویان؟ برسیم بوو. پارهم نه بوو...

گه ر ئه وکاره ی کردبووم له دهره وه ی یاساش بووایه نه ده بوو به زمانێکی شیرین تیم بگه یه نن که ئه وه هه له یه؟! ئهم هه لسوکه وته نه ده بوو هیچ کات که سیکی په ره ورده یی بیکات. پتویسته ئه وانه ی که ده بته پیشه نگ بۆ که سانی تر ژۆر جیاواز بن. گه ر نا ئیمه کی بکه یه نه پیشه نگ بۆ خۆمان. ماموستا چیدی ئه مانه دادم ناده ن.

سالانی ناوه ندیم

ژیانی ناوه ندیشم ژۆر له مه جیاواز نه بوو، به لام هه موو ئه وانه ی دهره وهرم به تایبه تی ماموستاکانی قوتابخانه م ژۆر باسی زیره کی منیان ده کرد.

له و سالانه دا دوو پوودای تر له سه ر سه کزی ژیانم خویان نمایش کرد. ده مه وی سه رنجتان بۆ لای ئه و دوو پوودا وه پابکیشم، یه کێکیان به م شیوه یه بوو:

هاوپیتهکم بهناوی (عائیشه) باوکی زۆر دهوله‌مەند بوو. له‌به‌ر ئەمه هه‌میشه جلی جوانی ده‌پۆشی و خه‌رجی زۆری ده‌کرد. هه‌موو پشووێ وانه‌یه‌ک ده‌چوو بۆ کافت‌ریا شتی ده‌خوارد و منیش له‌ دووره‌وه سه‌یرم ده‌کرد و ئیره‌یم پێی ده‌برد چونکه هیچ پارهم پێنه‌بوو.

پۆژێکیان جووتێک کاله‌ی زۆر جوانی کړی بوو، منیش که بینیم زۆر هه‌زم لێکرد. به‌ بیرم دیت چووم له‌ سوچێکدا تیرتیر بۆی گریام. یه‌که‌م تاوانێک که له‌ ناخدا هه‌ستم پێکردبێ له‌و پۆژانه‌دا تووشی بووم. مامۆستای وانه‌ی تورکیمان باسی بیرى مارکسیزم و بێ دینی بۆ ده‌کردین. یه‌که‌مین که‌سێک که بویه هۆی تێوه‌گلانم به‌ فیکری (مارکسیزم) و بێ دینی، مامۆستای وانه‌ی تورکیمان بوو. مامۆستای وانه‌ی تورکیمان به‌رده‌وام هیژشی ده‌کرده سه‌ر موسولمانان و دین و ئیمانیا‌ن و باسی مارکسیزم و بێ باوه‌ری بۆ ده‌کردین، گرنگی زۆریشی به‌مه‌ ده‌دا. له‌هه‌موو وانه‌یه‌کدا نه‌وه‌نده سوکایه‌تی به‌دین و خودا ده‌کرد که به‌ بۆچوونه پوچه‌کانی ئێمه‌ی له‌و ته‌مه‌نه بچوکه‌دا خستبوویه ژێر کاریگه‌ری خۆیه‌وه.

مامۆستا (ئه‌ردال) قوتابییه‌کانی له‌ به‌شی ناوخۆیدا کۆده‌کرده‌وه یان ئیواره ده‌هات بۆ لامان، که ده‌شه‌ات میوه یان نه‌سته‌له‌و قاوه‌ی ده‌هێنا له‌گه‌ڵ خۆی و به‌ سه‌رماندا دابه‌شی ده‌کرد. ئێمه‌ش له‌ خۆشیدا هه‌ڵده‌به‌زینه‌وه‌و، هه‌موو به‌یه‌که‌وه به‌ یه‌ک ده‌نگ هاوارمان ده‌کرد: "خۆشه‌ویستترین مامۆستایه مامۆستا ئه‌ردال".

ده‌یه‌نایین له‌ ته‌نیشت خۆی دا‌یده‌نیشان‌دین و گرنگی زۆری پێده‌داین و دواتر ده‌ستی ده‌کرد به‌ قسه‌کردن. زۆر جوان و کاریگه‌رانه قسه‌ی ده‌کرد. به‌ ته‌واوه‌تی قسه‌کانی پوو‌ی له‌ ناخی ئێمه‌ ده‌کرد و په‌نجه‌ی ده‌خسته

سەر يەك بە يەكى بىرىنە كانمان، چونكە ھەموو ئەو كچانەى كە لەوى بىوون
بى كەس و بى نازيان ھەتيو بىوون و پىئويستيان بە زۆرتىن خۆشەويستى
و گىزگى پىدان بوو، مامۇستا كە شمان لە بەكارھىنانى ئەمەدا زۆر
شارەزابوو.

ئىستا بىر لەو ھەكەمەو ھەكەمەو ھەكەمەو (ئەردال) چەندە ھەولەى ئەو ھە
دەدا ئەو شتانەى لە مېشكماندا بوو دەريارەى خوا و پىغەمبەر و دىن و
ئيمان و قورئان بىسپىتەو...! مەوۇ يەكجار دىتە دونياو... مەندالینە بە
ئارەزووى خۆتان بژىن... لە كەس مەترسن، سەرىست بژىن، كاتىك لە
ژياندان تامى ژيان بكن، لە بىرتان نەچىت بۆ ئەو ھەى بە يەكسانى بژىن و
كەس مافى كەس پىشپىل نەكات كۆتايى بەم سىستەمە نايەكسانە بىت،
پىوستمان بە سىستەمىكى كۆمەلايەتى بەھىزە و، ئىمەش لە پىناوى
داھاتوويەكى گەش بۆ ئىو ھەمىشە لە ھەولداين، گەر ئەو پۆزانە ھاتن،
ھەموو كەس يەكسان دەبىت و كەس مافى كەس زەوت ناكات.

زۆر زوو كەوتىنە ژىر كارىگەرى ئەم بۆچوونانەى مامۇستاو. ئىمەش
كە خاوەنى پاشخانى بۆچوونىكى دىنى بەھىز نەبوون لە ماو ھەىكى زۆر
كەمدا وامان لىھات كە شانازيمان بەو بىرەو ھەكەمەو.

بەلام پىويستە دان بەو ھەكەمەو بىنەم بابەتەك ھەبوو ئەو ھەى ئايا كە
مەوۇ بوو بە خۆل دووبارە چى لىدەت، واتە زىندوو بوونەو ھەى دواى مەرگ
كە ھەمىشە ھەك سەدايەك لە ناخەمدا دەزىنگايەو ھەى تىنەدەگەيشتم كە
ئەگەر زىندوو بوونەو ھەى لىپرسىنەو ھەى ھەبىت ئەمە چۆنە؟ كە سىپكىش
نەبوو كەمەك پوونكرەنەو ھەى بەداتى لە سەر ئەم بابەتە...

دووم پووداو ئەو ھەكەمەو ھەكەمەو مامۇستاي وانەى (ئايىن)ماندا
پوويدا.

له پۆلى دووه مى ناوه ندى بووم. مامۆستاي وانەى ئاين له حاله تىگە يشتبوو و زۆر گرنگى پىده دام. هەندى جار دەهات هەر پىداويستىيە كم ببوايه بۆى دابىن دەكردم، به تاييه تى له جه ژنه كاندا خەرجى دەدامى. ماوه يەك به هۆى هەلسوكە وتى جوانى ئەو مامۆستايە وه خۆشه ويستى خواو دين و قورئان له دلەدا چەكەرەى كرد، دەتوانم بلىم يەكە مەين تىگە يشتنم بۆ دين لەو كاتانەدا بوو. بەلام سەد داخ به هۆى بووداوه كانى پۆزگارە وه ئەم بارە زۆرى نەخاياند. هەميشە ئەو مامۆستايەم هانى دەدام بۆ خویندە وه و سەرکەوتن. پىى دەوتم تۆ دەبىت سەرکەوتو بىت، ئەوه تاكه پىگە چارەى تۆيه گەر نا چارەى دىكەت نىيه. يان دەبىت سەرکەوتو بىت يان له ناو زەمبەلەكى ئەم ژيانەدا دەشيلرئيت و دەپۆيت، ژيان بۆ كچىكى تەنها زۆر ئەستەم، لەبەر ئەوه دەبىت زۆر بەهيز بىت، هەر لەبەر ئەمەشه دەبىت باشتري خویندنگە و باشتري خویندنە هەبىت، گەر هەول بەدەيت ئەمە به دەست دەهئيت، لەبىرت بىت گەرەتري نالدهى بى نەوايان خواى گەرەيه. ئەو هىچ كات پەنجى بەندە نيەت پاك و بىگەرەدە كانى و هەولەكانيان بى هودە ناكات .

دنيا بووم كه هەموو ئەو شتەى مامۆستاكەم دەيوت دروست بوون. بەلام پىگاكانى ژيان ئەوه ندە پىچاوپىچ بوون و ئەوه ندە لىژيان تىدا بوو كه بەرە وه خواريان برىم، به جۆرىك نەم توانى به و ئامانجەم بگەم كه مامۆستا بۆى ديارى كردبووم، ياخود خاوهنى دەوربەرىك يان توانايەك نەبووم كه يارمەتيم بەدەن بۆ هينانە دىيان . گەر ئەمڕۆش به و مامۆستايە بگەم وه كه لەو پۆزە تەنگانەدا يارمەتى دەرم بوو به هەمان گورپى خۆشه ويستىيە وه بەرەو پووى دەچم، چونكه تا ئىستاش له ناخدا هەندى خۆشه ويستى و سۆزى دەگمەن ماوه تەوه كه تاييه تە به وه وه.

- ماندوو بووم که میك پشوو دهدهم هه رچه نده درهنگه، گهر بئمه وه
سه ر خۆم، ئه وه درێژهی پێدهدهم گهر نا ئه م نامهیه ناگاته دهستی
به پێژتان.

بۆ ئێمهش کات درهنگ بوو، شهو بوو، بهلام به جۆرێک نه مان دهتوانی
واز له نامهکه بهێتین. وه ها نامهکه خستبوینی تێپامانه وه که بواری هیچ
شتیکمان نه بوو.

به خێزانه کهم وت:

- با ئێمهش تا پارشیو پشوو بدهین.

- وتی: نه خێر، گهر پشوش بدهین من خه وم لێناکه وێت. ده بێت
نامه که تا کوتایی بخوینینه وه.

- هیچ نه بێت باما وه که پشوو بدهین تا که میك چالاک بینه وه.

وامان کرد، هه م ئه وهی که خویندبو مانه وه شیمان ده کرده وه و
تاوانبار هکانمان دهستنیشان ده کردن و ئه و پێویستی و ئه رکانه ی له
ئه ستۆی کار به دهستاندایه له گه وه وه بۆ بچوک ده مانخسته به ر په خنه و
ههستی به ر پر سیاریتی.

دواتر دهستانمان کرده وه به خویندنه وهی :

به "دووباره سلاو مامۆستا" دهستی پێ کردبوو.

بهشی دووهم

قوربانیی دهستی ته نیایی (سالانی دواناوه ندیم)

پوخته‌ی ئەم به‌شه:

زۆر ته‌نیاو بێ‌هاوکار و پشتیوان بیوم له‌به‌رامبه‌ر فێل و داوه‌ پێ‌ مه‌ترسییه‌کانی ئەم ژیا‌نه تاله‌مدا. خه‌یاڵ و خولیا‌گه‌نجان‌ه‌کانم وایان کردبوو که زۆریک له‌ پاس‌تییه‌کان نه‌بینم. له‌به‌ر بێ‌ ئە‌زموونیم توانای جیا‌کردنه‌وه‌ی پاس‌ت و هه‌له‌کانم نه‌بوو.

له‌به‌رئه‌وه‌ی که‌وتبوومه‌ نێو ژینگه‌یه‌که‌وه که ده‌ورو به‌رم به‌ مرقه‌ خراپ و نیاز پیسه‌کان گیرابوو، زۆر زه‌حمه‌ت و سه‌خت بوو بۆ منیکی ته‌نیا که به‌رگه‌ی ئە‌و باروودۆخه‌ بگرم. پێش ئە‌وه‌ی چاوم به‌ پووناکی ژیا‌ن بکه‌ویت، تاریکی و نا‌ئومیدی ده‌ورو به‌ریان ته‌نیم...

له گهل دوورپواندا

له كويډا وهستم له ويوه دهست پيډه كم:

باسی سهرده می دواناوهندی ده كم...

دواناوهندی ... نا هئو سهرده مه ... ئومیده كانم پیش ئه وهی چرئ

بكن پوكانه وه، ئه سهرده مهی بوومه دیلی تاوانه كانم ...

چی ده بوو گهر ئه مه خه ونیک بوايه و کاتيک له خه وه لبسامايه
پوشتبووايه و نه م ديتبايه ته وه، با ئه و سالانه هيچ نه زيامايه، نازانم ئه و
دوورپوانه ی پرنده ئاسا په لامار ده دن و گوی ناده نه ئه وهسته پيروزانه
چيان لی ده ويستم؟

زور بير له وه ده كه مه وه ده ليم با له شوينیكي چولدا، له دۆليکدا به
نه خوینده واری بمامايه ته وه و له ناو کۆمه ليک په شه ولاخ و مه پو بزندا،
له ناو خانويه کی پوخوا و له گهل چهند منداليکی لاسار و هاوسه ريکدا كه
هر هيچ نه بيت ليم حالي ده بوو، زور ساده زيا بام! به لام چی له م زيانه
بكم هر چنده به ناو به ناگا و پو شنبيرم! به لام ئومیده كانم وهك شه خته
سه هۆل به ستويانه، ئه و زيانه نه بوو! ... كه نه شبوو نازانم ئيستا ئه م
خه يالاتانه بۆ ده كم. پيډه چيت ئه وهسته و تاسه يه له ناخمدا شاراهه
بيت، هندی جار زيندوو ده بيته وه. قسه يه كه هيه ده ليت: ((تا گيان
دهرنه چوپيت ئومیدی هر تيدايه)) گهر بۆ ئه مه و ترايت پاسته.

با دوپاره بگه پښنه وه سهر ژيانی دواناوه ندیم...

ژيانی دواناوه ندیم... نو به شعی ژيانم که هرگیز نامه ویت گهر بڼ
ساتیکیش بیت بیرم بکه ویتته وه، چونکه پرئیش و ژانترین ساته کانی ژيانم
بوو. نو که سایه تییه پاک و بهرزه ی که له دایکمه وه بوم مابویه وه له و
سالانه دا له لایه ن هه موو نو که سه به دره فطارانه وه شتوینرا و که سایه تیم
به باچوو. ناخ... ناخ... چی ده بوو گهر نو سالانه نه ژيامایه !!!

له نښه ندی جوش و خروشي تاره زووه کانی لاویتیدا بووم... خوتان
ده زانن نو تمه منه ته منی بی ناگایی و بیرکردنه وه یه له هر شتیک به
جوریکي زور جیاواز. له تمه منه دا هه موو شتیکت ده ویت، هه موو شتیک
جوان ده بینریت. هر شتیک ده که یت زور به گوروتین و شوق و زه وقه وه
ده یکه یت. حه قیقه ت رهنگی نه ندیشه ده گریت و عاتیفه ش لوزیک ده کاته
دیلی خوی. له تمه منه دا ده که ویتته ناو خوشه ویستی دروینه وه و
سهرابه کانت لی ده بیت به میږگ. له گه ل گه نجانی به دره فطاردا
ده گوزهرینیت و کومه لیکیش له په نادا مشتیان لی خوش کردویت و

هه موو هاوړپیکانم له که یفی خویاندا ده ژيان، کراسیان، مودیلی قر،
هه مه چه شنه بونی خوش، هه موو نو جوانکارپیانه ی که کچیکي گه نج
هه یبوو... به لام من له دهره وه ی کومه لکه و هاوړپیانمه وه و بی به ش له
هه موو نو خوشیپانه به ته نیایی ده مگوزهراند...

له گه ل کیدا بدویم؟ خو هیچ خالیکي هاو به شمان نییه باسی بکه م؟...
باسی نو خه رجیبه ی باو کم بکه م که پتی ده دام، یا له و میوانانه ی که
دوینی هاتنه مالمان بدویم؟ یا خود باسی نو و گه شته مان بکه م که له گه ل
ماله وه به نو تو مبیله که مانه وه کردمان به ناو شاردا؟

ناچمە ناو ئەو بابەتانەوہ چونکہ هیچی نہ بوو بہ نسیم و نہ متوانی
وہکو ئەو ژیانہ بزیم، تہنہا ھاورپیہکم ھەبوو کہ ناوی (ئەمینہ) بوو. زۆر
جار ئەوہی لە ناخدا ھەبوو بۆم باس دەکرد، باوکی مامۆستای سەرەتایی
بوو. کچیکی زۆر سەنگین و پەفتار شیرین بوو.

لەگەڵ ئەوہشدا زۆر زیرەك بوو. ئەمینہ زۆر زوو لە شتەکان
تێدەگەشت و دەرکی پێ دەکرد، سەرەپای ئەوہی پەرەردەییەکی زۆر
جوانی لە خێزانەکیەوہ وەرگرتبوو. ھەندیک لە کال فامەکانی ھاورپیما
مامەلە و ھەلسوکەوتە نمونەییەکانی ئەمینہیان پێ ھەرس نەدەکرا و
تانەیان لێدەدا و پێیان دەوت: (کۆنەپەرست، دواکەوتوو، و لەم قسانە...)
شاھ... خۆزگایە منیش وەك ئەمینہ (کۆنەپەرست) بوومایە! بەلام
پاکیزەیی و کەسایەتیم لەدەست نەدایە...

من جگە لە چاکە و دڵسۆزی چی ترم لە ئەمینہ نەدی و هیچ
بەرھەستییەکی نوێ خوازیی نەدەکرد. ھەولێ زۆری لەگەڵم دا تا منیش
وہك خۆی ئاكار سەنگین و جوان ھەلویتست و وەر بەرزیم، کتیی زۆری
پێدام. بەلام تەنہا لەبەر ئەوہی زویر نەبیت وەرم دەگرت ئەگینا هیچم
نەدەخویندەوہ، ھەر بۆیە دەتوانم سالانی خویندنی ئامادەبیم بە سالانی
نامۆیی لە پۆحانییات ناو بنیم.

پۆژیکیان ئەمینہ بانگەپشتی کردم بۆ مالی خۆیان. دایکی زۆر بەگەرمی
بەخیرھاتنی کردم. خوانتیک نایابی بۆ ئامادە کردبووین، ئامۆزگارییەکی
زۆری کردین. درژەہی ئامۆزگارییەکانم لەیاد نەماوہ، بەلام بیرم دیت کہ
پۆشتم پاکەتیک خستە دەستمەوہ. کاتیک کردمەوہ بینیم ھەندێ پارە و
خاویەك و جوتیک نەعلی تێدا بوو. زۆر سەرسام بووم نەك بە دیارییەك
یاخود بەو وردییەکی دایکی ئەمینہ، بەلام بەو ژیانہ بەختەوہرە

خیزانه که یان و به بوونه خاوه‌نی دایکیکی ئاوا و به‌و په‌یوه‌ندییه گهرم و
گورپه. ئەمانه هه‌موو ئەو ئومێد و هه‌سره‌ت و بیرو و خه‌وانانه بوون که
ژیانیان داگیرکردبووم. ئای دایه! ئەگەر ده‌ترانی چه‌نده بیرت ده‌که‌م!...

له زۆر زووه‌وه پو‌خسارتم نه‌دیوه،

ئهم باره من ده‌کوژیت،

مه‌پرسه حالم له هاتوو‌ان و پۆ‌یشتوو‌ان،

سیمات ده‌رخه دایه، بۆ ئهم تاقانه‌یه‌ت بیه هه‌توان...

له دوا‌ناه‌ندی‌دا نه‌متوانی ده‌ووبه‌ریکی باشم هه‌بیت. هه‌ستم به
به‌دنیازی هه‌ندی له گه‌چه‌کان کرد. به‌لام به هۆی ته‌نیایم و بێ
چاره‌یی‌مه‌وه وازیان لی نه‌ده‌هیتام. هه‌ندی‌کیانم زۆر باش ده‌ناسی، ئەوانه
ته‌نها ده‌یانویست بۆ کات به‌سه‌ربردن له‌گه‌لم بن. منیش زۆرم له خۆم
ده‌کرد و پووم نه‌ده‌دانی. واته باشه‌کانیان ده‌ستی من نه‌ده‌که‌وتن و منیش
خرابه‌کانیانم نه‌ده‌ویست.

له خوێندنگه هه‌ندی گه‌نجی چه‌پ هه‌بوون که زۆر جار ده‌چوومه لایان
و له‌ گۆبونه‌وه و دانیشته‌کانیاندا به‌شداریم ده‌کرد. له‌به‌رئه‌وه‌ی له
فه‌لسه‌فه‌ی تیگه‌یشتنی ئی‌مه‌دا هه‌یزکی مه‌عه‌وه‌ی (واتایی) نه‌بوو له‌ ژياندا تا
ملی بۆ دابنه‌وێنین، بۆیه خۆمان به‌ ناچار نه‌ده‌زانی پا‌به‌ندی هه‌چ پرسیاره‌ک
بین. هه‌لبه‌ت چه‌مکی دین له‌ به‌رای ئهم لیسته‌دا بوو. بۆیه به
سه‌ربه‌رزیه‌وه به‌شدارێ چالاکیه‌کانیانم ده‌کرد. له‌وه گه‌رن‌گه‌تر بۆ کچیکێ
لاوی ته‌نیای بێچاره‌ی وه‌ک من به‌ پێگای پزگاریم ده‌بینی، به‌ لایه‌نی
که‌مه‌وه ده‌مویست وابێ. چونکه هه‌چ نه‌بێ گه‌نجانی ئه‌وێ منیان وه‌ک
مرۆڤیکێ ئاسایی ده‌ژمارد و پزیزان لی ده‌نام، به‌لام به‌داخه‌وه که‌وام
هه‌ستکردبوو...

ئەو گەنجە بېياكانەى لە چوار دەورم بىوون ھەندى جار زىدە پرە وىيان دەکردو منىش بە گزياندا دەچووم، گوايا بەم شىۋەيە خۆم دەپاراست. وای ئايسىلى داماو وای.... بەو دەستە ئاورىشمەو چۆن شەر دەكەيت و پارىزراو دەبىت؟

بەوئى و نەمەوئى چىتر كە وتبوومە بارودۆخىكى واوہ كە خۆشم دەمزانى خۆم بۆ ناپارىزىت. منى داماو ھەر چوارلام بە دوژمن تەئرابوو.... بە جورىك كە نەمدەتوانى بزانم كى دوست و كى دوژمنە. ياخود پىوانەكانى من نەياندەتوانى ئەوہ لىك جودا بكەنەوہ.

ژينم سەرەونخوون بوو:

بەردەوامم لە گىرپانەوہى ئەو ژينە پىزىپەرى كە ھىچ بەزەبىيەكى بۆم نەبوو....

بەلى، ئىدى ئەو پۆزانەى بۆ من ناخۆشترىن و تالترىن تراژىدىيان بەخشى نزيك دەبوونەوہ. ھىچ كات بىرم لەوہ نەکردبوو يەوہ ژيانم بەو پادەيە دابىمىت و ئومىدەكانم لە پەگەوہ ھەلبكىشترىن، بەلام ئەو دۆخەى بەبى پەروا و بى بىركردنەوہ تىتى كە وتبووم ھەر زوو ھەوالى ئەوہى دابوو، بەلام تاوانەكانى لاوتىتم پىگەيان نەدام دەرك بەو بارە بكەم، گەر ئەو تاوانانە نەبوايە ئەو ئىستە لىرە نا، بەلكو لە شوئىنىكى تر دەبووم.

ئەو پووداوہ ھەژىنە.. ھەركات چمكىكم بىر دىتەوہ، زىاد لە خودى پووداوہكە، پىشەكيبە ئامادەكراوہكانى، مووہكانم گرز دەكەن و ھەستى نەفرىن لەخۆكردنم تىدا دەبزوئىن.

سەرلەنوئى ساراي ئەندىشە لە خۆيدا ونى كردمەوہ ...

ئەوہ پشكۆى پەشيمانىيەكى بى ھودە بوو و ھەناومى دەقراچاند.. ھىچ كەس ئاگاي ئى نەبوو. بەلام بە چى دەچىت؟! كوپرە دەولەمەندىكى بەناو

بانگ که هیچ باکیکی به دونیا نییه.. لافی پاستگویی لیده دا، پاستر بلین و هستایه کی شاره زاو پتویییه کی فیل باز بوو. منیش کچیکی لای ساویله. نه م فیلمه هر له سهره تاوه دیار بوو که به فرمیتسک کوتایی دیت.

به لام وهره نه م میتسکه پووچه ی من حالی بکه. به موی نه وه ی که به هره یه کم هه بوو له وینه کیشاندا، به شداریم کرد له و دهسته یی که ماموستای هونه زمان پیکی هینا بوو. پیشه نگی دهسته که ش کوری سیاسه تمه دار و بازرگانیکی ناسراوی نه و ده شه ره بوو که ناوی (چاداش) بوو. چاداش خویندکاریکی دیار بوو له خویندنگه که ماندا. هه رجوره چالاکیه ک بکرایه ده بوو به به شداریمون یاخود به پیکه خستنی نه و چالاکیه پوئیکی بگتیرایه.

به پشت به ستن به ده وله مهنديه که ی باوکی، ماموستا کانش زۆریه ی چالاکیه کانیاں به و پاده په پاند، نه ویش نامه ردا نه موی کرد بووه هل و ده رفه تیک بۆ قوستنه وه ی متمانه و خوش باوه پیی کچه کان. سهره پای هه موو نه مانه له گه ل (چاداش) دا ناشنا ببووم و ته واو شهیدای یه ک ببوین و لیک جیا نه ده بووینه وه.

نه مینه ش زۆر زیر و تیگه یشتوو بوو، زۆرجار ناگاداری ده کردم وه: "نه و کوپه که سیکی بی باکه، ناگاداری هه ل سوکه و تته به". هه ره که س گه وره یه ک یان پی نیشاندهریکی نه بیته سهری به هه موو گۆشه یه کدا ده کات. وه ک ناشکرایه مرۆف له و ته مهنده خوی به خاوه نی بۆچوون ده زانیت و چاوی له ناست پینمایی که سانی ترده هه لئا یته.

مه خابن واش بوو.

به هۆی ئه وهی به ههرهیهکی وینه کیشانم هه بوو هه ر کات قه له م و کاغه زم به دهسته وه ده گرت ده بوو وینه یه کم بکیشایه، جا یا بینا و خانوو یان وینه ی هه موو ئه ندامانی خیزانه کم (که نه م بوو).

زۆر جارانی ش خۆم به خویندنه وهی شیعره وه سه رقال ده کرد، به تایبه تی خویندنه وهی ئه و شیعرانه ی بۆ دایک نوسرابوون. په یوه ندی و نزیک بوونه وه م له چاداش پۆژ دوا ی پۆژ له هه لکشاندا بوو، به وینه ی دوو هاوپی سه ر راست و دلسۆز پلانی گه شمان ده کیشا و زه مینه ی فشه لی داهاتوو یه کی ساخته مان تاوتوی ده کرد. ئه مه له و زیانه و ویرانه یه مدا شتیکی هه ر زۆر ئاسایی بوو. زیاد له مه ئه وه شی پی پاگه یانده بووم که به کۆتایی هاتنی وه رزی خویندنه مان ده م کاته بوکیکی شوخی خانه واده به ناوبانگه که یان.

به لام... به لام سه ره نجام چاوه کان کویرین و هه نگاوه کانیش به رپی خۆیان نه بینن! ئه مینه هه ر زوو پیشبینی ئه م ده ره نجامه ی کردبوو، هه ر بۆیه زۆر هه ولیدا تا منیکی هه تیوی بیکه س زیاتر زیانم به ره و فه وتان نه چیت. به هه موو هیزیه وه پیگری ده کردم، نموونه گه لیکی زۆری بۆ باس ده کردم تا په ند وه ریگرم و چه ند باره نه که ومه ناو هه مان هه له وه. زیاد له گوێ نه گرتنیش لی، جارێکیان پرکیشیم کرد و هاوارم به سه ریدا کرد: "هه رله به ر ئه وهی خۆت که سیتی وات ده ست نه که وتوو ه ئیره یی به من ده به یه ت!!!"

جا ئه و پۆژه په شه و کا بووسی تارما ییه کانی... چاداش پۆژیکی شه مه به بانگه یشتی مالی خۆیانی کردم.. به هانه ش بۆ ئه مه: "گروپیک کچی تر دین بۆ ما ئمان سه یری ئه و وینه و تابلویانه ده که ن که کیشاومه. هه ر به و بۆنه یه شه وه سه رو په رداخ چا ده خۆینه وه" منیش بی بیرکردنه وه

قه بولم کرد. "گه وره کانمان جوانیان قهرمووه که بارووت و ناگر پیکه وه
هه لئاکن. مه گهر چهنده پاسته که کوپ و کچیک پیکه وه بن سیته میان
شه یتهانه!"

چیتری نه و یانگاریه تاله باس بکه م؟! به خیانهت کردن له خوم و
دایکی نازیزم، نه و دایکه ی وانه ی دین و ژین و ئیمانی به خه لکی دهوت له و
ماله هاتمه دهر. نه و ناپاکییه نه وهنده گه وره بوو که لیخوشبوونی
نییه! .. سه ره نجام وه ک پیشبینیتان کردبوو به زور له قه فه سی
ده ستریزیدا توندی کردم. منی ساویلکه بوومه کویله ی ناره زووه
نازه لییه کانی دپنده یه ک و به چرنووکه ژه هراوییه کانی پاکیزه یی لیدامالیم.
نه م پووداوه به ته وای مانای تیاچوونی من بوو. بۆ یه که مجار سه دای
پووگانه وه ی هه موو نه و هیواو نامانج و ناواتانه ی که دامناوون بهر گویم
کهوت، هه موو نه و شوک و باره ناچیز و پووداوه له رزیزنه رانه
دیوه زمه یه کیان بۆدروست کردم و بووه له که ی شهرمه زاری به ته ویلی
که سایه تیمه وه، ویست و حه زری ژانمی سه ره ونخون کرد، کۆشکی
که سایه تی مرقفیک پووختنرا، پاکیزه یه ک له ژیر پی نرا، مه گهر نه وانه هیچ
به ها و سه نگیکیان بۆ مرقف دانه دهنه، مه گهر ئیمه ی کچان جگه له پارچه
گۆشتیک بۆتیرکردنی ناره زووه نزمه کانی نه وان چیدی نه بووین.

فه ریاد و هاوارم له ماله که دا هه موو خه لکی باله خانه که ی هینابوویه
سه رپی! به کی چی؟ نه وه ی پلانی نه و ته له به ناپاکی چنراوه ی دانابوو
کاری سه ره تایی بۆ نه وه ش کردبوو. مه گهر چی که هه موو هات و هاوارم
ته نها خوم بیستبووم! ..

نه و پۆحه پاکه م، سه رتا پای جوانیه کانم، هه موو نه و بیره ناسکانه ی
بۆ داهاتوو هه م بوون، هه موویم له و ماله دا به جیه پششت..

چیتر من نہ دہڑیام، وہکو مردوویہ کی زیندووم لپھاتبوو، دہ بیٹ ہوشم
لہ دہست دابوویٹ کہ خیانتہم لہ وئہ مانہ تہی دایک و باوک و برا نازیزہ کہم
کرد!.

ہہ وئی خوگوشتنیشم سہری نہ گرت:

بیرکردنہ وہم لہ کار کہوت، ئیتر بہردیک بووم، جہستہ یہ کی بی پوج.
تا ہاتمہ وہ بهشی ناوخوی سى جار ہہ وئی خوگوشتنم دا .. سى جار
خوم ہاویشتہ بہردہم تہی سہ یارہ وہ، چہندہ نارہحت بووئو مردنہ!
دہمہ وئ بمرم قہدہر پئگہی خوگوشتنیشم نادات! چیتر ناتوانم بڑیم.
ئوتومبیلہ کانیش نام شیلن، دہ لئی شوقیریان تہنہا بؤ منہ! پؤژانہ
چہندہ ہا پووداوی ترافیک دہ بیٹ، چہندہ ہا کہس دہمریٹ، لہ کوین؟
ئہی بؤ من نامرم؟ .. نازانم ہہردہ لئی ہیزیکی شاروہ پئگرہ لہ مردنم.
ہاتمہ وہ بؤ بهشی ناوخوی، زور شہکت بووم، چہند پؤڑ بہ بی
خواردن و خواردنہ وہ ژیانم بہسہر برد، زیاد لہ وەش نہ دہچووم بؤ
خویندنگ، تہواو پووخا بووم...

تہنہا دؤستم، ہاوپولم، ئہمینہ چہند جار ہاتہ لام. زور تکای
تیادہ کردم کہ لہ خویندن دانہ بریم تہنانت جاریکیان دایکیشی لہ گہل
خوی ہینابوو.

بہ لام من ہیچ گویم نہ دانئ چونکہ بہ لای منہ وہ ہہموو شتیک بہ پایان
گہیشتبوو...

تہنہا پئگہ چارہشم شاردنہ وہی ئہو جہستہ گوناہکارہم بوو لہ پہنای
مہزارگہ یہ کدا. چونکہ ہہروہک لہ ژیاندا بہتہنہا بووم یا لہ مردنیشدا دور
لہ دؤست و ہاوری و خزمان و نزیکانم بم..

نه متوانی به ره لهستی پيداگريه کانی نه مينه بکه م و به سه رهاته که ی لئ
 بشارمه وه . که شهرمه زاريه که م بؤ گتپايه وه هه روه که نه وه ی پووداوه که ی
 پيشتر بينيبيت، زؤر به لايه وه مايه ی سه رسامی نه بوو، چونکه زؤر جار
 هؤشياری ده دامی که له گه ل هه موو که س به يه که جؤر په فتار نه که م..
 نازانم بؤچی تينه ده گه يشتم و گويم بؤ نه ده گرت..!

ته زووی نه فرين و قيزله خؤکردنه وه جه سته ی نه تک کراومی هينا بووه
 له رزه . به هيوای چاره يه که بؤ نه م ده رده بئی چاره يه خؤم لای باوکی
 چاداش بينيه وه، بپارمدا خيانه ته ی کوپه که ی بؤ باس بکه م (به لکو
 سؤزی بؤم بجوئی و به زه ييه کی پيمدا بيته وه و له م بئی ده ره تانييه پزگارم
 بکات).

هه موو نه و پلان و پووداوه قيزه ونه م به ده م فرميسکه وه بؤ باس کرد،
 به لام سه د داخ، به بئی هيچ شهرمکردنیک، سه ره پای نه وه ش که وه که
 پووداویکی زؤر ئاسایی ده هاته پيش چاوی به ره و پووم وتی: من کاتی
 نه م نيه له گه ل که سيکی سؤزانی وه تۆدا به فيرۆی بده م، برۆ سه يری
 به رپیتی خؤت کردبا و ئاگات له هه لسوکه وتت بوايه ..!

نه م هه لويسته نامرؤفانه يه هينده ی تر زامه که ی کولاندمه وه . هه
 به وه وه نه وه ستا، هه روه که بلتی شايسته ی زياترم، هه ستايه سه رپئی و
 به ده نگيکی به رزه به پوومدا: برۆ ده ری و له بهر چاوم ون به، گه ر نا هه ر
 ئيست پؤليس بانگ ده که م تا بؤ هه تا هه تايه بته که نه زيندانه وه .

فرپئی دامه ده ره وه، هاوشيوه ی زيل له سه ره نه و شؤستانه که وتم.
 ته نها شتیک له و کاته دا به بپرمدا ده هات مردن بوو، به لئ نه و، واته
 مردن تاکه ده رگايه که بوو که ده يتوانی خؤيم بؤ بخاته سه ره پشت و
 بمگوزيته وه بؤ ولاتی (ناديار). جار جاره ش سيپه ری وته کانی نه مينه

دەكەوتە سەر يادگەم و راست وێژى ئەو و سەرکەشى منى دەهێتايە پێش
چاوم.

زۆرجار دەبوت: ئايستىل هەر کەس يادى خوا لە دليدا نەبىت و لە تاو
لە دەست دانى خۆشەويستى ئەو خۆشويستراوە ئەزەلىيە پانەچەلەکىت،
دەستى دەچىتە هەموو کارىکى بەد و نەشیاوێه. مەگەر چەندە راستگۆ
بوويت...!

باوەر دەکەيت يان نا! تاکە بەرەبەست لە ئەنجامدانى ئاوها کارىک
برىتييە لە پشکووتنى گۆلى خۆشەويستى پەرورەدگار و ترسى پەنجانى
ئەو خۆشەويستە لە دلاندا. گەر نا خۆراگرتن لە بەردەم شالۆوى سەختى
نەفس و هەلچوونى ئارەزووە ئازەلىيەکانى جەستە کارىکى ئاسانە.
دووبارە دەستم کردووە بە لادان، هەندى جار وام ليدىت ئازارەکانم
دەمبەنەوێ چەند سالى پابوردوو و بەرەو ئەو نشووستى و مەينەتییانە
راپيچم دەکەن.

ئەو کارەساتەى چاداش بەسەرى هێنام هېچ چارەپەکی بۆ
نەهێشتبوومەوێ جگە لە پەنا گرتن بە پەرورەدگار.

هاوارم دەکرد! خودايە يارمەتيم بدە.. گەر لە پيش لام دابىت بەلام خۆ
دوا پەناگەم تەنها و تەنها تۆيت. تواناي خۆت پيشانى ئەو خائينانە بدە..
ئەم بەندە لاوازهشت لە تەنگانەدايە، خودايە چى دەبىت يارمەتيم بدە.
ئەو پارانەوێه چەندە بارىکى نامۆ بوو! هەرۆک دەما و دەم ئەو نزا و
پارانەوێه يەم گيرا بووييت و لە ئاسمانەوێه راستەوخۆ وەلامى نزاکانى من
دراييتەوێ، پاش ئەو پووداويک پوویدا کە بە بۆچوونى ئەمىنە (دەستى
يارمەتى خوداييە).

له بیرى نه وه دابووم پیتش نه وه ی بمرم پلانی له ناوبردنی چاداش دابنیم
و گورزی تۆله ی خۆم بوه شینم. له م سه روبه نده دا نه مینه به هه ناسه
برکێوه خۆی کرد به ژوره که مدا...

سه ره نجامی ناپاکی

له نامیزی گرتم و به هه ناسه ی پچر پچره وه وتی:

- نزا کانت لای یه زدان گیرابوون..

به مه راقه وه پرسیم:

- چی بووه؟!..

- چاداش مردووه..!

هه ر که وشه ی مردنم بیست خیرا هه ستامه وه و نامیزم بۆ نه مینه
کرده وه. وتم:

- راستیم پێ بلی، چیت به رگه ی هه لئه تاندن و گالته ناگرم!

- راستی ده لیم، مردووه و ده لێن له ماله که ی خۆیاندا خواردنی
ژهه راوی بووی خواردووه. به لām به دروستی هۆکاری سه ره کی نازانریت.
له و کاته دا بۆ یه که مجار نه مه م به دلدا هات: (خودایه...! نه ی
دروستکه ر و سه ره رشتیکه ری کارووباره کانی گه ردوون، به راستی مه زنیت،
ده سه لات و توانات به سه ره موو شتیکی گه ردووندا هه یه). له و ده مه دا له
قولاییه کانی ناخمه وه ئاره زووم ده کرد پابه کم و نه مه به گوێی هه موو
دروستکه راوێکدا بده م.

چه ند بێ باوه پیت به لām له کاتی ته نگانه و بێ نه واییدا خودات به بیر
دیته وه.. "مادده" تاکه ده روزه یه ک بوو که لێیه وه ده مه وانیه بوون. تاکه
زاراوه بوو که زمانی ئاوه زم گۆی ده کرد. جیگایه کی تر بۆ نه مانه
نه ما بوویه وه. به لām نه و به سه ره اته راستیه ک بوو که به ته واوی مانا گومان

بېر بوو. به جۆرېك نه مده توانى خۆم له نىگا پاشكاوه كانى ئەم پووداوه پاز
نامېزانە دەرياز بگەم..!

بىگومان فەرمانپەرەى گەردوون لە سەستەىكى ئاوها خۆش نە دەبوو.
مردنى چاداش ھەرچەندە چارەىەك نەبوو بۆ ئەو ژيانە نۆزەخىيەى كە
تيايدا دەژيام، بەلام ھىچ نەبىت لە ژياندا نەمانى دلدانەو ەيەكى بچوك بوو
بۆم...

يەكسەر لە شوپىنى خۆمدا دانىشتم و ھۆن ھۆن دەستم كرد بە گريان،
ئەمە ئەشكى ھەز و كىن و تۆلەىەكى نوئ بوو پىكەو ە. دەبوو لەگەل ئەمە
پابھاتبام، چونكە گەر چىتر بژيامايە بەم جۆرە بوو ژىنم. ئەو ەى چووبوو
چىتر ناگەپىتەو ە، ئەو ئومىدە پووخاوانە چىتر ئەستم بوو
بىناكردنەو ەيان و، ھەموو ەستە مردوو ەكانم زىندوو بوونەو ەيان زەحمەت
بوو.

بەھۆى داکۆكى زۆر و پىشتگىرى ئەمىنە و مالمەو ەيان جارىكى تر
گەپامەو ە خوئىندنگا. ئەو پۆژە تەرمەكەيان ھىنا بوو ە خوئىندنگا و
بۆنەىەكى ماتەمىيان بۆ پىكخستبوو. ھىچ كەس لە و پىزىپەى و كارە بەد و
سەر كەشىيانەى كە ئەنجامىدا بوون بە ئاگا نەبوو، ھەركەس دەچوو ە سەر
سەكۆ باسى لە لىھاتوووى و بلىمەتى و بەتوانايى و قارەمانىتى ئەو ەكو
قوتابىيەكى نمونەىى دەكرد. چەند جار ھاوارم كرد: تگايە كەمىكىش
گوئى لەمن بگرن تا باسى ئەو دىندەىەى ناو پىستى ئادەمىتان بۆ بگەم،
كە چۆن خوئىنى سەتم لىكراوئىكى ەكو منى مژى، بەلام ئەمىنە بەھىچ
جۆرېك دەستى بەرنەدام، چونكە دەيزانى كارىكى چەندە شىتانه
دەكەم..!

ههركهس ههڵدهستا له سهنا و ستایشکردنی نه ده كهوت، ههتا هه نديكيشيان فرميسك به چاوانياندا دههاته خواری. ئه مینه ئه و ئیواره یه بر دمیوه بۆ مائی خۆیان، له راستیدا نه مده ویست ئه و كه شه پاکی ناو ئه و خیزانه له كه دار بکه م. به لام ناچار یوم نه متوانی قسه ی ئه مینه بشکێتم، ئه مینه ی دۆستی ئازار و خه م و ده رده کانم. ئه مینه ی دلسۆز ئاگای له و ساردییهم بوو له پووی دیندارییه وه، له به رنه وه زۆربه ی کات له گه لهدا بوو و لیم جیا نه ده بوویه وه و هه ندی جاریش تیکه لی که سی دینداری پێده کردم. له لای براده ره کانم ئه وانه ی که وه کو من بیریان ده کرده وه پزینکی ئه و تۆم نه ما بوو، نه م ده توانی وه کو ئه وان شاهانه بژیم. مرقۆ ده بیته به پزیه وه بژی و خاوه ن که سایه تی خۆی بیته، هه روه ها من کچ بووم، به مانه وی و نه مانه وی ئیمه ی کچان له چه ند پوویه که وه جیاوازی له گه ل کوپ، کچیک بۆ ئه وه ی پزیزو سه نگینی و که سایه تییه کی تاییه تی هه بیته ده بیته ده رک به کۆمه لیک هه ستیاری بکات. من ئا لی ره دا له گه ل هاوشانه کانمدا لیک تینه ده که یشتین.

ئه مینه ی هاو پیم له گه ل براده ره هاو بیر و باوه ره کانیدا نه ده گه را، به لکو له گه ل مندای زۆربه ی کاته کانی به خه رج ده دا، ده مزانی که به باوه پی خۆی نه رکێکی پیروژ ئه نجام ده دا و ده یویست تامی باوه رو ئیمانی پاست و دروستم پی بچێزیت.

شاه... خۆزگایه توانیبای! هه ندی جار زۆر ئه مه م ده ویست. به لام بونیادی من توانای ئه و یابه ته هه ستیارانه یان نه بوو. له به رنه وه نه بوو نه بوو... دووباره له بابه ته که چه ومه ده ره وه، داوای لیپووردن ده که م مامۆستا...

زۆر ماندوويۇم.. كەمىك پىشۇ دە دەم و دواتر دەست پىدە كەمە.
 ھەلبەتە گەر تەمەن بوار بدات..

بەتەنيا و بى پىشت و پەنايەك لە بەرانبەر كۆسپ و لەمپەرەكانى
 بۆزگاردە ۋە ستا بوم.

ۋەك كىچىكى گەنج نەم دەتوانى پاستىيەكان ۋەكو خۇيان بىيىنم،
 بەھۆى بى ئەزموونىشمە ۋە پاست و چەپم لىك جوودا نەدەكرەۋە، چونكە
 چواردەورم بەكەسانىكى بى شەرم و شىكۆ دەۋرە درابوو. بەرگەگرتن زۆر
 ئەستەم بوو.

پىش ئەۋەى چاۋم بە پووناكى ژيان ھەلبىت تارىكى ژيان بەسەرمدا
 داھات..!

دووبارە سلاۋ مامۇستا

لەمالى ئەمىنەداين:

ئەمىنە بەزۆر بىرەمىيە ۋە بۆمالەۋە ۋە ئەۋەشى وت كە بەسەرھاتى
 چاداش لاي كەس نادركىنىت و نەيدىرگانىدوۋە. بەلئىنەكەى بىرەسەر.
 چونكە تا ئىستا ئەۋبەسەرھاتە كەس نەيىيىستوۋە، ديارە كە بەپاستى
 كىچىكى دروستە، ئەگەر بىرادرەكانى خۆم بوونايە ھەر لە يەكەم ساتدا
 دەكەۋتە شارانەۋە. يەكەك لەۋ لايەنانەى كەۋا ستايشى ئەۋ دىندارانەم
 بەھۆيەۋە دەكرد ئەم لايەنەيان بوو، ھەر ھىچ نەبىت ئەۋ بەلئىنەى دەيدەن
 دەيپىننە جى، ئەى سەبارەت بە ئىمە جى..؟ ئەۋە ھەر باسى مەكە..

ئەمىنە و باۋكى دەيانويىست رىزگارم بىكەن

دايك و باۋكى ئەمىنە زۆر بەگەرمى پىشۋازىيان لىكرىم، مالىكى پاك،
 بۆنى مىسك ئاسا.. لە ھەممولايەكەۋە بەرامەى ئاسۋودەيى دەھات. ھات و

هاوار، جنٽو، سوکايه تی، و تهی ناشیرین، فیل کردن، یاخود هه له بهرامبه ر کردن، هیچ له مانه بوونی نه بوو.

له ویدا خۆم له شوینیکی هیمن و ئاسووده به خشدا ده بینیه وه. دایکی به نهرم و نیانی و له سه رخۆبیه که وه له ئامیزی گرتم و به خیرهاتنیکي گهرمی کردم.

ئا له و کاته دا یادی دایکم که و ته وه و وتم گهرمایه ئه ویش چاوه رتی هاتنه وه می ده کرد و له ئامیزه گهرمه که ی خۆی ده گرتم و خواردنی خۆشی بۆ ئاماده به کردم.

له ئامیزدا هیچ نه نوستووم، پوومه ته کانم هیچ بهر لێوه ته پرهکانی نه که و ته وه... ئاه دایه !..

چ ده بوو له ژياندا به مایتایه و بۆ جاریکیش بتوتایه: "کچم پۆله شیرینه که م" ده زانیت دایه چهنده ئاتاج و تینووی ده نگتم؟... با لێره نه وه ستم چونکه به راستی هه ر که بیرم ده که و یته وه دووباره هیزو وزه م لێ ده بریت. دایکی ئه مینه خۆشترین خواردنی ئه نادۆلی به جوانترین شیوه ئاماده کردبوو بۆمان. هه میشه و هه رده م ئاوات و هیوام سفره و خوانیکی به وشیتیه به بوو که له گه ل هه موو ئه ندامانی خیزانه که ماندا پێکه وه کۆمان بکاته وه و خواردنی له سه ر بخۆین. دایکی به چواره ورماندا هه لده سوپا و پێداویستییهکانی سه ر سفره که ی ته واو ده کرد، به رده وام ده یوت: "کچم ئا له مه ش بخۆ یا ئا تق به س ته نها تامی ئه مه شیان بکه، کچم ئه م جوړه یان زۆر به له زه ته." "ئای ئه و خاتوونه چهنده دلپاک و پۆخ سووک و خۆشه ویست بوو، پێده چیت هه موو دایکان به و جوړه بن.

به ئه مینه م وت:

- ده ئییت باوکت له مال نیه ؟

وتی:

— له بهر نیمه ته هات یانی له بهر شه و دی خوارنده که مان به شینه یی و
له سه رخوی بخوین ..

چهنده په وشتیکی جوانه ! من به م په فتارانه هیچ پانه هاتبووم. چونکه
نه و ژيانه ی که گوزه راندبووم نه زاکه تی بیر بردبوومه وه.

پاش نان خواردن چوپینه هوله که که کتیبخانه یه کی گه وړه ی پر
له کتیبی لیبوو، نه و کتیبانه م هر نه بینیبوو. بینایه که له سه رخوی
کون بنیات نرابوو، دیواره کانی تابلوی جوړاوجوری پیوه هه لواسرابوون و
له ژیر هر تابلویه کدا و ته یه کی به پیژ و مانادار نوسرابوو.

نوسراویکیانم تا نیستاش له بیره که نووسرابوو: "نه ی مړوځ خوت
بخوینه وه"

له کاتیکدا که من سه یری لای پاست و چه م ده کرد، باوکی نه مینه به
پوویه کی خوش و جل و بهرگیکی رتکوپیکه وه هاته ژورده وه.

که سیکی زور به پیز، به پوویه کی خوش و دهنگیکی نرم و له سه رخوه
وتی: "کچی خوم زور به خیرینیت" به لام دهستی دریز نه کرد بؤ ته وقه،
هر بویه منیش دهستم دریز نه کرد.

تابلوی کاریگه رانه و به شتوازیکی زور جوان و له سه رخو له باری ژيانمی
پرسی، ده مزانی که ده یویست به میتنیتته گفت و دل ناسووده م بکات.
گرنگیه کی زوری پندام ..

وتی: کچم، نه مینه زور ده یویست میوانداریت بکات. منیش زورم به لاه
گرنگ بوو خوشحال ده بووم.

— من ماموستام . توش به قوتا بیم ده ژمیردریتیت. زیاد له وهش مادام
هاورپی نه مینه یت شه وه هر به کچی خومت داده نیم.

منیش ھەر وەکو تۆگەوردەبووم، ئۆزبەي ژيانم بە بۆياخچىتى و كىك
 فرۇشتەنە بەسەر بىرد، ئۆز ئازارى ژيانم چەشت. بەشدارىم كىردو ئارام
 گرت و بەرگەم گرت. خۇداي گەورە ھىچ ئەركىك بەھەدەر نادات. باوەپم
 وایە تۆش ئەم ئازارانە وەلادەنىيت و ژيانىكى كامەران و بەختيارت
 دەبىت.

سى ئامۇژگارى

كچى خۆم لە ئەزموونى ژيان كە بەدەستم ھىناوہ سى ئامۇژگاريم بۆت
 ھەيە، گەر بيان ھىتتە جى باوەپم وایە سوودمەند دەبىت.

يەكەم: دەمەوئەدەرگاكانى مالەكەمت لەمپۆوہ وەكو كچىكى خۆم
 بەپوودا بگەمەوہ. ئامادەم يارمەتيت بدەم لەھەر كىشەيەك كە پوويەپووت
 دەبىتەوہ. لە ئىستا بەدواوہ زوو زوو چاوەپىتانين. بۆ ئەمە خىزانىشم
 ئامادەيە. ھەر گىفتىكت بۆ پىش ھات لای ئىمە باسى بگە، دلىابە بەپىي
 توانامان ھەولى چارەسەركردنى دەدەين.

بىرم دەكردەوہ چەندە كەسانىكى دلىسۆزۇ خەمخۆرن! بەپاستى
 ئەمانە ماناى مۆۋە بوونيان لە خۆياندا گەشانىدبووہ.

تەنيا شتىكيان كە ئازارى دەدام پابەندبوونيان بوو بەدینەوہ. من لەو
 شوپىنانەدا ئۆز بىزار دەبووم، چونكە ئەو شوپىنانەي كە من بۆي دەچووم
 ئۆز بەئاسايى جگەرەم دەكىشا، قسەي سەروو گوى شكاوم ئۆز دەكرد،
 ئاوا خانم ئاسا دانەدەنىشتم، دانىشتىم ئۆز تاقىكردەوہ بەلام سەرى
 نەگرت.

باوكى ئەمىنە بەردەوام بوو لە قسە كردن...

دووەم: كچى خۆم ئۆزبەي ئەوانەي لە ژياندا سەركەوتنى گەورەياز
 بەدەست ھىناوہ ئەوانەبوون كە ھەژارى و نەبوونى و تەنگزەي ژيانيان ئۆز

چەشتوو، ئەوانە لەگەڵ کۆسپەکانی ژياندا بە جەنگ هاتوون و نەینییەکانی سەرکەوتن شارەزابوون و سەرکەوتوون. بەلەین بە خۆت بدە و ئامانجێک دیاری بکە.. بە بەرنامە و پلان هەولبێدە، کاتەکانت بەوردی هەلبەسەنگێتە، باوەڕم وایە زۆر سەرکەوتوو دەبیت و دەچیتە شوێنێکی زۆر باش. لەهەڵداندن بە، دەتوانم یارمەتیتان بدەم و جگە لەوەش برادەرانت زۆر کاریگەرییان دەبێت لەسەر سەرکەوتنت.

سییەم: کچی خۆم کەسێک کە چاوەڕێی شتێک لەژیان بکات یاخود بەدوای سەرکەوتن و دلخۆشیدا بگەرێت دەبێت زۆر بە ناگا بێت و ئەو ئەرکە ی لەسەر شانیتە بەباشی ئەنجامی بدات.. دەبێت بەدوای مەبەستی بەدیھێنانی خۆیدا بگەرێت و پێی ناشناس بێت.. گەر نا سەرکەوتن هیچ سودێکی پێناگەیهێت و کاتیی دەبێت.

پێویستە هەموو پۆزێک ئەم پرسپارائە لە خۆمان بکەین:

من کێم؟ بۆچی دەژیم؟ لەکوێوە هاتووم؟ بۆکوێ دەپۆم؟ ئەو زاتە ی دەسەلاتی بەسەر ئەم گەردوونەدا هەیە و کاروبارەکانی پێکدەخات چی لە نێمە دەوێت؟

ئایا ئەو کەسە ی کە بە دوای نەینییەکانی گەردوونەوێە و لە هەولێ خۆپێندنەوێ دێرەکانی ئەو پەراوەدایە، چەندە شارەزایی نەینییەکانی خۆیت؟! ئەو مۆفە ی بە دوای وردەکارییەکانی ژیان و کەسانی ترەوێە چەندە ناگای لە کەموکورتی و وردەکاری و ناتەواوییەکانی خۆی هەیە؟!

دەکرێت لەم دەلاقەوێوە بپوانینە بابەتەکە:

بەیانێیە کە لەخەو هەستاین، خۆمان لەناو دنیا یەکی پرلە نەینیدا لە گۆشە یەکی نەناسراوی ئەم گەردوونەدا و لەناو چەندە ها دروستکراوی

سەيرو سەمەرەدا دیتەو، ئايا دەتوانىن وەكو ھەر ھىچ نەبوويىت
 بەردەوام بىن لە ژيان و ھۆكارى ھەموو ئەمانە نەبنە ماخۇلانى سەرمان؟
 بەلى، كىتومت ھاوشىوھى نمونەكە، ھەر كە چاومان كوردەو ھۆمان
 لەناو جىھانىكى نويدا بينىيەو، ھەر گۆشەيەكى بە دياردەى سەيرو
 سەمەرە دەورە دراو، ئەمە دنيای خەونەكانە! لە ھىچ ھەسارەيەكى تردا
 ديمەنى خۆر ھەلھاتن و ئاوابوون ئەوئەندە دلرڤين نييە، لە ھەر چركەيەكدا
 چەندەھا تۆن ئاو بۆ ئاسمان بەرز دەبیتەو و دواتر بەشتوازيكى زۆر
 پىگخراو دیتە خوارەو، لە ئاسماندا چەندەھا گياندار لەشەقەى پال دەدەن
 و، يەك لە يەك شيرينتر و جوانترن. چەندەھا جۆر ئاوازي سەير سەير
 دەچىن. سەرتاپاي جوانىيەكان لىرەدان، شاخەكان، دەرياكان،
 بىابانەكان، دۆل و ھىلانەكان و ...

ئەمە جگە لە دنيای دەنگ و بۆن كە بۆ خويان دنيایەكى تەواو
 جىاوازن. چواردەورمان بە مليۆنەھا زىندەوەر دەورە دراو..
 بەبى ويست (ئىختيارى) ھۆمان ھاتىنە ئەم جىھانە واتا ھىتراین، و
 پۆژىك لە پۆژان چاومان لىرەدا كرايەو...
 دواتریش پۆژىك بەبى ويست (ئىختيارى) ھۆمان دەبیت ئەم جىھانى
 خەونە بەجى بھىلین...

بەلى نەينىيەكانى ئەم جىھانە و بوونەوەر چىن؟ چۆن پەيدا بوون؟
 بۆچى ھەن؟ پىدەچىت پۆژانە بە تاسەو بە دووى وەلامى ئەم
 پرسىارانەو بیت، بەلام ئايا ھىچ پرسىارت لەخۆت كرىووە كە من كىم؟
 بۆچى ھەم؟ لەكوپو ھاتووم؟ بۆ كوئى دەپۆم؟ ھۆكارى بوونى من
 چىيە؟...

ئایا نابیت مړوږ سهره تا ئاشنای خوی بیت؟ سهره تا پرسپار له خوی
 بکات و وه لām بۆ پرسپاره نه زانراوه کانی بدوژن ته وه؟ مه گره نه مه له
 مەرجه سهره تاییه کانی مړوږ بوون نیه؟
 که سیک که نه زانیت کئی به و خوی نه ناسیت چۆن دلخۆش ده بیت و
 ده گاته ئاسووده یی؟...

مامۆستا به باوه پری خوی باسیکی زۆر گرنگی بۆ ده کردم، به لām بۆ
 کئی! بۆ منیک که میشکی نه وه نه بوو هه لیان سه نگینم و شیبان بکه مه وه
 و وه ریان بگرم، چونکه به راستی باری ده روونیم په شوکا بوو.
 ئەم بابەتانە کاریگەری راستە قینە ی نه بوو، چونکه گەر خۆشترین
 خواردن پێشکەشی نه خۆش بکریت، ئایا ده توانیت چیرۆی نه و خواردنه
 بکات؟ نه و بابەتانەش بۆمن به ویتنه ی نه و خواردنه بوون. ده مزانی
 مامۆستا مه بهستی چیه، ده یویست چیم پئی بلایت: "به نده یه کی گوی
 پایە ل به، نه وه ی په روه رگار لیتی ده ویت نه نجامی بده، گه رنا به خته وه ر
 و ئاسووده نازیت."

به لām من بۆ چوونی جیاوازم هه بوو له سهر نه م بابە ته. چونکه
 هه ربابە تیک له گه ل بۆ چووندا یه کی نه گرتایه، خانم خانم دانه ده نیشتم
 گوئی بۆ رادیۆم.

به لگو به پیتی بۆ چوونی خۆم قسه م له سهر ده کرد. ئیستاش قسه م
 هه بوو، به لām نهرم و نیانی مامۆستا له ده رپرینیدا وای لیکردم به جۆرێک
 بیربکه مه وه بلیم تق بلیتی ده رپرینی پایه کی جیاوازه پوویدا شیاو بیت؟! ...
 به لئی بۆ یه که مجار نه وه ی له ناخمدا بوو نه موت، بۆ یه که مجاریش
 په شیمان نه بووم له وه ی که هه لته ستام به م کاره.

مامۆستا پووناكبيرىكى بەتوانا و لىھاتوو بوو، خۆزگە ھەر چىم ھەبوو
 لەوکاتەدا لە مامۆستام بېرسىياھ و ئەویش بە بۆچوونى خۆى يەك يەك
 دەريارەيان پوونگۈردنەھى دەدا.. زۆر دلگران بووم بەدرىژ بوونەھى
 وتەكانى مامۆستا. ھەرچەندە مامۆستا شتى زۆر دروستى باس دەکرد،
 بەلام ئەمانە ھىچى کاریگەرى لەسەرم دروست نەکرد، دەروونى بىمارم
 ھىندە نامادەگى تىدا نەبوو كە بەم وتانە سەرلەنوى ئاويكى زىندەگى
 بنۆشىت و زىندوو و پووناك بىتەوھ.

كەسەك لە ئازار و ناھەموارىدا بىت، ناتوانىت بەئاسانى دەروونى پاك
 بكاتەوھ و سوپاسى كەسانى تر بكات. بىزار بووم..
 باوكى ئەمىنە ھەر كە ھەستى بەبىزار بوونم كرد، مۆلەتى خواست و
 چوھ ژورەكەى خۆيەوھ و ئىمەى بەتەنھا جىھىشت.

ھەموو ناخۆشىيەكانى ژيان، ئەو ئازارانەى گریان تىبەردابووم و ئەو
 پووداوھ ھەژىنەرانەى كە بى ئاگايان دەخستم، بەردەوام دەبوونە
 ئاستەنگ لەبەردەم چىژ بىنىم لە ژيان. تەنانەت ئەو كەسە فرىشتە
 ئاسايانەش بە كۆلىك ناسكىيانەوھ ئازاريان دەدام. لە سەردەمى
 دواناوھندىمدا كەسەكى تر كە زۆر ھانى دەدام و دەستى دەگرتم بۆ
 سەر كەوتن، مامۆستای وانەى ماتماتىكم مامۆستا بىلال بوو.

زۆر گرنگى پىدەدام، ئەوھبوو جارىتكيان لەگەل ھاوسەرەكەيدا پىكەوھ
 ھاتن بۆلام و سەرتاپا پۆشتەيان كردم. ھاوسەرى بەپىژى پىدەچوو
 كەنارگىرىمى لە دىن زانىبىت، چونكە كىتەبىكى بەناوى "ئەو پىاوەى
 لەدوى خۆى دەگەرىت" پىشكەش كردم. پىشى وتم بىخۆينەوھ دلتىام
 زۆر لىتى سوودمەند دەبىت. لەم كىتەبەدا چەمكى پەروەردگار و دواپۇژ و

چەند بابەتگە لىكى تر بە شىۋازلىكى نۆر زانستىيە باس و پافە كرارون،
بىخويىنەو ە تا گورمانەكانى ناو ناخت برەوئىنەو ە .

كەمىك پەرەكانىم بە يەكدادا و دواتر لە سوچىكدا فرىمدا و وتم
خويىندىنەو ە ئەم بابەتەنە كارى كەسانىكى سادەى وەكو من نىە ! ..
مامۇستا بىلال بە درىزايى وەرزىك وانەى ماتماتىكى پى و تم و نۆر
زانبارىم لىيەو ە پىگەيشت، لە گەل ئەو ەشدا بەردەوام هانىدەدام بۆ
سەر كەوتن .

چىتر منىش گەيشتبوو ە ئەو باو ە پەى كە سەر كەوتن تەنھا گەرەنتىمە
بۆ تۆلە كرىنەو ە لە ەموو ئەو كەسانەى پۆزىك لە پۆزان بەشدارىبون لە
كەوتنمە ناو ئەم گىزاو ەو ە . بەرەو پىشچوونىكى نۆر خىرام بەخۆو ە بىنى،
بە يارمەتى باوكى ئەمىنەش بەرنامە يەكى تۆكەم دانا و خۆم پابەندى
ەو ەللى پۆزانە كرد، بەمە لە ماو ە يەكى نۆر كەمدا ئاسۆى سەر كەوتنم
بە دىكرد و مامۇستاكانىشم شاىەتى ئەم حالەتە بوون .

سالى سىيەم بۆ خۆى تەمەنىك بوو، لە بەشى ناوخۆى
بەريۆە بەرەكەمان و لە خويىندىنگەش مامۇستايان لە بەرئەو ەى چاو ە پى
نمرەى بەرزيان لىدەكردم، زوو زوو هانىيان دەدام و يارمەتییان دەدام .
ئەگەر زانكۆم بە دەست نەهتايە ئەوا لە بەشى ناوخۆى دەكرامە دەرەو ە،
ئەو ە بۆ من خۆش نەبوو، بەلام ەر ەىچ نەبىت باشتەر بوو لە مانەو ە
لەسەر شەقامەكان .

تەنانەت ئەم برىارەم بەخۆم دابوو: يا دەبىت زانكۆ بە دەست بەيتم يان
قەبووللى ەر جۆرە كارىكى ناپەوا بكەم كە لە لايەنى كەسانى نەشیاو ەو ە
بەرەو پووم دەبىتەو ە . جەخت كرىنەو ەى نۆرم لەسەر بە دەستەيتانى
زانكۆ هاوپىيانم و ەندى لە مامۇستايانىم ەيتابوويە پىكەنن .

بئىگومان بۆزىك دىت دەيىبن...

بۇ ئەمە زۆر سوپاسى ھەموو ئەوانە دەكەم كە يارمە تىدەرم بوون، ھەر
لە مامۇستا بىلال و خىزانە كە يەوۋە تا ئەمىنە و باۋكى بە پىزى، كەوا پىگە
نەما نە يگرنە بەر بۇ يارمە تىدانم...

زۆر ماندوو بووم لە نووسىن مامۇستا، پاش كەمىك لە پشوو گەر تەمەن
و نە خوشى پىگە ياندام دىمەوۋە خزمە تتان...

يەكەمى دواناۋەندىيەكەمان بووم

سەرەنجام بە ھەر جۆزىك بىت دواناۋەندىم تەواو كىرد، بەلام بە چ
ماندوو بوون و لە خۇ براننىك! بە نىۋ پەوشىكى ناھەمواردا گوزەرم دەكرد.
ئەم جارەيان بە جۆزىك لەگەلىاندا چوومە جەنگەرە كە تىبگەن چىتر
پاروۋىيەكى ئاسان نىم. لە و ماۋە يەدا دوركە وتەوۋە لە ھەندى چالاكى كە
پىشتر بە شداربووم تىايدا و پوۋبە پوۋى ژيان وەستامەوۋە و وتم: "ئەو
شەئى ئاۋەز قوبوللى نەكات باۋەرى پىناكەم"...

سووربووم لە سەر ئەو برىارەى كە دابووم، ھەموو ئەمانە لە پاي
بە دەست ھىنانى سەرنجى دەورۋەر و سەلماندى ئەوۋەى كە: (منىش
ھەم).

دۋاى تەواو بوونى خوئىندى ئەو سالاھەم لەگەل چەند پووداۋىكى
پووخىنەردا چەند ھەۋالىكى تىرى دلخۇشكەر و زەبەخشم بىست.
لەكۇتا يىدا ھەۋلدانەكەم ئەنجامىكى ھەبوو، بوومە يەكەمى
خوئىندىگە! ئەمە شتىكى باۋەر پىنەكراو بوو، زۆر سوپاسى ھەموو ئەو
كەسانە دەكەم كە يارمە تىدەرم بوون لە ھەلگشاندا بەرەو لوتكە و تىرۋىكى
سەرگەۋتن.

دەبىي لەو ە زياتر چى بلىم كە قەرزاريانم. ەەر لە ئەمىنە و باوكى، تا مامۇستاي ماتماتىكم و خىزانى بەرپىزى. بەلام وەرە و تەماشاي ئەو كارە سەيرە بكەن، ەموو ئەوانەى كە يارمەتییاندام نەمتوانى بەجۆرىك تەنانت بىر و باوەرپىشيان وەرېگرم، بەلام ەموو ئەوانەى كە دەيانويسىست بىمكەنە ژۆردەستەى خۆيان و بۆ خۆيانم بەكاربەيتن بەردەوام لە خزمەتكردنياندا بووم! ...

مەخابن... سەرەپاي ئەو ئەزموونە تالەم لەگەلياندا، ەيشتا ميشكى پووچم واز لەو كۆمەلە برادەرە ناەيتيت كە دين و ژينميان بە خۆيانەو ە ناوپرد. ەزۆ ەستەكانم بەردەوام لەلای ئەوانە، بەلام ەقل و ەوشم كەسە ديندارەكانيشى دەويست... باشە ئەگەر ەموو شتيك بەو جۆرە پوون بېت ئەم كيشمە كيشمە لەپاي چى...؟

لەوانەيە ويستى سەردانەواندن بۆ فەرمان و ياسا شتيكى تر بېت، دەشزانم كە ئەمە شتيكى دروست و خوازراو نيبە، بەلام ئەوشتانەى مروفى لەسەر پاھاتوو ەكو ئەو نيبە بە پينوسيتك بينوسيت و پاشان كە كوزاندتەو ە شوپنەوارى نەمييت...

بەپۆ ەبرايتى قوتابخانە نەيويستبوو كە پلەى يەكەمى بە كچيكي ەك من بدات. وتبويان: "ئەو كچە يەكيكە لەوانەى ەميشە بەشدارە لەتيكدانى كەشى ئارامى خویندنگاگەماندا و بى گوى و ياخييە". بەلام دووبارە سوپاسى مامۇستاي ماتماتىكم دەكەم كە لەويدا لەبرى من قسەى كردبوو و مافى پاراستبووم.

وتبوى: "ماف ەى كييە دەبېت بدرېتە ئەو، ماف ئەمسەر و ئەوسەرى نيبە!"

دواتر ناچار یون که بیده نه من. سهیری نه و کاره پتچه وانه یه بکه ن!
 نه و مامۆستایانه ی تا دوینۆ به ده ورمدا ده هاتن، نه مۆ له بهر نه وه ی
 بچوکتین زیانیان لینه که ویت نه یانو پرابوو پشتم بگرن و زیاد له وهش
 ئاماده بون یه که می له کچیکی وه کو من به سه نه وه، به لام که سیک پالپشتم
 بوو بوو که تا دوینۆ نه و مامۆستایانه رقیان لیتی بوو. له م کاتانه دا کو پیک
 به ناوی "ئیلکار" که که سیک چهره و بوو، وای نیشان ده دا که ده یه ویت
 یارمه تیم بدات، زۆر داخواری نه وه بوو بیته هاوسهرم. منیش زۆر سانا،
 باوه رم پیکرد. وتم پیم وانیه نه مه یان وه نه وانیتر بیت، دروستتر و
 راستره وتره. هه ره هچ نه بی من وام ده بینسی. به لام له بهر نه وه ی باوه رم
 به که سه نه مابوو، ویستم وازی لیبه ینم له بهر نه وه چیم به سه ره اتبوو
 هه مویم بۆ باسکرد، به هه رحال هه مو نه وانه ی قبول کرد.

منیش بۆ نه وه ی چیتر ئازاره کانی ژیانم له سه رم که م بیته وه و له م
 ته نیاییه پزگاره م بیت و خیزانیکی کامه ران پیکه وه بنیم، په زامه ندیم نواند.
 پاش نه وه برده میه وه بۆ ماله وه یان تا به خیزانه که می بناسینۆ به لام
 سه ره نجام مه تر سیدار بوو. دایک و باوکی پرسسیاری زۆریان کرد بوو
 ده ریا ره م و باوکی وتی:

- بروانه کچم! ئیمه ش دنیا مان بینووه و که سانی دیمو کراتخواز و
 کۆمه لایه تین. شتی کم نییه له سه ره شیوازی بیر کردنه وه ت، به لام ئیمه
 که سانی کین خه لک ده ماننا سی ت... پاشکاوانه تر بلنیم به باشی باست
 لیتا کریت! بۆیه وا چاکتره له دووی چاره یه کی تر دا بگه ریت...

به گریان وه خۆم فهی دایه ده ره وه. من نه م ژیا نه م نه ویستبوو... من
 پلانی نه م پروودا وانه م دانه نابوو. نه متوانی خۆم له ده ستی نه م که سه ناپاک
 و سه مکارانه بپارێزم. خۆم نه ده پاراست، که سه له مه تینه ده گه یشت.

چیتەر من به کچیکی ئاسایی نەدەبیینرام. ئاھ.. ئەو دۆستە شۆپشگێزانەم
منیان لای ھەموو کەس وا ناساندبوو:

ئەو ھەمیشە کە "ئیلکار" یش کۆتایی ھات.. لە لایەکیشەوە دڵخۆش
بووم، نەمەویست چیدی بێمە مایە ئومیدی کەس. بە ھەموو ھێزیکەو
بەرەو سەرکەوتن دەپۆشیستم، دەمگوت دەبیئت بە ھەر جۆریک بیئت
سەرکەوتن بە دەست بیئم، دەبیئت تۆلە لەوانە بسەنمەو کە بە کچیکی
سادە ی بێ سەرۆبەر پێشانیان دا بووم. ئەو پۆژە گەرە یە ھاتە پێشەو.
دەچووم بۆ تاقیکردنەو ە ی زانکۆ، وەکو ھەموو جارێک دیسان ئەمینە لە
تەنیشتمدا یە بە تەنیا جیم ناھێلێت. پێش تاقیکردنەو کە کتییبکی
بجووکی دوای بە ناوی (جەوشەن) پێدام، ھەرچەندە وێم من باو ە پم بەم
شتانە نیە، بەلام بە ھۆی پێداگرییەو ە وەرمگرت. وەکو ملوانکە کردم بە
ملمەو ە. دەبیئت ئەو ە بلیم کاتیک ئەو (جەوشەن) ە م کردە ملم ھەستم بە
دڵ خۆشییەک کرد لە ناخمد، لە کاتی تاقیکردنەو کە شدا زۆر باش بووم.
بە ھۆی ئەمەو ە شتیکی بە ناوی تیکچوونی دەروونی پووی نەدا، لە کاتیکیدا
پێشتر لە تاقیکردنەو ە زۆر زوو تێکدەچووم.

بهشی سیهههه

سالانی زانکۆم

که تیاپاندا کهوتمه چه نندین

داوی زۆر مه تر سیداره وه

پوختهی ئەم به شه:

منێک که بۆ ئەوهی بێم به که سێکی به هیزو بتوانم تۆ لهی خۆم
له وکه سانه بکه مه وه که منیان دوو چاری نه وه موو نا پر هه تییه
کرد، چوم بۆ نه ستانبول، له ویش دیسان که و ته وه نێو داو و
دوو چاری سوو گایه تی بوومه وه ...

دوای نه وه ش ئاشکرایه ...

من به رگه ی گێرانه وه یان ناگرم و ئێوه ش به رگه ی
خوێندنه وه یان ناگرن ...

دایکم بانگی دهکردم

نه نجامی تاقیکردنه وه که زۆر سه رسوپمینه ر بوو. نه و کۆلێژ و زانکۆیهی
خه ونم پێوه ده بینى واده رچوو. زانکۆی نهسته نبول کۆلێژی یاسا...
نه مه شوپشی ژيانم بوو، یه کهم جار بوو نه وه نده دلقوشبم و نه م
دلقوشبیه شم به شه و و پۆز بۆ هه موو کهس باس ده کرد. ئیدی من
که سیکی گه وره بووم. بوو بوومه خویندکاری زانکۆ و به تایبه تیش
یاساناس.

بۆ نه وشاره ده چووم که هه رده م له خه یالمدابوو. چیتر له مه ولا کهس
به چاوێکی سووک سه یرم ناکات... هیچ شوینتیکیم نه بینیبوو. به لام براده ره
چه په کانم زۆری خه لکی نهسته نبول بوون، زۆر باسی نهسته نبولیان
بۆده کردم و ئیش و کاری نه ویتیان وه سف و سه نا ده کرد. چیتر
له چوارده ورمدا کهسانی بیرته سک و چاوله مل نابن، ئازارم نادهن، ده بمه
که سیکی هۆشمه ند له ناو کۆمه لێکی کراوه و بیرمه نندا. بۆ یه کهمجار له
ژیاندا نه ندیشه کانم بوونه مایه ی دلقوشکردنم، بۆ یه کهمجار زۆریک له
ئازارو بێ که سی خۆم بیر چوویه وه. ئای چه نده جوانه! یاسا ناسیک
پاستی و یه کسانى و دادپه روه رى پێشکه شی خه لکی ده کات، ته نانه ت بیر
لێکردنه وه شی گه وره یی و ئارامی به خشه. دواتریش ده بیته دادوه رێکی
به ناوبانگ له سه ر ئاستی جیهان و له هۆله کانی دادگادا هه میشه دهنگی

دادپه روه ریت ده زرنګیته وه بۆ پاریزګاری له ماف خوراو و ستم دیدەکان
و ګه پاندنەوه ی مافه کانیان.

تۆ بلایی ئەمه ببی؟ نه شبی ګرنگ نییه...

ته نه بیری لیکردنه وه شى که یف به خشه، مرقۆ له خوښى ئەمه بال
ده ګریت و ئەمهش بۆ من به سه. شاری ئەسته نبول و کۆلێزی یاسا
به ته وای بیری منیان ګرتبوو، بۆ یه که مجار هه ستم به وه کرد هه موو
نازاره کانم دامرکاونه ته وه.

له کاتێکدا ئەمانەم بە ئەندێشەدا دەهات شەویەک لە خەومدا دایکم
بینی، ئەو دایکەى ئەمەدەناسی و تەنانت بە وێنەش نەمبینیبوو.

سەرله نوێ فرمیسکه کانم دەستیان کردەوه به پژان. به لام ئەم جاره
فرمیسکی شادی بوون، دووباره ههسته کانم ژيانەوه... "بۆ ساتێک پۆژه
په شه کانم بیرچوو یه وه" نازانم له کوێوه ده رچوو؟

ده بیوت پۆله شیرینه کهم زۆر بیرم کردی بۆ سەردانت نه کردم؟ زۆر
سەرسام بووم، که سێک بمریت ده بیئت به خۆل، ئێمهش ده مرین، که وایه
ئەمه کییه له خەومدا بانگی کردم؟ په نگه ههسته کانم سەرله نوێ پرشنگ
بیه خشنه وه..

سه یزیکى خۆم کرد، به لى، ده بى برۆم. ده پۆم له گەل دایکم باسى
ده رده کانم ده کهم، خوښییه کانمى له لا باس ده کهم، ده چم تا گونده که مان
ببینم.

لادێکه مانم دواچار له پرسه که ی باوکمدا بینیبوو، واته پازده سال پيش
ئێستا. ئەوکات مندالێکی زۆر بچووک بووم، ئیستاش ئەوه تا بوومه ته
کچێکی ګه وړه، سه یره کات چهنده زوو تێپه ر ده بیئت...! با برۆم.. به لام
چۆن؟

به‌شى دوونان پاره له گيرفانمدايه. ئاى له بى پاره‌يى ئاى...چى
ده‌بوو پۆڭڭ كه پتويست بوويت، خۆت دهرىخستايه. پۆڭڭ پووى
دۆستايه تيت پيشانبدايه.!

خريك بوو ته‌واو بى هيوا ده‌بووم، له‌وكاته‌دا ئه‌مينم له پالمدا بينى
زه‌رفيكي به‌دهسته‌وه بوو. ئه‌مه پيشه‌ي هه‌موو كاتيكي بوو هيچ كات به
ناشكرا پاره‌ي نه‌ده‌دامى. هه‌ركاتيكيش كه ميگ پيداگريم كردبا خيرا
ده‌بوو:

دراوسيه‌كمان بۆدايكمى هه‌ناوه... ده‌زانم كه دراوسى و فلان و فيسار
نييه ئه‌وه‌بوو باوكى مانگانه‌يه‌كى بۆ ديارى كردبووم و بۆى ده‌ناردم.
ئه‌مانه چه‌نده كه سانيكي سالارو چاكه‌خوازن! له‌گه‌ل كچيكي سه‌ره‌پۆدا
وه‌كو منالي خويان مامه‌له ده‌كهن. به‌لام بۆ؟ گوايه ئه‌مه داخوازي
باوه‌په‌كه‌يانه...

يارمه‌تيدانى يه‌كتري، پۆشته‌كردنى نه‌دارو هه‌زار، ده‌ستگيرۆيى
پيپواران... خيزانيكي زۆر دروست و تۆكمن، ئه‌گه‌ر چى چه‌پره‌ويش نه‌بن
به‌لام له ئيمه دروستترن. ناچار وه‌رمگرت.

به‌ر له‌وه‌ي ده‌رگاي زانكۆكان بگريته‌وه ده‌بيت سه‌ردانى دايم بكم.
ده‌سه‌به‌جى بريارمداو بۆ سه‌به‌ينى كه‌وتمه‌پى. تا به‌يانى بيرم له دايم و باوك
و براكم كرده‌وه: "ئيوه مردن و پزگارتان بوو، ئه‌گه‌ر منيش له
ته‌نيشتاندا رابكشامايه، ئه‌م پۆژه تالانه‌م نه‌ده‌دى؟! چى بكم زۆر داواي
مردن كرد. به‌لام ده‌لتي چى قه‌ده‌ر... ديم باوه‌ش به‌وزه‌ويه‌دا ده‌كهم كه
تيايدا ژيان و له‌گه‌ل يادگارپه‌كاني رابوردوتاندا ده‌دويم".

ئاى... مردن يا تۆ نه‌بويتايه يان ئيمه...

خزمه نزیکه‌کانی لادی‌شمان مردبوون

سهره‌نجام که‌وتمه پئی، پئی‌گایه‌کی ده کاتژمیری له به‌رده‌م بوو. دوی دابه‌زین له‌دوا ویستگه ده‌بیت دوو کاتژمیری تر به‌پئی برویت تا ده‌گه‌یته لادیکه. نه‌مانه هه‌مووی له‌پیناو دایکم و برا نازیزه‌که‌م که تاقانه‌ی ژیانم بوو. هه‌م هاوپی، هاو‌پاز و هه‌م برا..

دایه بۆ لای تو دیم!

خۆزگه پیشوازیت له‌و کچه‌ت بکردایه.. خۆزگه باوه‌شه‌گه‌رم و گو‌ده‌که‌ت بۆ ناوه‌لا بکردایه.. تا باوه‌شی پیا‌بکردیتایه و تیر تیر بگریایه، "دایه جیم مه‌هیلّه". چی ده‌بوو ئاه چی ده‌بوو؟!.

نیوه‌پۆیه‌کی دره‌نگ گه‌یشتمه لادیکه، شه‌که‌ت، ماندوو.. ته‌نها دوو خزمه‌م مابوون نه‌وانیش بۆ ده‌سال ده‌چوو هیچ هه‌والیکم له‌باره‌یانوه نه‌بوو، نه‌وانیش خه‌یزانی مام و پورم بوون.

لادیکه‌مان زۆر بچوک ببویه‌وه. نزیکی نیوه‌ی لادیکه‌مان کۆچیان کردبوو بۆ شاره‌کانی ده‌ورو به‌ر. زۆر که‌میانم لیده‌ناسین، به‌ته‌نها چه‌ند که‌سیکم ده‌بینی که له‌ناو ماله‌ پوخواوه‌کاندا زۆر سه‌یر ته‌ماشای شه‌یوازی جلو به‌رگیان ده‌کردم. بیری مالی خزمه‌کانم ده‌هاته‌وه که له‌کو‌یدابوون. یه‌که‌م مال که‌ چووم مالی خوشکی باوکم بوو.

ده‌رگا‌که‌ی قفل بوو. ئه‌م ماله له‌زوه‌وه چۆل کرابوو. له‌و ناوه‌دا مامه پیره‌یه‌کم دی و پرسپاری مالی پورم لیکرد..

مامه‌ی به‌سالا‌چووش هاته‌گۆ: چۆن نایناسم (گولیزار خان)؟! به‌پاستی که‌سیکی نمونه‌یی و زۆر سه‌ر‌پاست و دروست بوو، خوشکی دنیا و دوا‌پۆژم، ته‌مه‌نی درێژی بۆ ئیوه به‌جیه‌یشت.

لەویدا شوکیکی تر لێیدام، یانی پوریشم مردوو! کۆتا یادگاری
خێزانهکم. با بمرن ئەو کەسە پاکانە. ئەوانە ئیشیان بەم دونیایە نییە..
هەمیشە دونیا بۆ کەسە لارەکان ماوێتەو، مرقشە چاکەکان هەمیشە
بوونەتە قوربانی لەم دونیایەدا..

کە هەوایی مردنیم بیست، لەناخەدا شتێک دروست بوو. ئاخ مردن چۆن
بەتکوژم، چۆن لەناوت بەرم؟ تۆ کە هەموو کەسە خۆشەویستەکانم
لەدەست دەستییت و بزریان دەکەیت، چی دەبێت منیش بەرەو پزگارم کە
لە دەستی ئەو بێ ئەرزشانە ئێزانیان کردووێتە مەلەبەندی رابواردنی
خۆیان...

خوا چاکت بۆ بکات...

لەم پرسیارەو مامە پیرە هەستی بە نامۆیم کرد و پرسى: کیژی خۆم
تۆ کییت؟ چی ئەوێت؟

کە ناوی باوکم وت، بە هۆی ئەو ناویانگە خراپەى کە تا دێکەشمان
گەشتبوو وتى: تێگەیشتم، تێگەیشتم. ئەوجا سەرێکی لەقاند بە دەم
خۆیەو: پۆلە خوا بە چاکى. خۆیت لەگەڵ بکات. دەبێت شتێکی
ببستبیت .. لەوانە یە لەوێ بەسەرم هاتبوو زیاتریش. چونکە هەوایی
خراپ زوو بڵاو دەبێتەو. زۆر باش دەزانم چی دەریارەى من و تراو. من
کچیکی باش نەبووم بۆ ئەم لادێیە تەنانەت یەکیک بووم لە نەفرەت
لێکراوەکانى ئەم خاکە پاکە.

مامە پیرە بەردەوام بوو:

باوک و دایکیشتم کەسانێکی زۆر بەرێز بوون، بەتایبەتى دایکت.
خانمێکی فریشتە ئاسابوو، دای پڕ لە ئیمان و زمانى هەمیشە بە قورئان

بوو، هه‌میشه وانەى قورئانى بە‌لاوانى ئەم دێيه دەوت و بابەتى دین و ژینى تێدەگەياندن.

له‌ مه‌به‌ستى مامەى پدین سپى تیگەيشتم...

له‌باوك و دايكىكى چاكه‌وه چۆن كچىكى ئاوا پێدەگات؟ دە‌یويست پێم بۆى تۆ بێ‌زاورىنى هه‌م خێزانە‌كه‌ت و هه‌م دێيه‌كه‌شمانى. مامه‌ پیره‌ زۆر له‌سه‌ره‌ق بوو چونكه‌ ئە‌گەر دايكم به‌مايه‌ و منى به‌م حاله‌وه‌ دیتبا شتىكى له‌مه‌ كه‌مترى نه‌ده‌وت.

ئاخ دایه‌.. ئاخ ئە‌گەر تۆ له‌ ژياندا بویتایه‌، ئە‌گەر له‌به‌ر خاترى تۆش بوايه‌ قورئانم ده‌خویند و نوێژیشم ده‌کرد. دایه‌ ئە‌م بێ‌كه‌سيه‌ ئازارى زۆر جیاوازه‌. ده‌زانم تۆ ناتوانى بێى بۆ لام، به‌لام وا من دیم بۆ لات، هه‌رگیز ناتوانم ببمه‌ دۆستى ئە‌م ژيانە‌، دایه‌ زۆر زووش دیم...

له‌م دونیایه‌دا ئارامترین شوێن مه‌زارگه‌یه‌. هه‌یج نه‌بێت له‌وتیدا كه‌سانى نه‌فس نزم یارى به‌ هۆش و هه‌ست و كه‌سایه‌تیت ناكه‌ن و درنده‌ برسپیه‌كانیش په‌لامارت ناده‌ن.

له‌كاتیدا ئە‌مانه‌ له‌مێشكدا هاتوچۆیان ده‌کرد پرسپاره‌كانى مامه‌ پیره‌ به‌رده‌وام بوو:

— كچم ئێسته‌ چى ده‌كه‌یت ؟

— ئاماده‌ییم ته‌واو كرد و كۆلیژى یاسام به‌ده‌ست هه‌یناوه‌.

— واته‌ ده‌بیته‌ پارێزه‌ر؟

— به‌ئێ.

مامه‌پیره‌ سه‌رى سوپما و ئە‌بله‌ق بوو.

يا الله! دنيا بۆ كى بوو؟

لاى كرده‌وه‌ و پۆشت...

دەبىت ئەم پىرە پياوۋە دانىشتوانى گۈندەكە بىناسىت. بەر لەوۋەى زۆر
دوور بىكە وىتەوۋە بانگم لىكرد: مامە ! يەك دەقە ...

مامم و خىزانەكەشى لىرە دەژيان، داخۇ ئىستاكەش لىرەن؟
ئەوانىش لەوژىن. ئەوانىش پۆيشتىن...پۆيشتىن.

بە دەستى ئاماژەى بۆشوپنىك كىرد كە پىم وايە مەزارگە بوو
واتە ئەوانىشى لى فراندەم؟ واتە من لەم گۈندەدا كەسم نەماوۋە، وايە؟
بى چارە بەرەو مەزارگەكە مىلى پىگەم گىرت. دۆستى گىيانىم،
خۆشەيىستانم، بەختەوۋەران ھەموو لەوژدا نوستىبون.

ھاتنى منيان ھەست پىنەدەكرد. ئاسايىيە من لەگەل خۆلى
زەويىيەكەياندا، لەگەل بەردەكاندا، لەگەل ئەو گىيايەى لەسەر مەزارەكانيان
پوواوۋە قسەدەكەم و دەردى دلى خۆمىيان لا باس دەكەم، ئەمە بۇ من
بەس بوو. لەكاتىكدا بەرەو گۆرپستانەكە دەپۆيشتىم، جۆش و خرۆش و
لەرزىك ھەموو گىيانمى داپۆشى، وەكو بەرەو دىنبايەكى تەنگەلانى نادىيار
بۆم واپوو. بۇ ساتىك چى خەيال ھەبوو لە مىشك دەرچوو. چى لە
چواردەورمدا بوو بەرەو گۆرپستانەكە دەپۆيشتىم، دەستىكى نادىيار
لەپشتەوۋە پالى پىئەدەنام و لەپىشىشەوۋە پايەكەشام. وەك بەزۆر بىمبەن
وابوو.

سى گۆپ بەتەنىشت يەكەوۋە: دايىكم، باوكم و براكەم.
لەلايانا چۆكم دادا، ھەستىكى سەير دەروونمى گىرت. لەناكاو خۆم لەناو
دەرياي خەم و پەژارەدا بىنىيەوۋە. بىچارە لەگەل شەپۆلەكانىدا
دەجەنگام. چىتر بەرگەى ئازار و مەينەتى ئەم بارەم نەدەگىرت. بۆيە
دەستم كىردە پىرمەى گىريان و ھاوارم دەكرد تىكايە چى دەبىت منىش
بەرن...!

بەدەم ماچ کردنی مەزارەکانیانەووە دەموت: بەتەنھا مامەووە نام نیتۆن؟
 بئى ئىتووە ناتوانم بژىم، زۆر غەریبى ئىتووە دەکەم. زەمبەلەکەکانى ژيان
 زۆریان شىلام، تا چیتەر ناشیرینتر و بێزراوتر نەبووم، داىە ئەم کۆرپەيەى
 خۆت بەرە!!...

بیرم نایەت چەندە خۆم هەلپشت و چەندە گریام لەسەر قەبرى دایکم،
 پاکشام و دەمویست پەنا بەرمە بەر ئامیزە پەر لە خۆشەویستیەکەى و
 سینە پاکەکەى و دەستە نەرم و شەلەکانى بگوشم، بۆ ئەو خۆشەویستى و
 نەرم و نیاىیە دەگەڕام چونکە ئەو هەستەم هیچ نەچەشتبوو. بۆجاریکیش
 بێت..

لەسەر مەزارەکەى دایکم بئى ئاگا گەوتبووم

نازانم کات چەندە تێپەڕیبوو، چەندە هاوارم کردبێت و لالابیتەووە و
 چەندە فرمیتسکم پشەتیبێت؟ پێدەچیت لە چواردەووە دەنگم زۆر
 بیسترابێت، بۆیە بەدەنگى ئافەرەتێک هاتەووە سەرخۆ..

- ئازیز گیان گریان لەسەر مەزار باش نییە، وەرەووە سەر خۆت.

- هەرچۆنێک بێت بەزۆر خۆم راست کردەووە.

لەپشتەووە ئافەرەتێک و پیاویک وەستا بوون. ئافەرەتەکە دەستى گرتم و
 یارمەتیدام تا هەستەووە، پووی کردە پووخسارى پەر لە فرمیتسک و
 خەمبارم، لەسیمایدا دۆستایەتى و راستگۆیى دەخوینرایەووە، پرسى:

- کچی خۆم تۆ کێیت؟ تۆمان هیچ لێرەدا نەدیوە. ئەم مەزارانە پێم
 وابێت هى هەردوو پەرحەمتى (مەلەك ئەحسەنە و داود ئەفەندى)ن، دەبێت
 تۆ هیچى ئەوان بێت؟

واتا لە دێیەکەدا بە دایکمیان وتوووە (مەلەك ئەحسەنە)، خۆى
 لەپاستیدا ناوى (ئەحسەنە) بوو، بەلام بە هۆى ئەو داسۆزى و راستگۆیى و

دهست پاکی و چاکه خوازییه ی له گه ل خه لکی لادیکه دا شه دجامی دابوو
نازناوی (مه له ک) یان به سهردا بریوو.

نۆر به شهرمه وه وتم: "کچی نه وانم".

- نای گیانه کهم - له نامیزی گرتم - که واته تو (نایسیل) یت؟!

سهرم پاوه شاند به لێ.

- هه وائت باش نه هاتوو. هاوه لێ که سانی خراپت کردوو، هه رچه نه

باوه پهمان نه ده کرد له دایکی که دهست و داوین پاکه وه که سینی ئاوا
ده رچیت!.

- خۆزگا نه بوومایه! تا دایکی فریشته ئاسا له که دارنه کهم. نه مه

شتیک نییه لیخۆشبوونی هه بیت. نه م ئافره ته به پیزه راستی بیستبوو
به لام ههستی ناسکی نه یده هیشت له پوومدا بیلیت.

- ماشاء الله چ کچی شیرینیت! ده ی نازیزم خۆت کۆکه ره وه ..

وه ک بلیم ئیوه کین، سه یرکی ده موچاریم کرد، هه رچۆنیک بیت
تیگه یشته و خۆی ناساند.

من خیزانی ئیمامی نه م دتیهم، شه وه ی ته نیشتیشم مامۆستای
هاوسهرمه.

مامۆستاش سه یرکی له قاند.

من له سه رده ستی دایکی په حمه یتیت پیگه یشتم، به مندالی وانه ی
قورئانم له لای نه و خویندوو، په روه ردگارم به هه شتی خۆی پی ببه خشیته
و شوینی له گه ل چاکه کاراندا بیت.

- خیزانی مامۆستا ده ستی گرتم: وه ره کچم ده زانم له دووره وه
هاتویت، با بچینه وه ماله وه و پیگه وه ش هه ندی باس و خواس بکه ین.

سەبىرى ئەو دىمەنە بگەن! لەكاتىڭدا ھەمووان بە چاوتىكى سووكەوھ
سەبىريان دەكردىم، كەچى مامۇستا و خىزانى بوونە يارمەتيدەرم و بە
پووخسارىكى گەشەوھ دەيانداوم و قسەيان لەگەڭدا دەكردىم.

ھەرچەندە زۆر خۆشىم لەو كەسانە نەدەھات كە وابەستەى دىن بوون،
وہلې پەفتارى ھەنگوين ئاساى ئەو دووكەسە نىانە ئەوھەستەميان
لەخۇياندا ونگرد. كەمەندكىشيان كوردبووم. بەرەو مالى مامۇستا بەرپى
كەوتىن، بەلام وەكو ھەر جارىك گومان و دوودلى لەدلم دەرئەدەچوو، بۆ
ئەوھ دەگەرام كە بزنام چ مەبەستىكيان بەم بردنەوھەيم ھەيە.

پاستر لەو فىلمە توركيانەى بينىبووم، ئىمام پۆلىكى ناشىرىنيان
پىدرايوو. بۆيە لە ناخمدا شتىكى جياواز دروست بىوو. مالىكى زۆر
سادە، زۆر خاوپىن، ھەواى ئاسودەيى لئوھ دەھات، باخچەيەكى بچووكى
ھەبوو، دوو منداليشيان ھەبوو. يەككىيان لە ئامادەيى بوو ئەوى تىرىش لە
ناوھەندى دەيخويند، ھەردووكيان لەسەرخۆ و ئاكار شىرىن.

لە مالى مامۇستادا ئاسودەيىكەم ھەست پىدەكرد كە لە ھىچ شوپىنىكى
تر بەدىم نەكردبوو. نەمدەتوانى ناوتىكى لىبنىم.

بەلې.. ھەندى جار سەرم لە كارى خۆم دەرئەدەكرد. بوونم لەگەڭ
گرووپى شۆرشگىزەكاندا بۆ خۆى لەبەر كۆمەلەك پاستى بوو. چونكە
ئەوان ھەلگىرى كۆمەلە بىرو باوھ پ بوون وەك (ئازادى و سەربەستى و
يەكسانى و دادپەرەوى).

ھۆكارى سەرەكيش لە دژايەتيكردنم لەگەڭ باوھ پدارەكاندا تەنھا دوور
لە دىنىم بوو. نازانم بۆچى ھەمىشە ئازار و مەينەتىم ديوھ لەدەست
ئەوانەى ئازادى و يەكسانى دروشميان بوو و خويان بە پارىزەرى ئەو
چەمكەنە دەزانى!!!

بۆچی ئەم كەسانە ژيانمىيان پەش كەرد و مەنئەتتەيان لىم سەندەوہ ؟ لە راستىدا تاوانى يەك كەس نابەتتە تاوانى ھەمووان . بەلام مەن ھەمىشە گىرۆدەى سەم و پەلەشانەوہ دەبووم .

مامۇستا و خەزانەكەى ئەوئەندە گەنگەيان پەدەدام بەجۆرەك لە ژيانمدا ھەلسۆكەوتى ئاوام بە خۆمەوہ نەدەبوو . سەرەپاى ئەوہى شەتەنەكى زۆريان دەربارەم دەزانى ، بەلام بەلەيانەوہ گەنگ نەبوو . مامەلەى كەسەكى خانەدانىيان لەگەل دەكردم . لەسەر داواى زۆرى خاتوون لەگەرماوہكەياندا كە لەسەر نەرتى لادى كرابوويەوہ بانئۆيەكم كەرد . دواتر لەژۆرەكدا كە پەشتەر بۆى ئامادەكەردبووم ٤ تا ٥ كاترەمەز خەوتەم ، كە ھەلەشەسام سەفرە و خاوەنەكەيان رەكخەستەبوو شەيەستە بە شازەن .

پەستەيەكەى زۆر كەفەم كەرد و گەلەك كەريگەرەشى لەسەرم بەجەپەشتە ، زۆر سەرم سۆرەماوہ ، مەگەر لەم ژيانە پەر لە كەشەمەكەشەدا كەسانى وەزەدان زەندو و بۆگەرد ھەن !!

لە خەونمدا خەزانەكەم لە ھەھەشتەيانى :

ئەو شەوہ پەوداوەكى زۆر سەيرەم دى كە تا ئەمەش شەپەنگارى لەسەرم ماوہ . بە جۆرەك نەمەتوانى شەكەردنەوہيەك و لەكۆلەنەوہيەكى بابەتەيانە بۆ ئەو خەوہ بەگەم . مەن ھەچ باوہەم بە خەو نەبووہ . لەگەل ئەو شەدا زۆر خەوى جەدەم نەبەينەوہ ، زۆرجار ھەندى خەوم دىوہ بەلام گۆيم پەنە داوہ . گەرچە ئەمەيان جەواوہ بوو . . .

كەمەك خۆم كۆ دەكەمەوہ و بۆتەنى دەگەپەمەوہ :

- مامۇستا و خەزانەكەى لەخانويەكى دوو ژۆرەدا دەژيان . ژۆرەكەيان بەمەن دا . ژۆرەكە بۆنى مەسكى لەدەھات ، زۆر رەك و خاوەن بوو ، بەتەنەا مەن تەباووم . چۆمە خەوئەكەوہ دوور لە ھەموو ژاوەژاوەك و سەرئەشەنەك .

باوه پم وایه له ژباړندا نه مه په که مین خه وم بوو بیت و انا سووده و شیرین.
 جیگه یه که له سهر زه وییه که پاخرا بوو. چارچه ف، به تانی، سهرین، هه موو
 پارچه کانی یه که له یه که پاژاوه تر. به داخه وه که له سهر نه وجیگه یه منیکی
 تاوانباری بیژلیکراو پاکشابووم.

به تاییه تی نه وختاونه به پریزه ش هه ر جار نا جاریک دهاته لام و
 دهوت:

"گوله که م پیویستییه که نییه؟ هه رچییه که پیویست بوو نییه له
 خزمه تتداین". مه گهر نیوه نه م هه ست پاگریه له چ قوتا بخانه یه که
 فیروون؟! ..

نه ی نه وانه ی کولیژتان ته واوکردوه، نه ی زانایان، پوشنبیران،
 چاوه کانتان بکه نه وه...

به بۆچوونی من ده بیت په فتاری خه لکی نه م گونده وه که وانه ی ناکار
 به رزی له زانکو و په یمانگا و قوتا بخانه کاندایا بوتریته وه. له بهرام بهر نه و
 بایه خه گهرم و گوپ و په فتاره ناسکانه دا شهرم دایده گرتم و بچوک
 ده بوومه وه.

چوومه خه ویکی قووله وه...

شاریک که تا نه وکات نه بینیبووم و نه بیرم لیکرد بووییه وه، شاریکی
 دلپښت له جوانیدا، له ناو باخچه سه وزه کاندایا کوشکی قه شنگی جوانتر له
 جوانه کان ده بینران.

شاریک لیوان لیو له انا سووده یی و به خته وه ری...

خوم له ناو جوانییه کی مه سته که ردا بینیییه وه. به تاییه تی شوینیک که
 نه مده زانی کوئییه، که وتمه دو دلایییه وه.. بۆ خوم لیکدانه وم ده کرد،
 به رده وام ده موت: نا نه مه نابیت شوینیک بیت له تورکیا. چونکه

شاریکمان نیه که خاوه‌نی ئەو هه‌موو جوانی و دلگیریه بی‌ت. تو بلایی شاریکی ئەو و پوی نه‌بی‌ت؟ له‌کاتی‌کدا له‌م بیرکردنه‌وانه‌دا بووم پیتی عه‌ره‌بی به‌ده‌رگای هه‌ندی له‌کۆشکه‌کانه‌وه سه‌رنجی پاکیشام. له‌به‌رئه‌وه‌ی نه‌مه‌زانی بیخوینمه‌وه بۆیه ماناکانی‌شیانم نه‌ده‌زانی، به‌لام له‌ویدا ئەم بۆچوونه‌م بۆهات که پێده‌چیت شاریکی عه‌ره‌بی بی‌ت.. به‌لام وه‌کو ئەوه‌ی بیستبووم شاره عه‌ره‌بییه‌کان له‌کۆمه‌لی زه‌وی وشک و که‌م ئاو پێکهاتبوون.

له‌ منداڵیه‌وه وشه‌ی "به‌هه‌شت" له‌ناخدا جێگیر بوو، چونکه مامۆستای وانه‌ی ئاین زۆر جار باسی به‌هه‌شت و تاییه‌تمه‌ندییه‌کانی بۆ ده‌کردین، منیش تێپارده‌مام، به‌لام پاش که‌مێک به‌هۆی ئەو بیره‌ پووجه ماددییه‌مه‌وه وازم ده‌هێنا. بۆیه ده‌موت شتی وا دروست نییه، مرۆڤ که‌مرد ده‌بی‌ت به‌ خۆل و چیت زیندوو نابێته‌وه. (به‌هه‌شت) یا (دۆزه‌خ) بونیان نییه.

له‌ خه‌وه‌که‌شدا ئەم دوو بۆچوونه‌ دژه‌ بێزاریان کردبووم، به‌لام پوون بوو که‌ له‌ شوپینگی وه‌ک (به‌هه‌شت) دا بووم. به‌شه‌قامه‌ خاوتنه‌کانی شاره‌که‌دا، به‌سه‌ر پره‌ه‌کانیدا و به‌ناو ئاوه‌کانیدا گوزه‌رم ده‌کرد، به‌هه‌رکس ده‌گه‌یشتم پرسیارم لێده‌کرد تا زانیاریم ده‌ست که‌وێت. به‌لام که‌س لای بۆ نه‌ده‌کردمه‌وه و سه‌یری نه‌ده‌کردم، جل و به‌رگ و پۆشاکیان نه‌وه‌نده‌ پازاوه و دره‌وشاوه‌ بوو سه‌یری هه‌ر کوێم ده‌کرد هه‌یران داده‌مام...

بێ ئەوه‌ی بزانی له‌کوێهه‌ت هات براکه‌م به‌رامبه‌رم ده‌رکه‌وت، سه‌رم سوپما و په‌شۆکام.

هاوارم كرد: "كاكه" تير باوه شم پيدا كرد، بۆنى ميسك ئاساي
سهرتاپاي ناخمي گرتبوو. به دهنگه خوش و بويره كهى خوى وتى: مه گرى
ئايسيل! وهره با بته م بۆ لاي دايه گيان.

- دايكيشم ليترهيه؟ بۆ ئيره كوييه؟

- وه لامى نه دايه وه.

- دووباره ي كرده وه: ده تبه م بۆ لاي دايكم.

كاكه م له پيشه وه و منيش به دوايدا، وه كو رابكه ين، به جورىك نه پامان
ده كرد و نه به هتواشيش ده پويشتين، به لكو ده فريين. به لى ده فريين.
چونكه پيمان بهر زه وييه كهى نه ده كه وت.

له گه ل كاكه مدا له و شاره نه فسوناوييه دا نازانم چه نده گه پايين..!

له بهرده م ته لاريكى بى ويته ي پازاوه دا سره وتين. بى نه وه ي پرسياى
ليبكه م به دوايدا ده پويشتيم، كه چوييه باخچه ي ته لاره كه بى نه وه ي
به رسم، نه و پوونكرده وه ي كرد:

- ئيره مه نزلتى ئيمهيه، دايكيشم له ژوره وهيه...

- باوه پ ناكه م، ده له رزم.. له مالتىكى دوو ژورى كه خهريك بوو

ده پووخوا به سهرماندا بۆ ته لاريكى ناوازه ي بهرين!

پرسيم چۆن ئيره تان دهست كهوت؟

بى وه لام مامه وه...

پاش كه ميك خانميك به ره و پووم هات. پويست نه بوو كه بلى نه وه
دايكه ...

نه وه ي بيرم ليده كرده وه ده رياره ي دايكم له (شيوه ي پووخسار،
بالاي، پيستی، شوخ و شهنگي) مه مووى وه كو خوى بوو. واتا ويتاي
پاسته قينه ي دايكم له نه نديشه مدا كيشابوو. له گه ل يه كه م به ريه ك كه وتنى

نیگاکاندا خۆم هاویشته ئامیزى دایکمه وه. ئه و ئامیزه ی که چهنده ها سال
بوو ئاواتیم ده خواست و تامه زړوى بووم.

- به دهنګىک که ناخمی تاوده دا و ئازاره کانمی کپ ده کرده وه وتی:
ئایسیل، پۆله شیرینه کم!.

منیش بهرده وام به بى وهستان ده گریام. تا توانیم سه رم به سنگیه وه
نووساند و، سییه کانم پرکرد له و بۆنى دایکایه تییه ی که ده مېک بوو
تامه زړوى بووم.

ئای.. دایکه چ خه و بېت، چ خه یال، هیچ شتیک له زه تی ئه م پېک
گه یشتنه وه یه نادات... به لام هه رچۆنیک بېت ئه مه خه وه.. تۆ ناتوانیت
ئاراسته ی بکه ی، شتیکه له ژیر نه ستدا شاراوه یه، له چه ند چرکه یه کدا دیت
و ون ده بېت. دایکم وتی:

کچم دوو پاسپارده م بۆ به جى هیشتویت. ئه وانه خۆشه ویستترین
پاسپارده ن له لای من. له ناو سندوقیکى شوشه ی بچوکدایه له ماله که ی
خۆماندا. ده ری بهینه با لای تۆ بېت. زۆر جوان چاودێرى و پارێزگاریان
بکه.

سه ره پای ژوانى ئه وینداران، ده بینم هه سره ت و تاسه کانى دلم به
ته وایى نه په ویوه ته وه. ده توت پوانینه کانم له دووی شوینه وارى شتیک،
که سیک ده گه پان.

باوکم... باوکم، مه گه ر باوکم کوانى؟؟؟

- ئه و هیشتا نه هاتوه، من و براکه ت لێره ده مینینه وه. لێپرسینه وه ی
ئه و درێژه ی کیشا، ئیمه ش چاوه پێین، پشت به خوا لێپرسینه وه ی ئه ویش
کۆتایی دیت و دیت بۆ لامان.

به خه بهر هاتم .. له سه رخۆم نيم، له ناو فهرياد و هاوارێكى زۆردام.
خيزانى مامۆستا ده بوو گوێى له دهنگ و هاوارم بووييت كه هاته
ژووره كه مه وه وتى: كچم ئايستيل وه ره وه سه رخۆت .. پيڤه چيئت خه ويكت
بينيبيت.

به ويتهى دايك نامى به سنگيه وه و له ئاميزى گرتم.

- چى بووه ئايستيل؟

- هيچ نه بووه ته نها خه ويكتم بينى.

- خيژه ان شاء الله.

- ئيوه شم ناره حهت كرد، وايه؟

- ئوه چ قسه يه كه ! ناره حهت كردن ماناى چيه؟

مامۆستا بۆ مرگهوت چوو و منيش بۆ نوێژى بهيانى ههستم.

چهنده كه سانئى باشن، ئيوه له چ سهرده ميگدا ژياون... بهرامبه
يه كتريش زۆر بهريزن، قسه كردنه كانيانم به هه ند وه رگرت. مامۆستا به
خيزانه كهى دهوت (خانمى بهريزن) خيزانه كهشى به مامۆستا (مامۆستاي
بهريزن) دهوت. ئه وهنده به نهرمى دهوان، ئيره يم بهم خيزانه
بهخته وه ره دهبرد... ئه ويش له وه وه بوو ژيانئى وام نه ديوو.

دووباره پاكشامه وه. كه پۆژ بوويه وه يه كه م هه و لم ئه وه بوو بچمه وه
مالى خۆمان بۆ ئه وهى ئه و دوو پاسپارديه بهيتم كه دايم بۆى
جيهيشتبوم، به لام دهترسام له و ماله چۆله .. ئه گه ر خيزانى مامۆستاش
بهاتايه پيگه وه دهچوين...

به لام باوكم بۆ چى ديار نه بوو؟ واتاي چى ليپرسينه وهى ئه و دريژه
دهكيشتيت؟ له م قسانهى دايم تينه دهگه يشتم. مامۆستا ئه مهى بۆ پوون
كردمه وه:

یەكێك له گوندنشینان وتی:

- بەدلتیاییهوه ئەمە دەپووخت. هەر هیچ نەبێت کەلوپەلەکانیشی
دەر بهاتایە باش بوو. کەلوپەل واتە یادگارییهکانی دایکم... هەموو
دنیاکە ی لێرەدا بوو. دەستی لە هەموو شتێکی دابوو، پێی بە هەموو
شوێنێکیدا نابوو. لە هەموو سوچیکیدا یادگاری ئەو هەبوو. ئای دایە!
بەمانە توانیت بەختەوهری و دلخۆشی بە دەست بهێنیت! ئێرەبیت پێ
دەبەم...

یەکیکی تر لە و ناویدا وتی:

- بە پوری پەحمەتیتمان زۆر وت با ئەم کەلوپەلەمان بە زایە نەچێت.
دەستی لێنەدا. تا مردیش هەر دەهات پاکی دەکردەوه و چاودیتری
دەکردن و دەپیاراستن، کە مردیش ئاواي لێهات. گوێم لە هەندێ لە
قسەکانیش نەبوو، چونکە بیرم لە لای یادگارییهکانی دایکم بوو، بەتایبەتی
ئەو دوو پاسپاردەیهی کە بۆی جێهێشتبووم، بەردەوام بۆیان دەگەراین،
هەرچەندە ئەوان ئاگایان لەمە نەبوو.

- مامۆستا و خێزانی و من..

لەیهکەم ژووردا سندووقەکەمان نەدۆزیهوه، هەر کە چووینە ژوورەکی
تر لە تەنیشت قەنەفەیهکی داری پزێودا بینیمان سندووقێکی شوشە کە
شوشەکە ی شکابوو چاوهپوانی دەکردین، ئەو یادگارییهکە ی دایکمە.
پێدەچێت دیاری کاتی بوکێنی بێت! ... هەر کە سندووقەکەم بینی دووبارە
هەستیکی نامۆ پووێ تێکردمەوه. دەستم کرد بە لەرزین. خێزانی مامۆستا
قۆلی کرد بە قۆلما هەر لە شوێنی خۆمدا دانیشتم.. ئەو تەنها چاوم
نەبوو کە دەگریا بە لکو ناخ و دل و گیان و هەموو جەستم ..
مامۆستا سندووقەکە ی کردەوه. تەنها دوو کتێبی تێدابوو.

یەکیکیان (قورئان) ټک بوو، که زږ کڙن ببوو. شوی تریشیان کتیبیک به ناوی (وته کان)، که یه کیک بوو له شاکاره کانی بدیع الزمان ماموستا (سه عیدی نورسی).

ئو دوو پاسپارده یه ی که دایکم پتی سپاردم، ئه مانه ن؟ زږ سهرم سورما. له راستیدا چاوه پتی شتی وام نه کردبوو؟ چونکه له بنه پرتدا من بیرم یه که نه ده هاته وه له گه ل ئه مانه دا. گرفت نیه، مادام یادکاری دایکم بوون ئه وانه دوو شتی پیرۆزن لای من.

ماموستا زږ به کورتی باسیکی ماموستا سه عیدی نورسی کرد: ماموستا سه عید زانایه کی هه لکه وتوو که له م ولاته ی خۆماندا ژیاوه. چاکساز و هه لکه وتوو سهرده مه. کتیبه کانی به هه موو دنیا دا بلالو بوونه ته وه و په چته یه کی ناوازه یه بۆ زامه پۆحی و هزریه کانی مروفی نوئ. نوسراوه کانی گرنگی مه زنیان هه یه به تایبه تی لای گه نجان، چونکه وه لامگزی زږیه ی کیشه کانیانه. له پوویه که وه خۆم به به اختیار ده زانی چونکه شتگه لیکی زږ هه بوون که له دوویان ده گه پام.

ماموستا دهرچووی کۆلیجی یاسا بوو...

ماموستا به رده وام بوو: من ئه م کتیبانه م کاتیک ناسی که له کۆلیجی یاسا ده مخویند. ئه و ده مه زږ سودم لی بینی، بیریان فراوان کردم و کۆمه لیکی زږ پرسیار و گومانیان له میشکم په واندوه.

بوه سته! بوه سته! واته ماموستا دهرچوی یاسایه؟ سه پری ئه و دیمه نه بگه ن. هه م ماموستا و هه م یاساناس! له گه ل ئه وه شدا دنیا یه که پیز و خۆشه ویستی لی ده باری. ئه و پۆژه ش خیزانی ماموستا به ری نه دام... به هه موو نیانی و میوان دۆستییه کییه وه له خزمه تمدا بوو. تیر تیر پیکه وه قسه مان کرد.

مامۆستا که سێکی زۆر ئیماندار و پووناکبیر بوو. گەر هه موو مامۆستایانی ئاینی وهك ئه و بوونایه، نه بێ باوه پێ ده ما و نه کێشه کێشمی ناو کۆمه لگا... وهك ده رووناسیك له خهك نزیك ده بیته وه، به سنگ فراوانییه وه گوێ له کێشه کانیان ده گرێت و چاره یان ده خاته بهر ده ست. ئه م پێگایه به ته نیا مامۆستایانی دینی پێوستان نییه. به لکو هه موو پهروه رشیا رێك، به تاییه تی مامۆستایانی قوتابخانه. گەر مامۆستایان له ده روونزانی مندال و خوێندکاران شاره زا بن، ئه و نه خوێندکار له خوێندنگا ده تۆرێت، نه رێژه ی نه خوێنده واریش زیاده کات. ئایا مرۆف به توندوتیژی و ته ی ناشیرین پهروه رده ده بیته؟ هه رکات خوشه ویستی وهك کلیلیك ته ماشا کرا ئه و ده روزه یه ك نامینێته وه به داخراوی و سه رجه م گرفته کانی کۆمه لگا به سانایی چاره سه ر ده بن.

له کاتی قسه کردنماندا تووڤه بووم

ئه و بێ هه ستانه، ئه و ده مارگیرانه به م حاله یان گه یان دین. وازمان لێ ناهین، نایه ئن وهكو مرۆف بژین. (مه به ستم پیاوانی ئاینی نه بوو). باسی ئه و دۆستانه م ده که م که لووتیان بهر ئاسمان ده که وت و بۆ زه وییان نه ده پوانی. ئه و دۆسته ده مارگیرانه م. به لام وا دیار بوو سه ره تای قسه کانم هه له تیگه یشتن...

که میك سه ییری چاوی مامۆستا و خێزانیم کرد، به لام هیچان نه وت (هیچ کاردانه وه کیان نه بوو). منیش زانیم که هه له یه کم کردووه، به لام نه م ده زانی له کوێ وه ده ست پێیکه م بۆ راستکردنه وه ی.

مامۆستا به شیوازیکی زۆر هێمن و له سه رخۆ:

ئایسیل کچم! هیچ مافیکم نییه شتیکت پێ بلێم، ئیمه تاوانبارین. راست ده لێیت، ئیمه وهكو مامۆستایانی ئاینی ده بیته له هه موو حال و

بزاوتیکماندا نمونه بین. ئیمه مافی ئه وه مان نییه هه له بکهین. ده بیئت
ئیمه زۆر بزانی و زۆر بخوئینه وه. پتویسته قسه کانمان، زانسته کانمان له
هه لسوکه وتماندا ږهنگ بده نه وه...

مامۆستا که سایه تیه کی لێبوورده ی هه بوو و خاکیتی کردبووه دروشم.
ئه م هه لویسته ی ته واو سه رسامی کردبووم.

هیزی ئه وه م نه بوو پاسپارده کانی دایکم هه لگرم. واته لای من بیئت
چونکه خۆم به شایانی نه ده زانی. کچیک که خاوه نی زۆرترین تاوانه، له
هه موو پوهیه که وه ناشیرین کراوه و وره ی پووختی راوه، توانای
گواستنه وه ی قورئانی پیرۆزی کوا؟!

تکام له مامۆستا کرد ئه وه لیا نگریت، ئه ویش تکا که ی قبول کردم.
جه نابی مامۆستا وتی: وا باشت بوو لای خۆت بیئت، ئه م ئه مانه تانه
به هیزت ده که نه وه و خۆپاگریت پێده به خشن.

پێده چیت راست بوو بیئت، به لام من که سیکی وا نه بووم.
مالئاواییان لێکردم. سه یرم کرد خیزانی مامۆستا دهستی کرد به
جانته که مدا، ئه مه ش خه سلّه تیکی تایبه ته به خه لکی ئه نادۆل، هه ستم کرد
شتیکی تیکردوه، دواتر سه یرم کرد بپێک پاره و پارچه کاغه زکی
بجووکی تیدا بوو. له سه ر پارچه کاغه زه که نوسرابوو:

(تۆ ئه مانه تی مه له ک خانیت، إن شاء الله تۆش ده بیته شیاوی
به هه شت. بیرت نه چیت ئاماده ین له هه موو کێشه و ناڤه هه تیه کدا له گه لت
بین، تۆمان زۆر خۆش ویست).

چاوه کانم پڕبوویوون له فرمیتسک. ئێوه چه نده مرووف دۆستن، ئایا
پتویسته ئه وه نده به ده م خه لکییه وه بن؟ به دلنایییه وه توانیتان به شیکی
زیانم داگیر بکه ن. ئه و به شه شم هه ر له وی جیهیشت. هیوادارم ئه وه نده

پاك و دروست بم كه بتوانم جاريكى تر هه والتان بپرسم ياخود سه رتان
ليڤده مه وه. به لام له كوئى؟

ئهوانه ي كۆمه لگيان ژه هراوى كرد، ئه و كۆييانه له كوئى پاكيزه يى
مبان هيشت! ... چيتر نه مده توانى له م ماله پر له ئاسوده يى و
به خته وه ريبه دا بمينمه وه، خۆم وهك ديوه زمه يهك ده هاته پيش چاو، هيچ
مافيكى نه وه م نه بوو ئه و ماله دره وشاوه يه، ئه و كه شه پاكه چيتر چه پهل
بكه م. له بهر نه وه سه ره پاي داواى ژوريان ملى پنگه م گرته بهر.

كه سيك به دالتهنگى راهاتبىت تامى دلخوشى ناچيژيوت. با ببينين
دۆسته گيانى به گيانيه كانم چ داويكيان بۆ ناومه ته وه ...

له ئهسته مبول له نيوان دژوار ييه كى ناهه مواردا بووم..

ئهسته مبول....

به ئى، ئيدى له ئهسته مبولم. منى خوينكاري كۆليژى ياسا كه
ئه نديشه ي چاك كردنى دنيا م هه بوو و هۆگرى ئاواته بهرزه كان بووم، به
ته نيا و بى كه س ما بوومه وه.

ئه مينه ي هاو پيشم له ئه نقه ره كۆليژى پزىشكى به ده ست هينا بوو.
ده زانم، داها تووى ئه و پرشن گداره. هه رچۆنك بىت ئه و كچىكى ژير بوو،
دهركى به مه ترسييه كان ده كرد و ده يزاني چۆن مامه له له گه ل ده وروبهرى
بكات، هه رچه نده بير و بۆچونه كانيشيم پى په سه نده نه بوو. به لام ئه مه
پاستيه كه، ئه ي داها تووى من؟

داها توويه كى ته ماوى سه رتا پا ره ش چاوه پوانى ده كردم. ته نانته
ئه وه نده ش پيشكه و توخواز نه بووم كه خۆم هه لكيشم و شانازى به خۆمه وه

بکەم. ھەرچەندەش بانگەشە و بانگەوازی بیرى نوێ و سەردەمیانەم
بکەدایە....

ئەمىنە و خێزانەكەى پێداگری زۆریانکرد كە: "با لە جینگایەكى متمانە
پێکراودا نیشتهجێت بکەین، ئەوێ ئەستەمبۆلە، ھەموو لایەك پرمەترسییە
بە تەنھا تووشى گرفت و تەنگانە دێیت". ئەى وەلامى من چى بوو:
"نەخێر، من خۆم پاشەپۆزى خۆم دیارى دەکەم. ھێز و توانام
دەسەلمێنم، نامەوێت كەس دەست وەربداتە کاروبارمەو"

لە بەشى ناوخۆیى دەوڵەتدا جینگىر بووم. بەلام وادیاریبوو ناو و دەنگ و
باسم پێش خۆم گەیشتبوو ئەوێ. ئەمجارەش چوار دەورم بە چەندەھا
گەنجى بێئامانج و بێباك لە ژيان تەنرا. ئەمە لە یەكەم پۆلەو ئەماژە و
شەپپوورى جەنگى تاقەت پڕوکیڤ بوو. مەگەر من چى بووم؟ نوێ خواز،
پووناك بێر، ئازادى خواز، قارەمانىكى بێ وێنە؟ یان سۆزانییەك كە تا
پادەى بەدبەختى كەوتبێتە دواى ھەموو پیاویكەو؟

نا لەبەرئەوێ بەد نیازو، بێر گەنڤوو و پێشینیەبیریاریبووم، تەنانەت
ئەوانەى پووبەپوویان دەبوومەو ھەربەوجۆرە بوون.

سەرەپای ھەموو پێشھاتەكان، مانگەكانى سەرەتا بە باشى ھۆگرى
زانكۆ ببووم. وەلى ئاستەنگەكان تا دەھات بەھێزتر دەبوون، تا ئەوێ
وام لێھات سەرکەشانی بەلای پاست و چەپدا پۆیشتم. سەرەنجام وازم لە
زانكۆ ھێنا.

ئەو شوێنانەى كە بۆى دەچووم و گیرۆدەى بووبووم، ئەو ناوەندانە بوو
كە گرووپە بەناو ئازادیخوازە بێ سەداكان لە ژێر ناوی چالاكى
كۆمەلایەتیدا كاری پێس و قێزەونیان تێدا ئەنجامدەدا.

شوقیڭگېرپان، مارکسییه کان، هیروینچییه کان و، نازانم چی تر... هه موو شوینیکیان ته ماوی و سهره ووژیر کرد، له و نیوه نده شدا کچیکی لاو؛ نه ویش من، منیک که سه برۆکه سه برۆکه کۆشکی ئامانج و بیرۆکه کانم به ره و دارپان ملی دهنه و هه ره له سهره تاوه هیز و ئیراده م له ده ست دابوو.

به هۆی کاریگه ری نه و گه نجه بی ئامانجانم که ده وریان دابووم، خۆم له هه موو شتیك هه لده قورتاند. ئای خودایه نه مه من بووم؟ ئاده ی کوا ئامانج و بۆچوونه کانم، نه ی دنیا یه که له نه ندیشه وه نه وشه بییه کانم؟ مه گه ره به ره نه وه نه هاتبووم بۆ نه سه مبول بیمه یاساناسیک که هه مووان ده خاته سه ره هتیک؟

مه گه ره بریار نه بوو تۆله بکه مه وه له وانه ی جهسته ی ژیا نمان زامدار کرد؟ به لینه کانم چییان لی هات؟

خۆم له ناو ته لژگه یه کی ناپاکی و سوکایه تی نه وتۆدا ده بینیه وه که ته نانه ت به رده می خوشم نه ده بینى.

چ پتویسته بپرسن دۆپاوی نه م جهنگه دل پڕوکیته کی بوو؟ ئیدی من بووم که وه که شره په پۆیه که له ملا بۆ نه ولا فپۆی ده درام، مه گه ره مانگه شه و سه ره له ئیواره دیار نییه؟

له ناو نه چووم، به هه موو شتیکه وه له ناو نه چووم، له ناو زه لکاویکی بی بندا که قوتار بوون لیتی نه سه تم بوو، پۆنه چووم.

خه ونی کۆلژی یاسا له که ناری ئاوابووندا بوو. ته نها شتیك که ده مکرد سه رگه رمکردن له گۆشه یه کدا و پۆچوونه نیو خه یاله وه، دواتریش بوونه به نده ی بی ئابرویه کی دوو پوو بوو؟

بەسە بەس، تا لەم كابووسە بە خەبەر دێم دەبێ چەندی تر بچێژم،
دەبێ چەندی تر مێلانەى لە تان و پۆى جالجالۆكە چنراوى دلم، بەرگەى
ئەم نابووتیانە بگرت؟

تا ئەوەى پاستییەكان ببینم دەبوايە چەندی تر لەو هەنگوینە بە زەھر
ناوێشكراوانەم بخواردایە؟ ئای نێچیری بەدبەختی ژێر چرپووكی
بێبەزەبى بێ وێژدانەكان!! ئاھ...عەقلم، ژیریم، كەسایەتیم،
ناتانناسمەو. ئیتەر ئەوەندە بەسە.

ئەستەنبول بە خێرایى قووتى دام، ئەوەى دەهاتە بەر دەمى بە زوویى
چەپۆكى دارمانى لێدەدا. ناچار بووم كە بەشدارییان لەگەڵ بكەم، نە
پارە، نە شوینی مانەو، تەنانت نانیکیشم نەبوو ببخۆم.

دەك داپژێم بۆ چ مەرووفێكم، قیژ لە خۆم دەكەمەو، بەلام ئەم
بارودۆخە بۆ هەندێك لە هاوڕێكانم هەرزۆر ئاسایی بوو. چ ژن چ پیاو
پتویست بوو ژانیان بە سەرپەستى و، دوور لە هەموو پابەندبوون و
پێشاپێك بە سەر بەرن، ئەم جۆرە ژیانە نەسەرپەستى و، نە ئەو جۆرە
ژیانە بوو كە خۆم دەمویست. بەلكو ئەو زیندەگى دیلى و كۆیلايەتى بوو
لە بەرگى ئازادى و یەكسانی پەهادا.

تاوان تاوانى من بوو، هەندێك جار سەرەپای ئەوەى كە دەشمزانی ئەو
كارانەى ئەنجامیان دەدەم هەلەن، بەلام هەر ئەنجام دەدان. گەلى جارى
دیش بە دەستى خۆم دەرگاكانى ئومێدم بەپرووى خۆمدا دەبەست، خۆم
دەمكرد و خۆشیم دەگریام.

چەند بواریكى باش هاتنە بەر دەمم، بەلام كەللەپەقیم بەرپەست بوو لە
قۆستەنەویان.

مروڻگه ليکي باشي وهك نه مينه، باوڪي، جهنابي ئيمام و، ماموستاي ماتماتيك له زياندا گوزهريان شه كرد و، شهوان منيان زور خوشده ويست. ده يانويست بمباريزن، ناماده بوون يارمه تيم بدهن، نهى من؟ من چيم كرد؟ پوښنير، نوځواز، نازانم چي، چاوم كوږر بيت، نه مه دقراښكي ناشكرا بوو.

نا نه مه يه نازادى؟

له نهسته نېولدا نازاد بووم وانييه؟

هر كه ده چپته دهره وه، چنده ها كه سى دووړو كه به پووكه ش هاوار و بانگه شهى پاستگويى و سهر پاستى ده كن، كه يف و ناسوده بيت تيك ددهن، ده چمه وه زانكو! به لام زور دوواكه وتووم، تازه ناتوان بيمه وه سهر خوم!

له به شى ناوځويى جيا بومه وه، پيوسته بچه مائيكه وه (له و مالا نهى كه خويندكارانى دهره وهى شارى زانكو به كړئ تيايدا ده ميننه وه)، به لام له هر مائيكدا پيوسته نرخ و بهرامبه رى قورس و گران بدهم. هه لبت باجى مامه له و سه وداى له و جوړه به شيكى گوره بوو له پوځ و، پاكيزه يى بير و بوچوونه كانم.

نا نه وه بوو نازادى؟ له ناوچي نازادى و سهر به سستى له و جوړه. نا ئيدى تو نازاد نيت.

پشكى نازادى نه و گوندن شينهى كه سالانى ته مه نى له نيوه ندى چوار ديواردا به سهر دهبات، له م زينه بى نه رزش و بيزراوهى من زور زياتر بوو. نايا نه مينه يان جهنابي ئيمام له بنارى نازادى و منيش له ترپكه كهيدا ده شه كامه وه؟ من نوځواز و شهوان كونه پرست بوون، وانييه؟ نه م زير به رتبيه له كوږه ميښكى ته نى؟

له مېشکم دهرناچیت، نه مده توانی ده سته ردراری شو بیره سه پاوانه بېم. که شه که به شیوه یه که که ناته ویت بیر بکه یته وه، یان نابیت. ده ته ویت میشتک سرکه یت، که چی دیسان نابیت، ده لیتیت جاریکی تر نایکه مه وه، که چی ړیگه نادهن بؤ خوټ بیت، له ناو نازار و بئ چاره ی یه کی جهرگ برپا ده تلامه وه، بؤ له بیر برده وه ی خه م و دهر ده کانم نه فسانه یه ک پیویست بوو. گهر به م شیوه یه برؤشتایه کوټایی ړیگه زؤد نرېک بوو.

پوڅه کانم له کوخ و، خانووه داره کان و، گوزشه فه رامؤشکراوه کاندای به سره دهرېد. له ویدا خوټم چالم بؤ خوټم هه لده که ند و کوټایی ژیانم بؤ خوټم ده سازاند. ئیتر تاکه ړیگه ی نرېک بوونه وه م له کوټایی... به دواښیدا شو نازاره که مه رشکین و بؤشاییه ترسناکه. له بیرم ده چووه وه که بؤچی ده ژیم و، له کوټیم، خوټگه هه رگیز به ناگا نه هاتما یه ته وه، ئیتر به م شیوه یه کومه لگا پزگاری ده بوو له ناچیزه یه کی زیاده.

که بېجگه له بلاو کورده وه ی میکروټ هېچی تری نه ده کرد. هه ندیک جار له کوټوونه وه ی هاوه له شوټر شگېټر و سه رده مییه کاندای به شداریم ده کرد. پیکه نینم ده هات به و قسه بریق و باقه فریوده رانه ی که به ناوی نازادییه وه ده کران.

ټاه، نه گهر راستییه کان وه ک دروشم و ده سته واژه کان ده بوون و له سر زه مین په نگیان ده دایه وه! "به ربه ره کانټی شهریفانه، ژیانې په واه، ماف مړوټ،..." به لیتنکه لیکې چه ند جوان؟

نه وجا بښه شو ناپاکانه ی که نه م دروشمانه ببووه بښشته خوټه ی سره ده میان، چون چونې ژیانمانیان پر ماته م کرد.

ههروهك شرپه په پړويه هه ليان گرتين و قړتيان داين، ئيدى له بهر
 نه مه يه كه ياخى ده بم و دهمه ویت به خو بېهۆشكردن نازاره كانم له يادگم.
 ساته كانى ژيانم، پړژو مانگ و سالة كانم هه موو بېوونه دۆزه خيكي
 هه په شه ئاميز كه هه رسات له وه دا بوو به بليسه پر نه فرينه كانى
 ختووكه ي خويناوى جهسته ي شه كه ت و ماندووم بدات و قاقاي مه رگم پى
 بنوئينت.

له تاو نازارى نه و پړژانه هه ر خوم ده خوارده وه، جا نه و نا ئوميديه
 دوا براوه! نه ي نه و تابلو سهرتاپا په شه ي داهاتوو كه به ته واوه تى تاقه تى
 پروكاندبووم، به رگه گرتن چ گونجاو بوو! هه رچونيك بيت چوومه قوناغى
 دوو و پيمان نايه هاوينه وه. ده يه ها بانگه يشتى نه مينه م په تكرده وه.
 چه نده ها جاريش هاوسه رى جه نابى ئيمام و ماموستاى ماتماتيك،
 په يوه نديان پتوه كردم.

نا، نا... وازم ليبيتن، نه وه ي خيرييت له مندا نيه.
 كاتيك له گه لياندا ده دوام هه ستم به بارخراپى زياتر و بيزارى زورتر
 ده كرد.

دلسوزى و دروستى نه مينه و، په فتارى باوك ئاساى ماموستاى
 ماتماتيكم و زوو زوو هه وال پرسينم، "زور بيرت ده كه ين" و چه نده ها
 په يفى هه نگوينى له م شيويه ي هاوسه رى جه نابى ماموستا، هه روهك بليى
 پشكويه بوو و دلئى سوتاموى ده كولانده وه.

كه نه م مړوځه چاكانه م ده بينى، يان گويم ليده گرتن، گيژه لوكه ي
 كيushman كي شيكى بيتاوني شان له دهر ووندا هه ليده كرد.

نه مه جوړه هه ستيكى له خو پرسينه وه بوو، نه مه زايه لئى هاوارى
 ويژدانى كى ته ريژى ويل بوو كه به هوى كرده وه كانمه وه تاوانبارى ده كردم و

به رۆكى به ئاگاهاتنه وه مى پاده وه شاندم. ههركه گویم له وه دهنگه ده بوو،
ئاره زووم ده كرد خۆم لهت و پهت بكردايه.

بوچی نه وه نده خراپم، ئاخىر بۆ؟ بوچی به هيچ شىوه يهك خۆم
نادۆزمه وه؟ ئيتىر له بهر نه مه بوو كه نه مده ويست له گهڵ نه و مرقفانه دا
پووبه پووبيمه وه، ههريۆيه له دهستيان هه لده هاتم.

به ئى، سه د مه خابىن نه مه پاستيه كه بوو، باشتريش شت نه وه بوو
جاريكى تر نه يانبينمه وه، ئيدى تاكه شتىك كه ده بووه مايه ي (يان من وام
ده زانى) په وينه وه ي ئازار و نسكوكانم، ئالوده بوون بوو به مادده
سپكه ره كان. هه لبه ته نرخ و باجى نه مه ش زۆر گرانه، سه ره نجام شتىك
نييه له يادى بكه م، ئاسوده ييش كه هيچ، به لām خاك به سه ر خۆم، ته واو
پيچه وانه بوو، داخ و كه سه ره كانم نه وه نده ي تر زياد بوون.

سه رله نوێ ژوره كه م پي بوو له به روانكه سپيه كان. دووانيان دكتور و
دوانه كه ي تريش په رستار. نه نجامه كان تاووتوێ ده كه ن. له چاوياندا
ئاماژه ي بى ئوميدى ده خوینرتيه وه، زه رده خه نه ده ستكرده كان
نه ناسمه وه. ئيشه كان به ته واو ته ي ئالۆسكاون، بابەس بيت، ئاى ته مه ني
ماندوو و بى ئۆقره م، جا چيت نه چه شت!.

نه نجامه كان زۆر خراپ ديته وه، به لām نيگه ران نيم. په نگه سه ره نه نجامه
خراپه كان هيچ كاريگه ريه كيان نه بيت له سه ر يه كيك كه بريارى مه رگى
داوه، يان من وا گومان ده به م.

كه ميك پشوو ده ده م، كه چواره ورم چۆل بوو، ده ست ده كه مه وه
به نووسين.

به‌ها که‌سییه‌کانم بوونه سفر

شووم کرد، به‌لام نه‌و که‌نجی که بوومه هاوسه‌ری خاوه‌نی که‌سایه‌تییه‌کی له خۆم لاوازتر بوو. هیچ شتیکی به‌خه‌یالدا نه‌ده‌هات. هیچ نه‌رزشتیکی بۆ پی‌ڕۆزی هاوسه‌رگیری و هه‌ستی لیپ‌سراوییتی دان‌ه‌ده‌نا، نه‌ک نه‌وه به‌لکو هه‌ر له‌بنه‌ره‌ته‌وه باوه‌ری پیتی نه‌بوو.

له‌ماله‌وه نه‌وه هه‌روه‌ک هه‌رزه‌یه‌کی سه‌رشه‌قام و منیش وه‌ک کیزتیکی تۆراو له‌سروشتی ناسکی هاوسه‌ریتی مامه‌له‌مان ده‌کرد.

مه‌گه‌ر هه‌ردوو‌کمان په‌روه‌رده‌ی ئامیزی بێ‌به‌زه‌یی بیره‌ چه‌وته‌کان نه‌بووین؟! بێ‌گومان ئه‌م باره‌ش گورزی که‌مه‌رشکینی له‌جیهانی پۆم ده‌دا.

تا ئیستاش له‌قولا‌ییه‌کانی پۆحدا هه‌ست به‌بوونی به‌ره‌یه‌ک نه‌که‌م که‌به‌ره‌هه‌ستی نه‌و حاله‌ته‌ده‌کات.

جا تۆ بلێی پۆزی بیت ئه‌م جه‌سته‌یه‌هێز به‌ده‌ست به‌یئێ و پزگه‌رم بکات؟ زۆر نه‌سته‌مه، نه‌سته‌م...

به‌رده‌وام نه‌بوون و شکستی ئه‌م هاوسه‌رگیرییه‌لای هه‌مووان ئاشکرا بوو. هه‌رواش بوو، نه‌متوانی شه‌ره‌ف و نامووسی خۆم به‌پاریزم، بۆ نه‌وه‌ی چه‌مکی خه‌زانیش مانا پا‌که‌ دله‌په‌نه‌که‌ی له‌ده‌ست نه‌دات به‌زوویی جیا بوومه‌وه. به‌لام بۆ کۆی، بۆ لای کۆی ده‌په‌یشتم؟

وام له‌یهاتبوو خۆم نه‌ده‌ناسییه‌وه، هه‌روه‌ک بلێی له‌ناخدا دوو که‌سایه‌تی هه‌بیت و هه‌ریه‌که‌شیان له‌گه‌ل ئه‌وی تردا له‌ده‌سته‌و به‌خه‌دا بیت. ئه‌و منه‌ی که‌نه‌مینه‌و، جه‌نابی ئیمام و، مامۆستای ماتماتیک ده‌یانویست کۆمه‌کی و پشتیوانی لێ بکه‌ن؛ له‌گه‌ل ئه‌و منه‌ی خۆی خزانده‌بوو سووچی شه‌قامه‌کانی نه‌سته‌مبول و له‌نیۆ سه‌سه‌رییه‌کانیدا له‌

دووی سه رابی کامه رانی هه ناسه بپکیتی بوو. دووکه سایه تی زۆر جیاواز به رامبه ریه کتر ده جه نگان، به لام ناشکرایه که به رهی ئه سته مبول براوه بوو. ئه و پۆژهی له مێرده که م جیا بوومه وه، به ره و (بهی ئۆول) که وتمه پئی. مه به سستی پۆیشتم بۆ ئه وی دواکردنی مادهی سپکه پ بوو له هاوپییه کم بۆ ئه وهی پزگاره بیت له و نازارهی که وه ک بۆمبایه ک خه ریک بوو مێشکی ده ته قام.

ناخم زۆر پڕ بوو، ناخر کچیکی ته نیای که رامه ت پوشیتراو له کام ده رگای ئومیدی بدایه، هانای بێده ره تانی بۆلای چ ویزدانیک بېردایه ؟! گهر شتیکم ده ست نه که وتایه دوورنه بوو تووشی سه کتهی دل ببومایه. ئه م خووه نه فرینه هیچ شتی ک نابیسیتیت و دان به خۆداگرتن نانا سیت. له و کاته دا که له ویستگه یه کی پاسدا چاوه پوانیم ده کرد، هه ستم کرد ده نگیکی ناسراو بانگم ده کات:

- کچم، ئایسیل..

به گومانه وه پوه و ئاراسته ی ده نگه که ئاوپم دایه وه، ئاه کی ببینم، خیزانی جه نابی ئیمام.

هه رچۆنیک بیت هیزم دایه به رخۆم و وتم:

- ئیوه به دوا ی چیدا ده گه رپن. باوه شی پیدا کردم و گۆناکانی ماچ کردم. دوا هه ولی خۆم دا تاجه سته ی به زۆر وه ستاوم کۆ بکه مه وه، جه نابی ئیمامیش که که مێک له ولا تره وه وه ستا بوو حال و ئه حوالهی پرسی.

ئهی خوایه، پێک له و کاته دا که ده مویست خۆم فرێده مه باوه شی بیهۆشییه وه کیم بوو به تووشه وه ! به راستی چاوه پوان نه کراو بوو.

— ئىمە ئەچىن بۇ ئوتتۇرىل، گەر بىز ئەرە، ئەمەشە پىنگەۋە دەپىن.

نەتوانى مە جىرەيەك بىكەم، لە پاستىدا ئەمويست بەرەستى بىكەم و نەپۇم، بەلام ھىزىك لە ناخەۋە پالى پىۋەدەنام كە لەگەلەن بىرۇم. بەو پىيە شۇيىنكى ترم نەبوۋلى بىنمەۋە، وتم با ھىچ نەبى ئەمەشە كەمى بخەۋم. ھەلبەتە گەر تەندروستىم پىگەى بدايە. لەرزۇك لەرزۇك لەگەلەندا كەۋتمە پى.

ھاسەرى جەنابى ئىمام بىدەنگىيەكەى شكاند و تى:

— جەنابى ئىمام بۇ بەدەست ھىنانى پرونامەى خويىندى بالا (ماستەر) دەخويىت و ، تاقىكرەنەۋەى ھەيە. منىش كەمىك ناساغ بووم ھاتووم تا پىشكىنى پىزىشكى ئەنجام بەدەم.

كەۋاتە جەنابى ئىمام بۇ ماستەر دەخويىت، ۋاى! ئەمە ئىمامى لادى و تەماشى منىش بىكە! ھەر لەبەر ئەمە بوو كە نەمدەتوانى خۇپاگر بىم. دەبوايە پىرۇزىيىم لى بىكرەيە. چى بىكەم، لە زىاندا پىشپەۋىكى وام نەبوو. ھەموۋە وىنە و كەسايەتییانى كە دەمويست شۇيىن پىيان ھەلبىگرم لە بەرەى فكر و ئايدۇلۇزىيەى بەرامبەر بوون.

جەنابى ئىمام پىرسى: كچم لەگەل زانكۇدا چۆنىت ؟

گەر بە زۆرىش بوايە، دەبوايە شىتىكم بووتايە.

— ئەمسال لە قۇناغى دوۋەم، كەمىك گرەنە، بەلام ھەرچۇنىك بىت چارەى دەكەم.

— مامۇستاكانت چاك دەناسم، ھەر ئەۋانىش مامۇستەى من بوون. ۋانەكانى خويىندى بالا ھەر لای ئەۋان دەخويىم، ئىستاش پرونامەكەم لە تەۋابووندايە. خوا يار بىت بۇ پرونامەى دىكتۇرا نامادەگى دەكەم. كە

دکتوراکم به دهست هینا، له پلانمدایه بچمه نه نجوومه نی فیرکارانه وه و
بیمه ماموستای کۆلیژی یاسا. وانه کانم زۆر باشه و بالاترین نمره ههیه،
گرنگی پیدانی ماموستا به پێژه کانیشم هیوا به خشه. تۆش له ههول و
کۆششدا به زانکۆ تهواو بکه، بۆ خویندنی بالاش هاوکارته ده بین،
ماموستاکانم له مابه ته دا پێ ئاسانکه ر ده بن.
بێ دهنگ بووم...

له بهرامبه ر چاکه ی نه م مرقانه وه چۆن خۆم پاگرتایه ؟ نازانم چۆن
ده م توانی له به رده م میهر و سنگ فراوانی نه و که سانه دا نه بیه دێوانه .
تینه ده ده گیشتم که بۆچی ئاوا یارمه تی کچیکی کۆتا ها تووی ته مه ن به
فیرچوو ده ده ن؟

ئیدی له قولا بیه کانی ناخمه وه بمناسن، بۆ نه وه ی بزانه که من کچی
سه ر شه قامه ئا بوو به ره کانم و وه ک نه وه ی هه م بمناسن، ده بیته چی بکه م
بۆ نه وه ی تی بگه ن، به لام نه وان په روای تروسکاییه کی چاک بوون که خۆشم
نه مه زانی.

شه و له ئوتیله که پیکه وه بووین. نه م جاره ش وه جاری یه که م
گه یشتنه وه م پێیان وه ک سه رو یه کی ئاسووده هین، که به شه رمه وه
ختوکه ی به ره به یانییه کی توراوی ده دا، دلمی گه شانده وه .

بۆ ساتیکیش بیته، هه موو نه و شه پۆله به سوێ و درپدانه ی که ده وریان
دابووم په وینه وه، بیرم له هه موو خونه تاله کان سه رایه وه. ده توت
که و توومه ته نێو نه فسوونی دوو فریشته وه. نه سه رنیشه نه ئالوده ی
مادده سه رکه ره کان نه مان، خۆشم نه مه زانی چییه، سه رسام ما بووم.

که واته مرقه دینه داره کان خاوه نی هه ریم و مه مله که تی کامه رانی و
ناسوده یی تایبه ته به خۆیانن، به نووری خۆشه ویستی یان به وینه ی خۆر

ده روونه تاریکه کان ئاوه دان ده که نه وه و به گهرمی دلسوزیشیان دلّه
شهخته سه هۆل ئاساکان ده که نه که و سه ری ژیان.

له پریکدا بروسکه ی بیرکردنه وه یه که له ئاسمانی نه ندیشه مدا
چه خماخه ی دا، گهر له گهل ئه م که سانه دا بپومه گونده که ی خۆمان، له
خانقچه که وێرانه که مدا به ته نها بژیا مایه دلخۆش نه ده بووم؟ خۆ له وێ
چه ته کانی ئاسوده یی و نه و مرقه ناپاکانه ی لی نه که چوارده وریان
ته نیبووم.

"تکایه له گهل خۆتاندا بمبه ن، با له نێو چپاکاندا ژیا نکی بینا و نیشانی
ته نها به سه ره به رم. به پشيله، سه گ، گوێ درێژه کانی پازیم. به س له چنگی
بێبه زه یی ئه م دپندانه پزگارم که ن. سا به لکو ته وه به کم و بیه که سیک
ته وه به خواز، نه و ساش نه و کیزه دینداره ی که دایکم ئاوانی ده خواست بێته
سه رشانۆی ژیان، یا خود که سیک به م مال و باره وه پیم پازیبیت و بێته
خوازیبیم، ئیتر منالم ده بیت و ههستی پاک و پیروزی دایکایه تی له ناخدا
هه لده قولیت".

وادیاره له به رخۆمه وه قسه م ده کرد، چونکه هاو سه ری ئیمام بانگی
کردم و وتی: "نایستل گیان شتیکت وت..."

- نه خیر ته نها که وتبوومه ناو خه یاله وه ...

نه وشه وه له ئوتیله که دا میواندارییان کردم، هه م جه نابی ئیمام، هه م
هاو سه ره میهره بانه که ی ژۆر ئامۆزگارییان کردم و چه ند راستی به گیان بۆ
په ون کردم وه، به لام نه و میشکه کوا که گوئیستی نه و پێنوما ییانه بیت و
پیا ده یان بکات، سه ره پای نه مه به ته وا وه تی با وه پم په یدا کرد سه باره ت
به وه ی گهر لای ئه م خێزانه به پێزه دلسۆزه به مایه ته وه، نه وا دلخۆش
ده بووم. وه لی به ختیکی له و جۆره له کوێ و من له کوێ؟

سەرئەنجام ئەستەنبول قووتى دام، ناچاربووم كە لە سىتيەمىن قۇناغى زانكۇدا لە خوێندن دابىرېم، بەهۆى تۆمەتى ماددە بېھۆشكەرەكانەوہ لەلايەن پۆليس و دەرگاكانى پاراستنى ئاسايشەوہ تووشى بێنە و بەردە و لېپرسىنەوہ بووم.

چەند شوويەك، جيابوونەوہ بە دواياندا... ھەر لە سەرەتاوہ چارەنووسيان دياربوو. قۇناغى بووم زۆرتر لە برگەيەكى خنكاوى شاتۆيەكى بى وىژدان دەچوو، كە پالەوانەكەى من بووم، چ پالەوانتيك، شمشيرەكەى گريان و، وەرەى پووخاو و ھەنگاوەكانيشى پەر لە گومان و بى متمانەيى. زيانم تا بلایى ئالۆسكابوو، دەرگاكانى ئومىد ھەرزو بەپوومدا داخران، لەو ئەستەنبولە گەرەيەدا بى جىگە و لانە ماپووم، خەرجيش كە باسى نيبە، پىوانن بە كوێ گەشتووم. ئەوئەندە پەريشان و زەبوون بووم كە تەنانت نەمدەتوانى لە بىرى چارەدۆزىندا بم، ھەرگىز ناتوانم بىگىرپمەوہ. من كچى ئەو پۆژە قىزەوانانەم كە تەنانت نامەوى بە ئەندىشەش بە لاياندا پەتەم. ھەموو ئەم ئاكامە ناكامانە سەرەنجامى نەبوونى يان نەسازاندنى زىنگەيەكى باش و گوپرايەلى نەكردنى ئامۆزگارى كەسە ژىر و دلسۆزەكان بوو.

لە برسانا لەبەردەم ماركىتتىكا بورامەوہ، دوايەمىن شتىك كە لە بىرم بىت، گەپانم بوو بە شوپن پارچە ناننىكا تا سكم تىرىكا.

چاوەكانم لە كلينىكىكى پزىشكىدا كەردەوہ. پزىشكىك كە بە چاوہ گەرەكانى بۆى دەپوانىم و لە تەنشتيشيدا پىرە پياويكم بىنى. جىگەى مۆربوونەوہى دەرزيبە بېھۆشكەرەكان ئاماژەيان دەكرد بۆ ئەوہى كە چ كچىك بووم. تەمەنم ھىشتا بىست و دوو سال بوو. پەنگى بزركاو و جەستەى شەكەتم زۆر زياتر لەوہيان دەتواند. دكتۆرەكە ھەلىساندم:

"گرفتگی ترسناک له ئارادایه گهر له م خووه زیان به خشه دهست
هه لته گریت، دلتیابه که زیان به زهیی پیا تا نایه ته وه، بیکومان گهر به مه
بلیتین "زیان".

جگه له مه چه ند شیکارییه کی سه ره تای خویتمان بۆ نه جامدایت
زیانت له ژێر مه ترسییه کی گه وره دایه، گهر به زوویی ههنگاو نه نریت نه وا
پهژانیکی سهخت چاره پێته. ده بیته بیته وه سه ره خۆت و ناگاداری وردی
ته ندروستیت بیت". گه لێ نامۆزگاری تریش ... تا توانی قسه ی بۆ کردم،
مرۆفیکه باش بوو. رێنوومای رۆزی کردم.

بۆ ئه وهی به برسیتی نه مینمه وه شووم کرد به پیره
پیاویک...

پیاوه پیره که ی ته نیشتم گه یاند بوومیه نه خوشخانه، ئه م پیاوه
دانیشتیوی گه ره کی "ئه یوب" بوو و به ته نیا ده ژیا، دوو سال له وه بهر
ژنه که ی مردبوو. مندا له کانیشی له ده ره وهی ولات بوون.

خیری بنووسیت یارمه تیدام، له ئاوا باریکی گراندا پووبه پووی مرۆفیکه
ئاوا بوومه وه، به لام ئه م جاره خۆم به ک لایی کرد بۆوه. نیازم نه بوو
ده ستبهرداری ئه م پیاوه بيم، چونکه بێچاره بووم. ئاتاجی که سیك بووم
مباته لانه یه کی گهرم و گوپه وه.

توانای خۆکه شخه یی و سه رپشکی هه لبراردنی که سیك یان
په تکردنه ویم نه ما بوو. به خۆم ده وت هه رکه سیك بیته به س ئه وه نده له
بینه وایی و په ژموورده یی قوتارم بکات.

هه رچۆنیک بوو پازی بوو به وهی زه ما وه ندیم له گه ل بکات، جا بۆ ئه وهی
درۆزن ده رنه چم هه ر له سه ره تا وه هه موو شتیکم بۆ باس کرد، ئینجا بۆ

ئەو ەى باۋەپم پېتىكات چوۋىن بۇ مزگەۋتى (ئەيۋوب سولتان) و لەۋىدا تەۋىيەم كرد.

ئەمە چ پوداۋىكە؟ كچىكى بى باۋەپ لەگەل كەسىكى دىنداردا زەماۋەند دەكات؟ منىكى بىست و دوو سال و پىرىكى شەست سالانە. بۇ ئەۋەى بىمەۋە سەرخۇم دەۋايە بەپىكوپىكى و پارىزكارانە ھەلسوۋكەتم بكدرايە. تەنانەت سەرىشم داپۇشى، كچە بى باۋەپە نوپخۋازەكە گەپاۋەتەۋە؟ جا كى باۋەپى بەمە دەكدرد؟

ئىدى بەخت ياۋەرى پىرەپباۋەكە بوو، ھەچۇنىك بىت سەرەنجام بى باۋەپىكى ھىتابوۋە سەرپى پاست و خانمىكى لاۋىش ھاتبوۋە ژيانىيەۋە. ئەو سەرلەنۇ دەستى كردهۋە بە ژيان، لە ھەلە و ناتەۋايىيەكان پزگارى بىبوو، يان لايەنى كەم وا گومانى دەبرد.

دەى با وا بىت، گرنگ ئەۋە بوو مائىك ھەبوو كە دال دەم بدات. ئەى دواتر؟ ناتوانم نكولى چاكەكانى بكەم. بە سۆز و مېھرىكى زۇدەۋە مامەلەى لەگەلدا دەكدرد. لە سەرەتادا شەش مانگ خرامە ژىر چارەسەرى ماددە سېكرەكانەۋە، ھىندەى نەمابوو چاكبەمەۋە كە كارەساتىكى تر بەرۋكى گرتمەۋە، نەخۇشى جگەر، بەدوايشيدا شىرپەنجەى جگەر، ئاى كە بە سۈيىيە، تا ماۋەيەكى درىژ مەسەلەى شىرپەنجەكەيان لىشاردمەۋە، بەلام سەرەنجام پىتمزانى، ئاى خورپەيەكى چەند بە ئازار بوو، ھەۋائىكى چەندە دەروون ھەژىن بوو. لە ساتىكدا ھەموو دنيا لەبەر چارم پەردەى رەشى بەسەردا دراىەۋە، نىسكو و بەلاكانى پابردوۋى بە جارىك يادھىتنامەۋە، ئاسان نەبوو، ئەمە بارىك نەبوو بتوانم لە ژىرىدا بىمەدەرەۋە، ئەمە ھەۋائى مەرگىكى حەتمى ھىۋاش بوو. ئەم نەخۇشىيەشم ھەموۋى ئاكامى مەى و، جگەرە و، ماددە سېكرەكان بوو.

جا وەرە بەرگەى بگرە، بەدەستى خۆم گۆپم بۆ خۆم ھەلکەند. مێردە پیرەكەم ھەولئى چارەسەرکردنى دەدام، تەنانەت چەند جارئیکیش پێشھاتى موعجیزە ئاسا پوویدا كە ئاماژە بوون بۆ ئەوئى سەر لە نوئى گەرپابوومەو ھە بۆ بارى تەندروستى جاران. پێك لەم كاتەدا بەلەمى تازە لەنگەرگرتوئى ژيانم پووبەپوئى زىيانئىكى دژوارى تر ھاتەو ھە زامەكانم ھێندەى تر قوولبوونەو، ھە ھۆى سەكتەى دلەو ھە مێردە پیرەكەم ژيانى لەدەستدا. ئاى خوايە ئازار لەسەر ئازار، فەلاكت لەسەر فەلاكت، ئەمە ژيانە يان خەونئىكى ناخۆش؟ خوالئىخۆشبوو مووچەى خانەنشینیكەى بۆ بەجئى ھېشتم و بە بيمە تەندروستیيەكەى بەردەواممدا بە چارەسەرەكەم. بەلام ژۆرى نەخاياند، مندالەكانى لەدەرەوئى ولات ھاتنەو، خانووەكەيان لێسەندمەو ھە دەريان كردمە دەرەو ھە.

بە بۆچوونى ئەوان ژنئىكى بەدپەوشت باوكيانى فريوو دابوو. دەك بە پەحمەت چيئت، ھەرچۆنئىك بيئت چارەسەرى كردم و مووچە و بيمەى تەندروستیيەكەى بۆ جيھيشتم. ئەمە بۆ ئافرەتيئى تەنياى نئو ئەستەنبول كەم نەبوو.

ئاى بەدبەختيم! ئەوئەندەى نەمابوو بگەمە تەختانى و لە نشيوى و ھەلبەز و دابەز پزگارم بيئت، ھاوسەريئىك بە ويئەى باوك كۆمەكى دەكردم، وەرەيكى ئەوتۆشم پەيدا كردبوو كە خەريك بوو نەخۆشيبەكەم دەبەزاند. ھۆشم ھاتبو ھە و بپارمدابوو كە ھەر لە نەخۆشخانە ھاتمە دەرەو ھە بەكسەر چاكسازى خۆم بكەم و لاپەرەيەكەى نوئى لە ژيانم ھەلبەدەمەو ھە واتە داخوازى و ئاواتەكانى ئەمىنە و جەنابى ئىمام بەجئى دەھيئا. پيئشم بابوو بەم تەرزە بە ژيانئىكى كامەران و ئاسوودە شاد دەبووم. وەلى مەخابن، پەتەكان پسان، پردەكان داڤمان، سەرلە نوئى شەمەندەفەرى

ژیانیکی خوش وهستا و دووباره خۆم له هه مان کۆنه وێستگهی ژانی مانه ودا دیته وه. که وتمه وه ناو هه مان باری جاری جاران و چوارده وریشم هه مان کهسانی بێ وێژدان، ئاسۆکان وایان ده نواند که پێگهی ئه م جاره بێ گه پانه وه یه. شه قامیکی کوێره وه بوو چاوه پێی ده کردم. خوشم نازانم چه ند پۆژ به بێ ئامانچ و هو به تال به تال له م بیایانه سارده دا سووپامه وه. دوا یین شت که بیزانم، له هۆشخوچوونم بوو له ناوه پاستی شه قامیکدا، جا نازانم ئایا به هۆی برسیتییه وه بوو که که وتبووم یان له تاو نه خوشی. به بۆچوونی من به هۆی برسیتی و، "په ره سه ندنی نه خوشیه که" شم پای پزیشکه کان بوو.

هه ره ک وتم میژدی په حه تمیم موچه ی هه بوو، به لام ئه و بره پاره یه چون به شی که سیکی ده کرد که ته مه نی له زه لکاوه کانی بێ دینیدا به سه ر بر دووه و لیتاوی گونا هه گه یشتوه ته بینه قاقای. له یه کێک له نه خوشخانه کانا که می که چاره سه رم دی، به لام به رگهی ئه و ئه شکه نه چه یه م نه ده گرت هه ریۆیه ده رفه تم له ماوه ی دیده نییه ک وه رگرت و هه له اتم. ئه م می شکه نیازی چا کوونه وه ی نه بوو یاخود به ته واوی هاو سه نگی له ده ست دابوو و نه یده زانی که چی ده کات.

به ئومیدیکی کزه وه هاتم بۆ ئه نقه ره، به لام هیچ که س ده رگای به پوومدا والا نه کرد. زۆر بیچاره و دلشکاوبووم. هه مو میژ و توانام له ده ست دابوو، ده رده که شم ئه وه نده گران ببوو له سه ر پێ خۆم پانه ده گرت. که ده پۆیشتم خۆم پاده کێشا، قاچه کانم له گه لمدا نه ده هاتن. هه ر پۆژیکی نوێ، ئه وه ی دویینی لا خوشه ویست ده کردم و خۆزگهی پابردوی پێ ده خواستم. نیگا ترسێکه کانی شم هه ر به دووی پابردوه

بیتنازه که مه وه هه ناسه برکتیان بوو. به لئی، له نێو هه له و سه رگه ردانیدا ده که وزام، به لکو تا نه و پۆژه هیچ خۆم به هه له نه زانیبوو.

بێ باوه پێ، نوێخوازی و چهنده ها په زاله تی تر. به ره و ئاما نجیکی کۆتا نادیار ملم ده نا، زۆر که لله په قبووم. گه ر پاستیه کان بیرى من نه بوایه قبولم نه ده کرد، هه لبه ته "پاستیه کان" ته نها نه وانه نه بوون که من ده مزانی، به لکو پاستیه گه لیکی دیش له ئارادا بوون که من زۆر زۆر لێیان وه دوور بووم، ئیتر نه مه گه وره ترین هه له بوو که کردم. پشتیوانیه کی سه ختم له ناهه قیه که ده کرد که خۆم به راستم داده نا، یان ئاوها تییا نکه یاند بووم. هه ر له بهر نه مه کونیک نه ما سه ری پێدا نه که م، گشت جارێکی ش شکست و دۆران... که چی په ندم وه رنه ده گرت و بێدار نه ده بوومه وه.

بهشی چوارهم

رۆزانی نه خوشخانهم

که تیاياندا چاوه پروانی مهرگ بووم...

پوختهی ئەم بهشه:

هه موو شتیکم له دهست دابوو، نیتێ ژیان بۆ من مانایهکی نه مابوو.
من زیادهیهکی تاوانبار و گوناھکار بووم به سهڕ ئەم کۆمه لگایه وه.
ته نه ئاره زووم ئەوه بوو که هه رچی زووتره ئەم ژیا نه م کۆتایی بێت.
چه ندین جار هه ولێ خۆکوشتنم دا، به لام نه متوانی.
ته نه و یست و ئاره زووم له ئیستادا ئەوه یه که ئەم نه خوشییه بێ
ئامانه م بمکوژی و منیش له زه حمه تی خۆکوژی پزگار بکات. به لام
ته ماشای ئەم بارو بۆخه بکه ن، له کاتی کدا که من به حه سه ره ته وه
چاوه پروانی مهرگ ده کم، له و لاوه چه ندین پووداو پزیزان به ستووه که
هه رگیز جێی به وای نه ن...

ئەي ئەگەر ھەببوو؟

ژيانم ھەر ژان بوو، بەلام ئەم جارەيان نۆر تووپەترو بى بەزەبى تر.
چاۋەكانم لە بەشى خزمەتگوزارى ئۆنكۆلۇجى(شېرپەنجە)ى
نەخۇشخانەيەكى گەرەدا كردهو، ئەم گەمەيە لە تەوايىوندا بوو. نۆر
سوپاس بۆ نەخۇشبيەكەم، لە ناپرەحتى خۆكوشتن پزگارى كردم.

ئيتەر لە نەخۇشخانەكەدام، واتە لەسەر جېگەى مەرگ. مردم دەبىنى.
ھەرەك بلىنى كەمىك لەولاتر چاۋەروانى دەكردم.

پىدەچىت نامە نووسىن و پەشكردنەوەى ئەم دىپانە لە دواى ئەم
ساتەو، "تا ئەوەى يەككە دەنگم بىيىستىت"، بە ناجۆر بى مانا بىتە
بەرچاۋ، تەننات خۆشم نازانم بۆچى دەينوسم.

بەلام لەوانەيە ھۆكارى نووسىنى ئەم نامەيە، ھەستىكى پەر لە نەفرىن،
نالەى خۆم، يا كسپەى "من كردم، دەخىل ئىو نەيكەن". ياخود خۆ
دخۆشكردنىك، سىبەرى دەردەدلىك يا نزاۋ پارانەوە يەك بىت.

نازانم، وەلى دلنىام لەوەى كە ئەمە پەيقتە بۆ نەوەكانى داھاتوو.
دواين ھەناسەى وىژدانىكى زامدارە پووەو ئەو گەنجانەى لەودىو پەردەى
سەدەكانى دواترەو بە ئەسپايى خۆيان ماتداو. با كىژە لاوەكان ئەم

به سه رهاتهی من زۆر باش بخوێننهوه، بزائن نهوتله و فيلانهی که منیان که ساس و بی چاره کرد هیشتا ماون و پاوچی مرۆفه کانیش له بۆسه دان. له ده می نووسینی ئهم نامه یه دا هیژیکی باوه پێینه کراوم به خۆمه وه دیت، ههروهک بلێی بۆ نووسینی ئهم نامه یه توانستیکی تایبه تیم پێه خشرا بیئت.

ئهمه وزه یهک بوو بۆ سه ره له نوی ژیا نه وه، دوا یه مین ده رفه تی دان پێدانان بوو له بهردهم دادگای ویژداندا.....

دووه م پۆژی نووسینی نامه که مه. له سه ره تا دا وام به خه یالدا هات که له ماوه ی چهند کاتژمێرێکدا تهواوی بکه م، به لام وانه بوو.

جۆره ههستیکی تایبه تی له دهرووندا شکوفه ی کرد، چاوم له نیوه ندی په هه ندیکی تر دا کرده وه. له سه ره تا دا مه به ستم له م نووسینه داخ پشتن و دا باراندنی پق و نه فرینم بوو به سه ره ئه وانه ی خونه چی ژیا منیان هه ره به زوویی ژا کاند، که چی له ماوه ی ئهم دوو پۆژه دا که سه رفالی ئهم نامه یه م، به بی ویستی خۆم پافه ی ژیا نم ده که م.

راستی و چه وتیه کان له پال یه کدا دانا، به مانایه کی تر لێ پێچینه وه له گه ل خۆم ده که م. نه کریت بلێم هه لسه نگاندنێکی گشتی ژیا نم بوو. کۆمه لێک ورده کاری نه وتۆم بۆ پوونبو وه که هه رگیز بیرم لێ نه کردبو وه، ته نانه ت به ئه ندیشه شمه دا گوزه ری نه کردبوو. گرنگترین و هه ستیارترین ئه و بابه تانه ش، ئه و باوه ره چه وته دوا که وتوو بوو که نه مده ویست دان بنیم به وه ی که گه ردوون و مرۆف به دیه پنه ریکی هه یه. هه رکات ئهم بابه ته به می شکمه دا به اتایه به "نییه" ده مپرانده وه له کۆل خۆم ده کرده وه، هه نووکه بو وه ته ماخۆلانی می شکم و ئاوه ز و ویژدانمی به ر

لېزمه يه كه له پرسپارو به لگه داوه. نهی نه گره هېو؟ نهی نه گره
په روه رډگار نه م گره دوه و مروځانه ی به ديهيتا بېت و لېپرسينه وه بکات؟
باشه، من تاچند بؤ نه و لېپرسينه وه يه ناماده م؟

نه م هه سته نه گره ته نانه ت نه گره رېکيش بووايه، بهس بوو بؤ نه وه ی بير
و ناخم داگير بکات و نه وه ننده ی تر گيرېده ی داخ و په ژاره م بکات. تا
بنووسم هه ست به وزه ی زياتر ده کم، هه روه ك بلئی پېنووسه کم به روه
نه م لايه نه پامبکېشیت، به روه نارپاسته يه ك پاپېچ ده کرام که هه رگيز
ناره نووم نه بوو بيری لېبکه مه وه، نه خوازه لا بېتته خوليام. ته نانه ت خو شم
تاهه زيوى نه وه م بزانم کو تايی نه م نامه يه چو ن ده نووسم و چلون به پايان
ده گات؟

ماموستا، سه رله نوې شه که تی داگير تمه وه، توانام نه ما، جگه له وه ی
بيخه مه سبه ينی، چاری ديم نيه.

پووداويکی سهر سوړه پنه ر:

سپينه م پوژى نامه کم، به لام نه مړو ژور جياوازه. خو م له نيو
ده رپايه ك له هه ست و سوژى نياندا ده بينمه وه. نه م دېرانه ی خواره وه به
هه نسك و گريانه وه ده نووسم....

شه وگار چارشپوه ی خو ی به سه ر پوژدا دادايه وه. به لام نه وه ی پوونه
نه وه يه که شه وه کانېش وه ك يه ك نين، له قوولاى و هه ناوى نه و
تاريکيه دا تروسکه ی نومېدېك بانگى ده کړدم.

شتېکى ژور سه ير بوو، پووداويکی باوه پېينه کراوم به سه ردا هات.
هه موو لايه کم ده له رزى، له نيو جوش و خروشېکى بى وېنه دام.

خه ريکه دل م له زيندانى سنگم دېته ده روه وه، نو قره ناگرم، ده بېت
بيمه وه سه رخوم و پووداوه که تان بؤ باسبکه م. نه م پووداوه ژيره و ژوورى

کردم. به جارژك دنياكه می هیتایه له رزه و كه مۆله ی بیر و هزرمی شله قاند.
نه ستمه له ژئړ کاریگری شه و پووداوه دا بیتمه دهره وه. قامكه كانم هیزو
پیزیان له بهر برپاوه.

كاتژمیر دووی شه وه، سه عاتیک به سهر دهره یانی سیره مه كه مدا
تپه پړیوه، بۆ شه وه ی خه وم لى بكه ویت دهرزییه کیان لیدام، له ژووره كه دا
ته نهام. له دووی ده لاقه یه ك ویتلم كه له بیرو بۆچوونه پوچ و نه نگه كانم
دهربازم بگات، دووباره له پارپه وی ژیاندا به ئومیدی تروسكه یه کی نوی،
نیگایه کی موزده به خش چاوم له پښه. كه وتومه ته بیركړدنه وه داخو شه
كه ردوونه هه روا هه وانتیه؟ به ره و نه مان و بوونه هیچ ده پوات؟ نه هه موو
زینده وه و مرقفانه پۆژیک دیت دهرمن، جا هه موویان شه بن به "نه بوو"
سهرله نوی جارژکی دی ژیان و، به یه ك گیشته نه وه، مرقفایه تی نابیت؟

نایا خواى گوره شه هه بوونه وهره ی به دیه پناوه؟ نایا هه موو شتیک به
فه رماني شه ده بیت؟ واته دواى شه وه ی دهرمین، دووباره
زیندوده کړینه وه و لیپرسینه وه مان له گهل ده کړیت؟

نایا به دایکم - كه هه میشه تامه زړو بووم، له ئامیزی نیانیدا بخه وم - و
باوكم و، برا خو شه ویسته كه م شاد دهمه وه؟

نه ی نه گه ر دوزه هه بیت؟ شه وسا من به م حاله وه به یه ك گیشتم
له گهل شه و مرقفانه شه ستمی شه و دیو شه ستم ده بیت. دیسانه وه
ئاسوده یی یاوهرم نابیت.

گه ر زیندو بوونه وه ببیت یان نا، له هه ردوو باره كه دا به شى من له
خوشى و ئاسوده یی هیچه. ئوف دیسانه وه پښه به بنبه ست
كه یشتوه كان، دیسانه وه ئازارو مهینه تییه كان....

له سه‌روبه‌ندی چاوپیاخشانده‌وه‌ی لاپه‌ره چلکنه‌کانی ژیانمدا ئالۆزی
ئه‌و بیرۆکه‌و ئه‌ندیشه‌یه‌ی که به‌ میتشک‌مدا ده‌هاتن، ده‌رگای ژووره‌که‌م
جی‌یه‌یه‌کی لیوه‌هات.

ئایا ئه‌وه‌ خه‌ون بوویان راستی؟ به‌ته‌واوه‌تی نازانم، پووم به‌ره‌و
ده‌رگاکه‌ وه‌رچه‌رخاند، دوو خاتوون.....

هه‌ردوو بالا‌پۆشی سه‌رتاپا سپی. له‌ په‌نگ و پووخساریاندا
دروشانه‌وه‌یه‌کی پاز ئامیز به‌دی ده‌کرا. له‌ ژووره‌که‌مدا هه‌ستم به
شنه‌یه‌کی ناسک و گه‌رم و گوێ کرد.

له‌ ساتیکدا چاوه‌کان یه‌کتریان دۆزیه‌وه‌ و نیگا‌کان یه‌کتریان پینکا.....
خه‌نده‌و نیگایه‌کی ئه‌وه‌نده‌ شیرین و ئه‌فسوناویان هه‌بوو، ده‌توت له
ده‌وریاندا هه‌یژکی کیشکردن هه‌یه‌و من به‌ره‌و ئه‌و هه‌یژه‌ ئه‌فسوناویه
که‌مه‌ندکیش ده‌کات.

ئه‌مانه‌ کێبوون؟ په‌رستار نه‌بوون. په‌رستاره‌کانی ئێره‌ سه‌ریان پووت
و بالا‌یان کورت و ئه‌وه‌نده‌ش پووخۆش و دلگیر نه‌بوون.

ناشکریت یه‌کێک بێت له‌م کاته‌ی شه‌ودا بۆ سه‌ردانی من هاتبێت. خۆ
پووخسار و دلکشیشیان زۆر جیاواز بوو له‌و که‌سانه‌ی که‌ تا ئه‌و پۆژه
ده‌مناسین، وه‌ک بلیی ژووره‌که‌ له‌ کاریگه‌ری ئه‌وان سه‌رپێژ بووبوو.

به‌ ده‌نگ و نه‌وایه‌ک، که‌ گوێ و میتشک و هه‌موو جه‌سته‌می هه‌ژاند، ئه‌و
خاتوونه‌ی له‌ پێشه‌وه‌ بوو وتی: ساغ و سه‌لامه‌ت بیت پۆله‌که‌م.

خاتوونه‌که‌ی تریشیان له‌ باریکدا بوو هه‌روه‌ک پێم بلی: ئاماده‌به‌.

نه‌متوانی وه‌لامیان بده‌مه‌وه‌، چونکه‌ به‌ته‌واوتی تاسابووم، ته‌نها به
خروش و له‌رزه‌وه‌ ده‌مپوانیه‌ پووخساریان.

له ناوهندی ههست و خرۆشیکێ نامۆدا بووم. دلم به چهشنێک لێی دهدا
و کهوتبووه تهپهتهپ، که وای دهگه یاند ئه ویش بهرگه ناگریت و زۆری
نه ماوه پارچه پارچه ببیت.

له وهدا بووم که بپرسم، ئیوه کین؟ چیتان پتویسته؟ که خاتوونه که ی
پشته وه کهوته قسه:

- ئیمه به ئیزنی خواو فرمایشتی پیغه مبه ره که مان یارمه تی ئه و
موسولمانانه ده دهین که له تهنگانه دان و داوای یارمه تی ده که ن و
شایسته ی کۆمه کن.

وته کانیا ن ئه وه نده هه ژینه رو کاریگر بوون، تیر ئاسا به خیرایی
پووناکی ده روونیا ن پیکام و زایه له ی وشه کانیا ن پۆحی ماندوو و کلۆلمیا ن
به خه بهر مینا.

له چاو تروکانیکدا ئه م وتانه بوونه هه زاران، ملیۆنان پارچه و به هه موو
کوئجیکێ له شمدا په رش بوونه وه.

"ئیمه به ئیزنی خواو فرمایشتی پیغه مبه ره که مان یارمه تی ئه و
موسولمانانه ده دهین که له تهنگانه دان و داوای یارمه تی ده که ن و
شایسته ی کۆمه کن."

ئه م وتانه هه روه ک بروسکه چه خماخه یا ن دا و، بوونه لیژمه ی باران و
ئه وجا په لکه ژێپینه ی ئومیدیا ن به ئاسۆی پۆحمدا هه لواسی.

ئه وانه خۆر بوون و په رده چین له دوا ی چینه کا نی شه وه زه نگیان
ته یکردو دوا بلیتسه کا نی ژیا نیا ن له ناخمدا ژیا نده وه.

ئه وانه زیوانانی که و سه ری ژیا ن بوون و قومیکێ موژده به خشیان دا به
ده سته له رۆژکی گه شتیا ریکێ سه رگه ردانی بیابانی دنیا.

که واته خوا قه راموڅی نه کړدووم. یارمه تی و پشתיوانی نارد بڼ
که سټکی لټقه و ماوی وه ک من، وایه ؟

نه مه شتیکی زږر سر سوو پهنه ر بوو. له وانه شه کوټا ده ر وازه ی
ده ر باز بوونم بوو بیت.

له کاتیکدا که سرگه رمی بیر کړدنه وه و لیکدانه وه ی نه مانه بووم،
هه روه ک بلتی نه و خاتوونه راز نامیزه ناخمی خویند بیت ه و تی:

- خوای گوره زاتیکه هه موو شتیک ده بینیت، ده زانیت و به هانای
هه مووانه وه دیت. پیغه مبه ری نازیز شمان ﷺ چاودیری دانه دانای
نوممه ته که ی ده کات، به ئیزی خوا یارمه تی ده نیریت بڼ نه و که سانه ی که
له ته نگانه و به لادان.

نه م هه ماهه نگی و پړکوپتیکیه ده ر ناسایه ی گه ردوون به زانست و
توانستی په روه ردگار به دیهاتوه. نیعمه ته بی کوټا کانی به خشش و
چاکه ی نه ون بڼ بنده کانی.

په روه ردگار بنده کانی له بهر نه وه به دیهیناوه تا بیناسن و نه رکی
به ندایه تی له به ر امبه روه به جیبیتن.

بڼ گه یانندی په یامه که شی په یامبه رو کتبه ناسمانیه کانی ناردووه.
هه روه ک چوڼ خویند کاریک پیویستی به کتبی وانه کان و ماموستا هه یه.

به لام جیی داخه هه ندیک له مرقفه کان ده بڼه به نده ی نه فس و
شه ی تانه کان و له پیناو له زهت و چیژه دنیاییه فانییه کاند که له بڼه پرتدا
بڼ ناساندن و سوپاسگوزاری خوا دروستکراون، ناماجی به دیهینانیان که
"ناسینی به دیهینره" له یاد ده که ن.

نه و جوړه مرقفانه گه ر به وردی و ژیری یه وه ته ماشای ته نها
میشیکیش بکه ن، بویان ده رده که ویت که چنده دروستکراو و به رهمیکی

ناوازه‌یه‌و، زانست و توانستی خواوه‌ند له‌و به‌دیه‌ئێراوه‌ بچکۆله‌یه‌دا ده‌بینن.

وه‌ئێ ئه‌وانه‌ که‌وتوو نه‌ته‌ گوێپایه‌ئێ نه‌فس و شه‌یتانه‌وه‌. بیر له‌وه‌ ناکه‌نه‌وه‌ که‌ به‌دیه‌تێتان و ناردنی مرۆف بۆ دنیا چه‌ند کاریکی مه‌زن و ده‌رئاسا بیت، دووباره‌ زیندوو بوونه‌وه‌ و لێپرسینه‌وه‌ش ئه‌وه‌نده‌ مه‌زنه‌، ئایا بۆ ئه‌و توانسته‌ی که‌ مرۆفێ له‌ (نه‌بوون) وه‌ به‌دیه‌تێناوه‌، سه‌ر له‌نوی زیندوو کردنه‌وه‌ی کاریکی زه‌حمه‌ته‌؟

ئهم پستانه‌ بۆ خۆم و، دیدگاوه‌ له‌سه‌فه‌ی ژیاڤم وه‌ لامگه‌ لێکی کاریکه‌ رو قابله‌که‌ ریوون.

سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ی هه‌موو ئه‌مانه‌م سه‌ده‌ها جار له‌ هاوێ و مامۆستا گانه‌وه‌ بیستوه‌، بۆچی وه‌ك ئیستا کارتێکراو و گومان په‌وین نه‌بوو؟

هه‌ر وشه‌یه‌ك و، پرسته‌یه‌کیان له‌ می‌شکمه‌دا ده‌زپه‌نگایه‌وه‌ و به‌ره‌هه‌ستی و نکۆلیکردن هیچ باسی نه‌بوو.

- دایکت زۆر نزا ت بۆ ده‌کات. زۆر مه‌راق و په‌رۆشی تۆیه‌. خۆت ئاماده‌ بکه‌ و تۆبه‌ بکه‌. داوای لێخۆشبوون له‌ خوا بکه‌.

می‌هه‌رو به‌زه‌یی ئه‌و له‌ پیش سزاو توپه‌یییه‌وه‌یه‌تی، له‌ خوا بپاڕێزه‌وه‌ و که‌موکورتییه‌ کانت ته‌واو بکه‌. چونکه‌ ته‌مه‌نت زۆر کورته‌.

دوای ئه‌م په‌یقانه‌، ئه‌و دوو خاتوونه‌ سه‌رتاپا نوورانییه‌ی که‌ وه‌ك بروسکه‌یه‌ك هاتن، هه‌رواش له‌ ساتێکدا له‌ به‌رچاو نه‌مان. ته‌نها جیپه‌ی ده‌رگا که‌م بیست، هه‌ر ئه‌وه‌نده‌.....

له پاش پرووداوهکه...

ئەى خوايه، ئىستا من چى بکه؟ له بهرامبه ر ئەم ميهرو سۆز و يارمه تيبه وه بۆ بهنده يه کى سه رکەش و گوناھکارى بى باوه رت چى بکه؟ بگريم؟ بیکه به شيوه ن؟ يان هه زاره ها جار خۆم بکه به قوربان ت؟ جگه له سه رشۆپى و، گوناھ و بى گويى هيجى تر شک نابەم. دۆعاو لالا نه وه و نوێژ و په رسته شه کان له من زۆر دوورن. له جىگا کهم پاپه ريم. هه موو گيانم ده له رزى، خۆم له ناو ترس و خروشى کى بى وينه دا ديه وه. به لى خوا هيه، هه ر ئەوه خاوه نى گه ر دوون... ئيمه ش به نده ي ئه وين، به لām هيج ورده کارى و دريژه يه ک نازانم. له کوپوه و چۆن ده ست پى بکه؟ چى ده بى ت با يه کى ک يارمه تيم بدات! په رستاره کان هاتن به ده م گريان و شيوه نمه وه، به لām نه مده توانى ئەوه ي به سه رمدا هاتوه بۆيانى بگنپه وه.

— هيج نيبه. ته نها كابوسى ک بوو و به س.

هه نگاو هه نگاو به ره و مه رگ ده پۆم. ميشکيشم زۆر ئالۆزه. ئەمىستا که هه ر ئەسرينى کى جۆگه به ستوى سه ر گونام، کۆله وارى و، به دبەختى و، گومراييه کى له دووتوى خۆيدا مه لاس داوه. ده زانم ئەو شتانه ي بينيم دوايه مين هه ل و، کۆتا ئاگادار کردنه وه بوو بۆم، ده شزانم که به زه يى و لى بوردەى په روهر دگارى منى له ياد نه کردوه، به لām له دوايه مين ويستگەى گه شته که مدا سه رسام و په شوکاوم.

له قولاييه کانى ناخه زامداره که مه وه، له ژى تر چينه تاره کانى خاکی وشک و برنگى ده روونمه وه، هه ستم ده کرد تووێک که پى پرستى دره ختێکى مه زن بوو، ده يو يست سه رده رييتى ت و چه که ره بکات.

دانه دانەى خانەکانى لاشەم خۆيان بۆ وتنى وشەيەك ئامادە کردبوو.
تەنھا وشەيەك (الله) بوو... بە ئۆ ئەمە يەكەم جارە كە خۆم وا دەبينم
بۆيەم: "الله"!

ئەمە چ لوتفەيەكە، چ دلقانى و مېھرىكە، ئەو كات كە گشت دەرگاكان
لە پوودا داخران، خونچەى ئومىدەكان ژاكان، بە ھاناو ھاواری بەندەى
خۆتەو ھاتیت.

— دەى توخوا با ئیتەر يەكێك بێت! خواو ئاخیرەتم تیبگەيەنیت! من
دەپۆم.

"تكانان لیدەكەم"

لە پەرستارو دكتورەكان دەپارامەو و بەروانكەيانم بەر نەئەدا.
— ھاوپیەكەم ھەيە بە ناوی (ئەمینە)و ھە كۆلپۆزى پزىشكى
دەخوینیت، بیدۆزنەو ۆر پۆیستم پێتەى، توخوا با بێت... با بێت.
با ئەمینە بێت و ئەو پاستییانەى كە باسى دەکردو من گویم پێ نەدەدا
بۆم باس بكاتەو. ئیدی ۆرەى ئەوانەيە!

ۆر ئاتاجى ئەو پاستییانەم، چاوەپێتم ئەمینە...

"لە ژياندا ھەرگیز شتێك بەو پەرۆشییە نەبېستبوو، پەرۆردگارا،
پووى ئەو ھەم نە داواى ھېچت لى بکەم، زەبوونم، لە خواھەنى خۆم
ھەلھاتووم، بەلام لەبەر خاترى داىكەم، براكەم، ئەو كەسە باشانەى
دەیانویست یارمەتیم بدەن... پێش ئەو ھەم بمرم شادەكە بە ئەمینە، بەر
لەو ھەم سەرمايەى ماھەپوچى تەمەنم كۆتا بێت بھگەيەنە بە ئەمینە،
نامەوێت بەكۆلى قورس و گرانی تاوانەو ھەبیمە حەزورەت. دەزانم كە گوناھى
ۆر گەورەم کردووە كە شاھەنى لیخۆشبوون نییە، بەلام دوا مۆلەتم بدە"

ئا لەو ساتانەدا يەكسەر ئەو كارمەندەم وەبەر هاتەوہ كه لە بەشەكەى
ئیمەدا بوو. لە ھەر هاتنە ژوورەوہ یەكیدا وەرەى بەرز دەكردمەوہ و داواى
لێ دەكردم پشت بە خوا ببەستم و ئارامگرم.

بەلێ، ئەو دەیتوانى لەم بابەتەدا یارمەتیم بدات. پێویستە بیدۆزمەوہ،
ھەموو شتیكى بۆ باس بكەم و داواى یارمەتى لێبكەم. تكتاتان لێدەكەم
یارمەتیم بدەن!

ھەر كە بەیانی بووہوہ یەكەم كارم دۆزینەوہى ئەو كارمەندە بوو.
ھەموو شتیكم بە وردەكارییەكانیہوہ بۆ باسكرد، گەنجیكى زۆر پاك و
پەوشت بەرزبوو، بەدەم فرمیسكەكانییەوہ گوێییستى بەسەرھاتەكەم بوو.
لێى پارامەوہ تا كۆمەكیم بكات.

وتى: خەمت نەبێ، یارمەتیت دەدەم، پشتیوان بە خوا تۆ لەم كارەدا
سەرگەوتن بەدەست دەھێنیت.

داواى چەند كاتژمێرك لەگەڵ خانمێكى داپۆشراودا كە وەك گولۆ شۆخ
و جوان بوو گەپایەوہ و وتى:

— بە دەستگیرانەكەمت دەناسیتم، لە ھەر بابەتێكدا كە دەخوازیت
یارمەتیدەرت دەبێت.

تەماشای كارى خودا بكەن، ئەویش لە یاسا دەیخویند. ھەر وەك
دەروونزانیك مامەلەى دەكرد. بەلگەو بلیمەتەر، ھۆگرتەر، ناوى
"ئەبروونور" بوو.

بێنێنەكانم بۆ ئەویش گێڕایەوہ. لە ئامێزى گرتەم و دەستى كرد بە
گریان.

— تەماشای گوناھەكانت مەكە و ئائۆمێد ببیت. ئەمانە مۆژدەگەلێكى
گەورەن! ئێمە سەرەپای ئەوہى بەندەگى و پەرسەشەكانمان بە

به رده وامي نه نجام دده ين، كه چي شايسته ي لوتف و پزېلنانيكي ناوا نه بووین. سوږو به زه يی ناكوتايی په روه ردگار توښی خستوه ته به ر ليزمه كی.

پېرؤزباييت لیده كه م ته نانه ت یره ييشت پیده به م. به زمانه شیرينه كی و ه ل سوكه و ته جوانه كانی نومیدی پی ده به خشم و نیراده ی به هیژ ده كردم. باوه شم كرد به دهسته كانیدا، له وانه شه له من بچوكتر بوو بیت به لام نه مه راستیه كه یه.

داوام لیکرد كه یارمه تيم بدات و پيم وت:
- من په له مه، ده بیت ته مه نيك بترنجينه نيو چه ند پوژنكه وه. هاوکاریم بکه، چوڼ و له كویوه ده ست پييكه م؟ به دم نارام كړنمه وه وتی:

- هیچ نيكه ران مه به، دلته نگ مه به، من ئیدی له گه لندام. سهره تا با له نوږه وه ده ست پييكه ين، دواتریش كتيب ده خوښينه وه و باس و خواستی له سر ده كه ين، با كه موكورتييه كانمان ته واو بكه ين.

منیش هه روه كه نه وه ی سر له نوږ له دايك بوو بیتمه وه:
- زور باشه، من ناتاجی نه مانه م، تا ئیستاش دل و میشمك پړن له پرسیارو گومان. ده مه ویت له وانه پزگارم بیت و بیمه خاوه ن ئیمانتيكي ته واو دامه زراو.

- مه ترسه نازیم، به پشتیوانی خوا هه مووی چاره ده بیت.
پرسیاره گان.....
پييكه وه به رنامه یه كمان دانا.
خاتو نه برونوړ به یانیا ن كاتر میړ هه شت ده هات و تا پېنجی ئیواره له لام ده مایه وه.

له م ماوه په دا نوښتو دوعاكانم فيترده كات و وه لامی پرسپاره كانم
 دده اته وه و وتووښ له مه پ كتيبه كانی "په يامه كانی نور" ده كه ين. دواى
 خوى كتيبه كانم بڼ جيتلنيت تاوه كو بيتته هاوډمى شه وم.

نيدى به رنامه كه مان به م شپوه په به رده وام ده بيت. په سه نډكردنى نه و
 خوښى و ناسوده يي په ي كه وهك پوښاكيتك بيووه كالای بالام چ گونجاوه!
 نای وشه، خوږكه بتوانياپه بيتته وه رگيرى هه ست و سوزه نيانه كانی دل،
 نيدى دلېش خوى له وه پرگار ده كرد كه زمانحالی خوى بكاته نه سرين،
 تاوه كو سوماش به ليزمه فرميسك هه لنه وه ريتنيت، به ته ماى په لكه زرينه
 مه به له ناسوى پوځدا نومايان بيت. مه گه ر جگه له كلو فرميسكه كانی
 به هارى په شيعمانى چيتر تينويى پوځ ده شكينيت؟
 نه ميستانكه زيانم پره له كامه رانى.....

ده ستم كرد به فيتبوونى نوښتو نزاكان، له هه ردو وكتيبي "پابه رى
 لاوان" و "پابه رى خوشكان" يش كومه ليك بابته تى زور خوش و گرنگمان
 هه لېزاردو پيكه وه ده مانخوينده وه. باس و خواسى ئيمانى به چيزمان
 نه نجام ده دا.

مه گه ر چ چيږو ناسوده يي كه باس نه كراو له ئيماندايه!

په كه م پرسپاره كه له نه برونوور خانم كرد نه مه بوو:

- به رده وام سوکايه تى پيگردن و، چه واشه كردن و، ناتاجبوونى
 كه سانى ترو، بينينى مامه له تى نامروځانه، هه مو نه مانه منيان به ره و
 سه ركه شى راپيچ ده كرد. كاتيك نه و لاوه هاوته مه نانه تى خوم ده بينى كه
 له نيو خوشى و، رابواردن و، تيرو توخيدا ده تلانه وه، توران و ياخى بوونم
 ميتنده تى تر زيادى ده كرد.

ئەمە ئەو ھۆكارانە بوون كە منيان پاپېچى ھەلھاتن و ملەجېرى كىرد.
بۆچى كەوتىمە ناو ئەم بارەوھ ؟ گوناھ و تاوانى من چى بوو ؟

ئەم سىتەمە لە پاى چى ؟

بۆچى گىرۆدەى ئەم نادادپەرەزى و سىتەمانە كىرام ؟
خۆ من ئەم تەرزە ژيانەم نەوېست. ئايا دەبوايە تا سەر بە و چەشەنە
زىندەگىم بگوزەراندايە ؟

دەى ئەگەر وايە بۆچى كەسانى دى بە خۆشى و لەنىو ناز و نىعمەتدا
دەژىن و منبىش لە ژۆر پىتەكاندا دەپلىشامەوھ ؟

ئىتر ئەمە بوو بە بناغەى فەلسەفەى يەكسانى و بى باوەرپىيەكەم.

ئەم پىرسىيارە بە درىژايى ژيانم ببووھ پىشكۆيەك و داغى دەكرىم.

بەلئى خوا ھەيە، بەلام ئەم نادادپەرەزى و ناھەقىيە بۆ ؟ تىكايە ئەم
بابەتەم بۆ پوون بگەنەوھ. تا ئەم سەركىشپىيەى ناخەم نەپەرەيتەوھ، كەشتى
ناخەم لە كەنارى ئارامى لەنگەر ناگرىت.

ئەبروونوور كە بە ھىمنى و بايەخ پىتدانەوھ گوى بىستى دەردو زامى
كەلەكەبووى سالاھەى پىر نازارو تالى منى بى نەواو بى كەس بوو، بەم
شپۆھەيە وەلامى دامەوھ :

- خىواى گەورە دوو پاسپاردەى زۆر گىرنگ و پىر نەيتى بە مەرقۇ
بەخشىوھ، يەكەمىيان ژيان و جەستەى خۆمانە كە بە (گەردوونى بچوك)
دەناسىرىت، دووھمىشيان: گەردوون (گەردوونى گەورە) و بەخششە
ناكۆتاكانى ناويەتى....

گەر ئادەمىزاد سىروشتى ژيان و پىساكانى گەردوونى تىك نەدايە و بە
گوپىرەى "مەبەست لە بەدىھاتنىيان" بەكارىان بەيتايە، ئەوا ھىچ جۆرە
كىشە و گىرقتىك سەرى ھەلنەدەدا.

جا بۆيە سەرچاوه‌ی گرفت و ناسازی‌یه‌کان (حاشا) نادادپه‌روه‌ری په‌روه‌ردگار نیه، به‌لکو گشت ئه‌و کیشه‌و ناپێکیانه‌ ده‌رئه‌نجامی به‌ده‌رفتاری و خراب به‌کارهێنانه‌ له‌ لایه‌ن مرۆڤه‌وه‌.

ئو به‌ده‌یهێنه‌ره‌ی که‌ چاو، می‌شک، ده‌ست، ژینگه‌و هه‌موو بوونه‌وه‌رانی له‌ جوانترین شێوه‌و بالاترین ته‌رزدا به‌ده‌یهێناوه‌، چۆن به‌رپرس ده‌بێت له‌ نادادپه‌روه‌رییه‌ک که‌ سه‌رئه‌نجامی هه‌له‌ به‌کارهێنان و زیاده‌په‌روی مه‌ردومه‌وه‌؟

ئوه‌ی به‌ چاوی دانسته‌وه‌ سه‌رنجێکی ژیرانه‌ی کۆشکی که‌ردوون بدات سه‌راسیمه‌و چه‌په‌ساو ده‌یهێنه‌وه‌ له‌ ئاست ئه‌و هه‌ماهه‌نگی و پێکسازییه‌ی له‌ نیو ئه‌م کۆشکه‌ بالا‌ده‌سته‌دا هه‌یه‌. پوانینه‌کانت ئا‌راسته‌ی هه‌ر کونجێک و، هه‌ر بستێک و، له‌ گه‌ردیله‌وه‌ تا گه‌له‌ ئه‌ستێره‌کان ده‌که‌یت، ده‌ستی زانست و توانستی کارسازیکی خاوه‌ن دانستی په‌ها ده‌بینیت.

به‌ئێ، کردگاری به‌توانا که‌ به‌ دانست و مه‌به‌ستێکی مه‌زن ئێمه‌ و بوونه‌وه‌رانی به‌ده‌یهێناوه‌، مۆرکی ته‌واوی و نه‌خشی کارسازی له‌سه‌ر گشت به‌ده‌یهاتوان نه‌خشانده‌وه‌، ده‌ستی هه‌یج جو‌ره‌ ناته‌واوی و نو‌قسانیه‌ک ناگاته‌ به‌رۆکی دروستکراوه‌کانی. هه‌مووان به‌ زمانی پێکسازی و هاوسه‌نگی و ئارایشتیان گه‌واهی ئه‌م هه‌قیقه‌ته‌ ده‌ده‌ن.

جا ئه‌و پوودا و کاره‌ساتانه‌ش که‌ به‌ پو‌ا‌له‌ت به‌ ناهه‌قی و نادادگه‌ری ده‌بینرێن، چه‌نده‌ها حیکمه‌ت و هۆکاریان له‌ دوو تو‌پ‌دا چه‌شار داوه‌، که‌ له‌ پوانگه‌ی ئێمه‌وه‌ په‌نه‌ان.

یاخود ئه‌وه‌تا به‌ ده‌ستی خۆمان و له‌ ئه‌نجامی هه‌له‌ به‌کارهێنانی خۆمان گرفتاری لاسه‌نگی و ده‌رچوون له‌ پێسا سروشتیه‌کانیان بوون.

بېروانه گەر ئىستە كەسنىكى دەولەمەند بىتە ژورەوۋە و پارەمان بەسەردا دابەش بىكات، بەلام بە ھەندىكمان كەم و، بە ھەندىكى تىرمان زۆر بىدات، تۆ دەتوانىت بە و كەسە بلىت: "بۆچى كەمت دا بە من و بەوانى تىرىش زۆر؟" گەر وا بگەيت بى پىزىيەكى ئاشكرا دەنۆيتىت. چۈنكە ئەو پارانەى كە پىت دراوۋە، تۆ شايستەى نەبوويت و ھى خۆت نەبووۋە. ئەو كەسە بەزەيى پىتدا ھاتوۋەتوۋە و يارمەتى داويت. بىرى يارمەتییەكەش خۆى دىارى كىدوۋە. لەم بارەدا تۆ مافى سكالات نىيە. ئەگەر نارەزايىش دەربىرپىت ئەو ئەو پارەيەى كە پىتى داويت لىت دەسنىتتەوۋە.

پەرورەردىگارى دلقانمان ھەم نىعمەتى گەردوون و، ھەم نىعمەتى مرقاىەتى پى بەخشيون. بەلام بە ھەندىك زۆر و بە ھەندىك كەم. ئەم دونىاش لەبەر ئەوۋەى گۆرەپاننى تاقىكرنەوۋەى، ئەوانەى زۆرى پى بەخشيون بە لىپرسىنەوۋەى زۆر و، ئەوانەشى كەمى پى بەخشيون بە لىپرسىنەوۋەى كەم تاقىان دەكاتەوۋە. ئەوانەى كە دەزانن خوای گەرە زۆرى پىبەخشيون دەلن: "تاقىكرنەوۋە لىپرسىنەوۋەم زۆرە" لەخۆبايى نابن و فىز لىنادەن. بە پىچەوانەشەوۋە ئەوان لەبەر لىپرسىنەوۋە ئەزمونكردنباى لەو مالە زۆرەدا بارى سەرشانىان گرانتر و قورستە.

ئەوانەشى كە كەمىان پىدراوۋە مافى ئەوۋەيان نىيە سكاللا بكن و بلىن: "بۆچى كەممان پىدراوۋە؟" و دادپەرورەرى پەرورەردىگار تاوانبار بكن. چۈنكە ئەو بەخششەى كە دەدرىت بە بەندە ھى بەندە خۆى نىيە و شايستەشى نىيە، بەلكو راستەوخۆ مولكى خوايە و لوتف و بەزەيىەكى پروتى ئەوۋە.

به‌نده هرچه‌ند که‌میشی پٚبدرٚت، ناچاره سوپاسگوزار بٚت، چونکه به نیعمه‌تٚ شادبووه که ره‌وای نه‌بووه. هروده‌ها لٚپرسینه‌وه و تاقی کردنه‌وه که‌شی به‌گوٚره‌ی نه‌وه‌یه.

نمونه‌گانی "به‌دیعووزده‌مان" ناوازه‌بوون....

خاتوو نه‌برونوور به‌رده‌وامه و منیش گوٚی لٚ پاده‌گرم...

- نایسٚل گیان، با به نمونه‌یه‌ک له و کتٚبه‌ی که دایکت به پاسپارده بٚی جٚهٚشتوٚیت "وته‌کان" که نووسه‌ره‌که‌ی "به‌دیعووزده‌مان مامٚستا سه‌عیدی نوری" یه، بابه‌ته‌که زیاتر پوون بکه‌ینه‌وه:

"تق مافی نه‌وه‌ت نییه ته‌ماشای نه‌و که‌سانه بکه‌یت که له پووی ته‌ندروس‌تییه‌وه له سه‌روخٚته‌وه‌ن، نه‌وجا سکالا بکه‌یت. به‌لکو فه‌رمان‌به‌ری نه‌ستٚوت نا‌پاسته‌کردنی پوانینه‌ بٚ نه‌و که‌سانه‌ی له پووی ته‌ندروس‌تییه‌وه له خوار خٚته‌وه‌ن و نه‌نجامدانی شوکرانه‌بٚژی‌یه"

"نه‌گر ده‌ستت شکاوه، بپوانه نه‌وانه‌ی ده‌ستیان بپاوه‌ته‌وه. گر هاتوو چاوٚکت نه‌بوو، ته‌ماشای نه‌و نابینایانه بکه که هر‌دوو چاویان له‌ده‌ست داوه! سوپاسگوزاری په‌روه‌ردگارت به. به‌لٚ، هیچ که‌س مافی نه‌وه‌ی نییه له پوانگه‌ی نیعمه‌ته‌وه سه‌یری سه‌رووی خٚی بکات و سکالا بکات. به‌لکو پٚتویسته هه‌موو که‌س له پووی موسیبه‌ت و به‌لاوه سه‌یری خوارووی خٚی بکات و سوپاسگوزار بٚت.

نه‌وجا به‌دیعووزده‌مان نمونه‌یه‌ک ده‌هٚنٚته‌وه:

"نایا گر پیاوٚک تا سه‌ر لوتکه‌ی مناره‌یه‌کی به‌رز، پله پله سه‌ریخ‌رٚت و له هه‌موو پله‌یه‌کیشدا دیاری‌یه‌کی به‌نرخ‌ی پٚشکه‌ش بکرٚت هه‌تا ده‌گاته به‌رزترین شوٚینی لوتکه‌ی مناره‌که.. نایا نه‌و پیاوه مافی نه‌وه‌ی هه‌یه سوپاسی خاوه‌نی نه‌و دیاری و نیعمه‌تانه نه‌کات و هٚشتا به‌ده‌م خه‌م و

په ژاره وه بليت: بۇچى تواناي سهرکه وتنم پى نهدرا تاكو له مەش بهر زتر سهریکه وم؟! ئايا گەر په فتارى وا بنوینت چهنده کاره کهى نارپه وا ده بیت و خوى ده هاوینته کهنده لان و شیوى: (ناشوکرى نيعمهت) هوه و چهندهش خوى گرفتارى گومرايیه کی بيزلیکراو دهکات!

هر به م جۆرهش توى (مروقه) له (عهدهم) دا نه ماویت، به لکو نيعمهتى (بوون) ت له بهرکراوه و تامى (ژيان) يشت پى چيژراوه. ته نانت نه شکراوى به بوونه وهریکى بى گيان ياخود زينده وهريکى وهک ئاژه! به لگو به (مروقه) دروست کراویت و به نيعمهتى (ئاينى ئيسلام) شاد و به خته وهر بوویت و له تهنگ و تارى گومراييدا نه ماوینته وه و سهریاری هه موو نه مانەش به هره مهندي نيعمهته کانی: له شساعى و... بى وهی و... هتد...

کراویت.

جا ده برپینی نارپه زایی و سکا لاگردن له بهرام بهر چهنه ئازاريك، يان له دهستانى تهن دروستى به هوى هه له هه لېژاردن و به کارهینانى چهوتى خۆته وه و له زار ده رچوونى: (شاخ! بۇچى ئەمەم به سهردا هات)، که بۆنى تۆمه تبارکردنى پهروه ردگاریتی خواوه ندى لى دیت، نه خوشییه کی مه عنه ویه و زۆر له دهرده مادییه که ترسناکتر و کوشنده تره. ههروهک لیڤانه به دهستی شکاو".

بابه ته کان له میشکدا دهرنگانه وه، وه لى ئاوه زى له هوشخوچوو و ژیری پهرتم ئاماده گی ته وایان نه بوو، هه ربۆیه نه مده توانی وهک پتویست سوودمه ند بېم.

فیركاره دلسۆزه که م نه برووور به زمانه شیرینه که یه وه بهرده وام بوو له پوونکردنه وه:

— ئىمە لەلایەن زاتىكى خاوەن توانستەو دەنئىردىنە دىنا، كە گۆى زەوى بۆ كرىووين بە سفرە و خوانىكى پازاوە، لەسەر ئەو سفرە پەرەردىگارىيە بۆ وىنە يەدا هەزاران نىعمەت و بەخشىمان پىشكەش دەكرىت.

بۆ گەيشتن بەم ئاستەى ژيان و ئەم پلەى مەوقايەتییە هەروەك پىپلىكانەكانى منارەكە چەندەها پلەى ژيانمان برىو. پلەوپايەى مەوقايەتیش بەرزترین و ریزدارترین پلەى نىو بوونەوەرە.

بىرەكەرەو، دەگونجا بەرد، خۆل یان قەوزە بىت. یان لە پلەى ئازەلەدا پشیلە، سەگ، خشۆك یان مێروو بىت، خۆ ئەوانیش گىانیان هەیه و زیندەوێن. پەرەك لە چاوخۆل و بەرددا لە پلەیهكى بالاترى ژياندا، هەربۆیە دەبىت سوپاسگوزار بىت. پشیلەش بەراورد بە مشك سوودبەخشترە، بۆیە پىویستە ئەویش سوپاسگوزار بىت. ئىدى بەم شێوەیه...

جا ئەو مەوقەى كە ئەم هەموو پلە و ئاستانەى زیندەگى برىو و كراوەتە خاوەنى هەزارەها ئامىر و كۆنەندامى بەنرخ و بەها، گشت ئەم چاكانەى لەبىر بچیتەو و بلى: "بۆچى من وەك مەوقەكانى تر نىم؟ ئەمە نایەكسانى و نادادپەرەوهرییه"، ئەوا ئەوكات مشك، جالجالۆكە، مار و پشیلەش هەلەدەدەنى و مافى ئەوەیان دەبىت بلىن: "ئىمەش نامانەوێت، بە شوێنەكەمان بگۆرینەو".

هیچ مافىكى ئىمە نەخوراوە، بەلكو بە پىچەوانەو چەندەها نىعمەت و مافمان پێرەوا بىنراوە كە هیچ شایستەى نەبووین.

بېر دده كېنه وه، ده بېنين، ده دوئين، ده خوئين، ده چيژين، ده خهوين،
پيډه كنين و ده گرین، ئاخر چوڼ ده بي چاوی خومان له ناست هم ه موو
دياری و به خششانه بقوچينين!

نه گەر هه موو نه نقه ره مان بده نی و له بهرامبه ريه وه داوی نه قلمان
بكن، ئايا ده يده ين؟!

ئهی كه وايه بوچی بایه خ و گرنگی ناده ينه بانگه واز و په يامي نه و
زاته ی كه خاوه نی كوڼه ندام و ده زگا به نرخه كانمانه؟

له بهرچی بیر له وه ناكه ينه وه چی لیمان ده ویت و بوچی پپی
به خشیوین؟

ئیمه دروستکراوین، كه واته دروستکار ئکمان هه يه .

به ديپينه ری مروڤ، ستم له مروڤ ناکات، ته و او به پيچه وانه وه، ئه وی
زور خوښده ویت و کردويه تيبه ته وهره ی سۆز و به زه یی فراوانی خوی.

ئو شته شی كه به پوالت به ناهه قی ده بېنریت، چه نده ها لایه نی
دانستی په نهانی له خو گرتوه . له م گۆره پانی تاقیکردنه وه ی دونیادا
هه ركه س به شتيك تاقی ده کړیته وه .

ناستی تاقیکردنه وه كه شی به گویره ی توانا و له سنووری لیپاته نه كانيدا
ده بیت.

ئوه ی كه چاوی نییه، چاو نابیته هزی تاقی کردنه وه ی، سه ره پای
نه مه ش له بهرامبه ر ئه وه وه پاداشتی ده دریته وه .

ئهی ئه وه ی كه چاوی هه يه ؟ ئه وه ش كه چاوی هه يه بهرامبه ر
چونیته ی به کاره ی نانی هه رساتيکی چاوی لیپرسینه وه ی له ته کدا ده کړیت.
هه موو شته کانی تریش وه ك ئه مه يه .

كتيبي "وتهكان"ى مامۇستا سەئىدى نوورسى..

بۆچۈرۈپۈمە ناو لېپرسىنەۋە يەكى قوللەۋە. ھەر وشەيەك، ھەر پستەيەك كە دەمىيىست ھەژاننىكى ژىنەرەۋەى لە جىھانى دەرووندا بەرپا دەكرد. كەۋاتە ئەم پوونكردنەۋە ژىر و وردانە دەگەپانەۋە بۆ نووسەرى ئەۋ كتيبەى كە دايكم خويندبوويەۋە.

ئاي دايە گيان! مەگەر تۆ چەندە مرقۇئىكى بەرپۆز بوويست، بەۋ گوندىيەى خۆتەۋە ھەرۈك زانايەك ژياويست و زىندەگىيەكى پوون و سازگارت بەسەربردوۋە. ئەمىستاكە زۆرياش لىت تىدەگەم و پازى ئەۋ دوو سپاردەيەشم بۆ ئاشكرا بوو.

يەككى دىش لەۋ دومەلى گومانانەى مېشكىمى تەنپوۋ، ئەم پرسىيارە بوو: "خواۋەند ئەم گەردوونەى بۆچى دروستكردوۋە؟" ئەمەشم پرسى.

- خواۋەند ئەم دونىايەى بۆچى دروست كرددوۋە؟ زۆرىك لەمەردوم بەھۋى بەدپەفتارىيەۋە دۆزەخى دەبن و ژيانيان دەبىتە زىندان. گەر دروستى نەكردايە ئەم ھەموو ئازار و تالايە نەدەچىژرا، ئەۋكات ھىچ شتېك نەدەبوو، نە خۇمان، نە ئازارەكانمان نەدەبووين..

ئەم پرسىيارانە و ھاۋشپوۋەكانىم بە مەبەستى تانە و تەشەر نەدەپرسى، بەلگۈ ئامانچم گەيشتن بوو بە حەقىقەت. دەمويست ھەرچى زووترە دەلاقەيەك بۆ پېگە بە بىنبەست گەيشتوۋەكانى دەروونم بدۆزەۋە.

ئەبرونوور ھەۋلى ۋەلامدانەۋەى ئەم پرسىيارەيشمى دا:

- بەدپەيتنانى گەردوون ويىستى زاتى بەتوانا و شكۆمەندە. پرسىياركردن و بەدۋادچوونى ھۆكارى ئەم "ويىستە" ۋەك دروستكراۋىك ناكەۋىتە ئەستۆى ئىمەۋە.

گەر پیاوړىكى دهوله مەند به سۆزىك كه له دليوه ههلقولاوه، كه سانسىكى ئاتاج و نه دار پۆشته بكات، خواردنيان دهرخوارد بدات، خهرجيان بكيښيټ و ئاسووده يان بكات، دواتر يه كيڅك پاست ببيته وه و خوى بنويښيټ و بليټ: "هه موو ئه مانه ت بۆچى كرد، نه ده بوو ئه مانه ت نه كړايه؟" چەندە بى پړىزى و نابەجىيى دەنوښيټ.

هەريزه پرسياركردن و پرەخنەگرتن لەو هى كه بۆچى خواى گەوره گەردوونى بەدیهيتاوه، جۆريكه له بى پړىزى و كال فامى.

پوونكردنه وه و ليكدهانه وهى ئه م بابەتە به پى پيوانه ئه قلىبه كۆتاكەان مروؤ ناگه يه نيټه ئه نجاميكي دروست، چونكه گەر زاتى بەدیهيتەرى شكۆمەند مەبەستى بەدیهيتانمان بۆ پوون نه كاته وه، ئه و ئيمى بەدیهيتراو دەستەوسان دەميټين له ئاست ليكدهانه وه و شروقه كردنيدا.

گەر ههولئى ليكدهانه وهشى بدهين، ههوله كان كه م و كورت و ناكام دهب، به لام له پرووى وه لامدانه وه يه كى كه ميش بيټ بۆ ئه م پرسياره ده توانين بليټين:

سەرەتا ئه بى ئه وه بزانيڻ كه "بەدیهيتان" له ئه نجامى پيوستىيه ك و ئاتاجبوونه وه نه بووه، به لكو ويستىكى خواييه كه زاتى مەزنى خوى دەبزانيت.

گرنگترين هۆكارى بەدیهيتانیش بریتیه له ويست و ئیرادەى خوايى بۆ بينين و درهوشانه وهى ناوه جوان و كه مالاته مەعنه وى به پيرۆزه كانى زاتى خوى له ئاويڻهى دروستكراوه كانيدا. به و واتايهى ويستى پەروەردگاره بۆ تەماشاكردنى تيشك دانە وه و تەجەللياتى بەرەمەكانى زانستى پەهاى، ناوازه يى توانستى، درهوشانه وهى جوانى، فراوانى دهوله مەندى، بەرەدهامى و گشتگيرى سۆز و بەزەيبى له ئاويڻهى بوونه وەراند.

هه‌روه‌ك زانراوه، ده‌ستورێكى به‌ناویانگ هه‌یه ده‌لێت: (هه‌موو خاوه‌ن جوانی و كه‌م‌لێك ده‌خوازێت جوانی و كه‌م‌مالی خۆی ببینێت و پێشانیشی بدات).

نەم خواست و ئارەزوو ھەونەرمەندە بەھرەدارەکاندا دەبینیڭ. بۆ
نموونە وینەكیشىكى كارامە تابلۇ و وینەى جۆراوجۆر دەكىشىڭ، سەرھەتا
خۆى سەبرى بەرھەمەكانى دەكات و ناوازەى دەست پەنگىنەكەى تىادا
دەبىنىڭ و چىزىكى لەپادەبەدەر وەردەگىڭ. دواتر بۆ نەمايشكردى شاكار
و بەرھەمەكانى پېشانگا دەكاتەو و پېشانى تەماشاكەرانى دەدات. لە
دەستخوشى و مېرۆزىيەكانى ئەوان خۆشى دىڭ.

هه‌روه‌ها زانایه‌کی توێژه‌ره‌وه‌ش کتێب ده‌نووسیت و لیکۆلینه‌وه‌ و دۆزینه‌وه‌کانی له‌ پهرتووکی‌دا تۆمار ده‌کات، تا ئه‌وه‌ی که‌سانی دیش له‌ زانسته‌که‌ی ئه‌م سوودمه‌ند بن.

جا نه وکات که بینی خوینده رگانی سوودمند بوون و سوپاس و
بیزارینه کانیانی پیگه بشت، تام و چیژیکی بی هاوتا وهرده گرت.

لایه نێکی تری ئەم بابەتە کە پێویستە ئاماژەی پێی بدەین ئەمەیه
 کە "خوای بانیسەر لە فەرمایشتیکی قودسیدا دەفەرموێت: "بۆنە وەرانی
 دروست کرد تاوەکو سوود و لوتف و چاکەم بۆ ئەوان بێت، ئەک بۆ من.
 واتە سوود لە من وەر یگرن، ئەک من لەوان". ئەمە ئەوە دەگەیەنێت کە
 بێهەت و سڕوشتی بە دیهێنراوان دەسلەملانیی کۆڵەواری و لاوازییەکی بێ
 سنوورە و سەرتایا ئاتاجی سۆز و چاکەیی بەروەردگاریان.

نایا په‌وایه له‌به‌رانبهر نه‌و زاته‌و خاوه‌ن شکو و کړدگاره مه‌زنه‌و که
هه‌موو بونه‌وهرانی له (نه‌بوون) دوه هیناوه‌ته (بیوون) و، به نیعمت و
چاکه‌ی له ژماره به‌دور ناراضستی کړدوون و گه‌وره‌ترین و په‌نامه‌کیتړین

پټويستی و حه زه کانی بۆ هیتاونه ته جی و، به لټنی ژيانتيکی جاويدانی پيداون. بوتریت: "بۆچی ژيان و بوونه وهرانی دروستکردوه؟".

که واته گرنگترین کاری مرۆڤ پهی بردنه به نهیانی و دۆزینه وهی مه ته له کانی په یوه ست به خۆیه وه. بۆچی دروستکراوه؟ ئه رکه و وه زیفه ی چی په؟ بۆ کوی ده پوات؟ له لایه ن کۆ و چۆن لێ پرسینه وهی له گه لدا ده کریت؟ ئه و زاته ی که چوار وه رزی به ناز و نیعمه ت ته نیوه، چی لێ داوا ده کات؟

به ر له هه رشتیک، وه لامی ئه م پرسیارانه بۆ مرۆڤ جیای بایه خ و تیرامانه.

یه گه م نوێژ

چوارهم رۆژی نامه گه م:

یه که م نوێژ... له ژياندا له تاسه و جۆش و خروشی وه هادا نه ژيا بوم. هه روه که بلتی پشکۆ جه رگ سووتینه کانی جه سته م خامۆش بوون و باله ناسکه کانی شنه یه کی فینک به ر ده روونم ده که وت. ئیدی من له جیهانیکی تر دا بوم، ته واو جیاواز...

به لێ یه که م نوێژ... ئای خوايه! ئه مه چ خۆشیه کی له باس نه هاتوه! بۆ یه که مجار کرپنووشم برد. به بی هه ستانه وه هه ر به دانیشته نه وه ده چه مامه وه، مه گه ر به م شیوه یه ش ده متوانی نوێژ بکه م! په ره ر دگارا! چه نده ئاسانکاری بۆ به نده کانت ده که ییت! به س ئه وه نده رووی تیبکه ییت و داوای لیبکه ییت.

زایه لێ "الله اکبر"ی چوونه ناو نوێژه وه له پۆحمدا تۆفانیکی بی وینه ی له شه وق هه لایساند. خۆم پینه گیرا و ده ستم کرده گریان.

سات دواى سات له "ناه، ئۆف" پەشيمانى نەناسىن و دەرك
پىنەكردنى مەزنى ئەو زاتە و فراوانى سۆز و بەزەبىيەكەيدا دەتوامەوه .
مەگەر پووكرندنە خواو، پارانەوه لىتى و، چوونە دەرگانەى بەزەبىي ئەو و
داواى لىخۆشبوون له حەزوریدا چەندە شىرىنە ...

مەرقەكان !!! وەرن تگا دەكەم وەرن، با لەم هەستەدا هاوێشەش بىن.
شاھىدى تەوبە و ئاھەنگى گەرانەوہەم بىن. بپوانن كە لە هەموو گوناھ و
تاوانەكانم تۆبە و دوورگىریم كردووه . ئیئوہ مەكەونە هەلەكانى منەوه .
گوناھەكانى من دووبارە مەكەنەوه . تاجى كپنوشم نایە سەرم، ئەمان
پەروەردگارم ! ئەى گەورەى گەورەكان، بەبەزەبىترىن بەبەزەبىيەكان، ئەى
خوايە گيان، ئىدى چى ترم لىت بووئیت ؟ ئەم پۆزانەشت نیشاندام .

خۆم پىنەدەگىرا، نەمدەتوانى بەر لە وەرىنى فرمىسكەكانم بگرم، ئەم
فرمىسكانە ھى وەرزىكى ترو، ھى جىھانىكى تر بوون، هاوتای ھەموو ئەو
فرمىسكانە بوون كە تا ئەمڕۆ لە كارىزى دڵمەوه ھەلقولابوون .

ئەى خواى مېھرەبانم، ئەوہى تۆى دۆزیوہ تەوہ، چى لە دەست
چوہ ؟ ! ئەوہشى تۆى و نكردوہ، چى دۆزیوہ تەوہ ؟ ! ئەسرىنەكانم
پاكزكەرەوہى چلگ و زبەلكانى دەروونم بوو، ساپزكەرى زامى قوولئى بى
ئاگایم بوو، لىزمەى دلوپە سوێرەكانى چاووم بوو، گەردەلوول و پووشە
خەرمانى كەلەكە بووى سالەھى تاوان و سەرىپىچىمى لە خۆیدا بزرکرد .

ئاھەكانم، كپوزانەوہكانم بوونە خۆرى چاوى ئاسمانى پەشيمانى و
شەختە سەھۆلى نەفسى بەدخوایان تواندەوہ، ئىدى پەپەھى زستانی
سەخت پىچىرايەوہ و بەھارى خەمالوھاتە گۆپئى . بەفرەكان توانەوہ و
خونچەكان دەمیان كردەوہ ...

پۆحم له ئاسمانی شهوقی ئیلاهییدا به رزه فر بوو، چونکه چیدی
 نه هریمه نه کان نه یانده توانی پۆحم بکه نه بهنده ی ئاره زوه ئاره لیه کان.
 ناخر نهو بۆ ته یکردنی ئاسۆکان دروستکرا بوو نه ک بۆ که وزان له پۆنگاوی
 نه فس و ئاره زوهو نه زمه کانیدا.

ئهی پادشای پادشایان، لیت ده پارتیه وه فرمیسکه کانم قبول
 بفرموو، داواکانم مه گێڕه وه، ئهی خاوه نی جیهانیان، تۆ نه وانه
 ده رناکه یت که دینه ده رگانه ت، هینده ی که فی ده ریاکانیش گونا ه و
 تاوانیان هه بیته لیتیان ده بووریت، منی به نده ی گونا هبارت، نغزوی
 زه لگاوی سه رکه شیم که جگه له ده رگای لیخۆشبوون و لیبورده یی زاتی تۆ
 هیچ ده رگایه کی تر شک نا به م. هه موو پرده کان پووخاو و وێران ه نه جگه له
 پردی گه یشتن به چاوپۆشی تۆ. گه ر میهری تۆ په نام نه دات په نا بۆ لای
 کۆ به رم؟ په روه ردگارا! من دروستکراوی تۆم. به نده ی تاوانبار و
 شه رمه زاری تۆم. هه زار جار تۆ به م شکاند، به لام هه ر بۆ لای تۆ که رامه وه.
 به ده ستی به تال مه مگێڕه وه."

ئیت له کاتی ئه م دوعایانه دا له هۆش خۆم چوو بووم. سه رله نوێ
 ژووره که م پر بووه وه له گریان و لالانه وه. ئاگام له خۆم نه ما بوو.
 په رستاره کان به په له هاتن. بۆ چه ند کاتژمێرێک بێ هۆش مامه وه. ئیت
 من له دونیایه کی تر دا بووم. هه زاره ها و ملیۆنه ها جار به زه بیم به خۆم دا
 ده هاته وه، به داخ و هه ناسه ی پر په شیمانییه وه ده موت: "ناخر بۆ تا
 ئیستا له م حه قیقه ت و چێژه ئیمانییه نه بێ به ش بووم؟".

نه برووور هاته ژووره وه بۆ لام. به پووخساره گه شه که یه وه، هه روه ک
 هه میشه هه والی پرسیم، پێم وت که ده ستم کردووه به نوێژ، به بیستنی

ئەم ھەوالە لە خۆشیاندا خەرىك بوو دەفەرى، ھېشتا تارمايى ھەندىك لە
 پرسىارەكان لە مېشكەدا مابوون. جانتاكەى كردهووە و كەتیبكى دەرهینا.
 ئایسێل گیان، كەتیبم بۆ ھیناویت، لە برى ئەوێ وانە وانە پرسىار
 بکەیت و ماندووبیت، ئەم كەتیبە بخوینەرەووە. دواتریش گەر پرسىارت
 مابوو بپرسە. واتە ئەم كەتیبە وەلامى زۆرىك لە پرسىارەكانت دەداتەووە.

ئەو پياۋەى لەدووى خۆى دەگەپىت

"ئەو پياۋەى لەدووى خۆى دەگەپىت" ... نووسەرەكەى جەنابتان بوون، ئاى خواپە، سالەها لەمەوبەر هاوسەرى مامۇستاي ماتماتيكي ئامادەيىم ئەم كىتەپەى پىشام، بەلام ئەوەندەم بايەخ پىنەدا و نەمخويندەو.

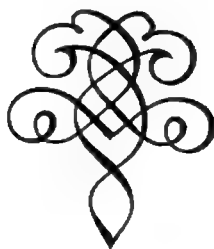
ئەو پۇرۇش سەرلەنۆى چەند بابەتيكمان لە "پەيامەكانى نوور" خویندەو و بە نۆى باخچە گولزارەكانيدا كەمىك گەشتمان كرد. ئەو پرسىارانەى لە مېشكدا مابوونەو پرسىمن. ئەبرو نوور ئەوەندە كەسىكى تيگەيشتو بوو، هەرچىم بېرسىايە، بە تەرزىكى پوون و تەبا لەگەل ژىريدا وەلامى دەدامەو و ساىت دواى سات لە كەنارى ئارامى و دلىياى نزيكترى دەكردمەو.

ئەو شەو دەستم كرد بە خویندەنەو كىتەپەكە، باسى لە كەسىكى وەك من دەكرد. ئەو پەرتووكى ئەو كەسانە بوو كە خۇيان و نكردبوو و بەدەم نالەى "پزگار كەركى نىيە پزگارمان بكات؟" پەلەقازەيان دەكرد.

بەسەرھاتى مامۇستايەك و كەسىكى بى باوہ. جا لەو كىتەپەدا چى نەبوو؟ ورد خویندەنەو ئەم كىتەپە دەبىتە مايەى پامالين و بپىنى ئەو ئاستەنگ و پەردانەى بىناى دل و ئاوەزىيان داپۆشيو و رېگرن لەبەدەم پەيبردن بە پاستىيەكان. بە كورتى مەژۇ بە بەدپەيتەرەكەى ئاشنا دەكات.

بوونی خوای گه وره به به لگه ی زانستی و زیره کی ده سه لمیټیت و نه و
 راستیه ده چه سپیټیت که گه ردوون ماده ده کی نه زه لی و نه به دی نییه،
 هه روه ک بی باوه پان گومان ده به ن. جگه له وه ی بانگه شه ی ماده
 په رستان و بوونگه رایان له بناغه وه هه لده وه شیټیت. چه بنده ها به لگه و
 حه قیقه تی تریش... سه ره پای نه و کۆتاییه هه ست بزویټه... گه پانه وه ی
 بی باوه پیک کی کۆمه نیستی به ناویانگ و یه که م نویژی... که نه و "یه که م
 نویژ" هم خوینده وه، ده ستم کرده گریان، گریام... گریام، ده موت: "پیک
 وه ک منه، هه مان نمایشی زیرین". نیمان هیټان، که رنه ټالی ناشته وایی
 له گه ل خوادا. پاپانه وه و داوای لیخو شیبوون...

چیژی نه مه ته نها من ده یزانم، ته نها نه وانه ده یزانن که نیمانیان
 له ده ستداوه و له داویدا پیتی شاد ده بنه وه. "نه و پیاوه ی له دووی خو ی
 ده که پیت"، هه روه ک پزیشکیک په چه ته ی مه عه وه ی ده رده کانمی پی
 به خشیم و وه لآمی نه و پرسیاران ه شی دامه وه که وام ده زانی بی وه لآمن.

محەمەدى دوزجەيى.

ئەمىر لەگەل باشتىنى دۇنيا، فرىشتە ئاسا، ھارپى گەشتى ئىمانم،
ئەبرونوردا بوم...

سەرلەنۇ دەستمان كىردە ھە وتوۋىژە شىرىنەي كە ھەرگىز لىنى
تېرنە دەبوم، ئەو شتانە شمان باسكىد كە پىۋىست بوو ئەنجامى بەدەم.
بابەتەكانى "پەيامەكانى نور" ىش ئاۋى دل و ئىكسىرى ژيان بوون.

ئەمىرۇش لە بابەتەگەلىكى زۆر دوۋاين. سوپاس بۆ خوا زۆرىك لە
گرفتەكانم چارەسەريوون. بەر لەۋەي لىم جودا بىتەۋە، كىتېبىكى تىرى
پىدام. محەمەدى دوزجەيى... ئەمەشيان كىتېبى جەنابتان بوو.

كارىگەرى و كەمەندىكىشى ئەم كىتېبەيان شىتىكى تر بوو. ئەم كىتېبە
كتومت من و ژيانەكەمى لە ئامىزى دىرەكانىدا پەنادابوو. محەمەد
گەنجىكى لووتبەرزى سەرگەش لە خەلك، لە ژيان، لە خوا، ئەي
سەرەنجام؟ سەرتاپا بەسەرھاتىكى راستەقىنەي پەندامىز بوو. لەم
كىتېبەدا بەكۆمەلە بابەتلىكى گرنگ و ھەستىار ئاشنابوم، كە بوو
ۋەلامگۇ زۆرىك لەو پرس و گومانانەي سالەھا بە دايدا وىل بووم و
نەشمەدۆزىيەۋە، بەلكو لەۋانەشە يەك لەو ھۆكارانەي بوونە مايەي بى
باۋەپى و نكولى كردىم مانەۋەي ئەم پرسىيارانە بوۋىت بە ھەلۋاسراۋى.

مامۆستا گيان، به هم موو ههست و پيژانينهوه سوپاستان دهكم و منه تبارى ئيوهم بۆ ئه وكتيپه به پيژه تان ...

دهمه ويته هه لويسته يهكى خيتر ا بكم له سهر هه نديك له و بابه تانه ي كه سهره نجيان پاكيشام:

يه كيك له و بابه تانه، له ژيتر ناو نيشانى:

"ئه و زاته ي هه زاره ها نيعمه تى پى به خشيويين، به خوپايى ده يدات؟" بوو.

ئه م برگه يه ي خواره وه ي ژۆر سهرنجى پاكيشام:

"ئه و زاته ي ئيمه ي ناردووه ته دونيا و ناز و نيعمه تى ناكۆتاي خوپايى پى به خشيويين، ئيمه ي بۆ ئامانجيك ناردووه، ئه و كاتيش كه ده مان باته وه، ليپرسينه وه مان له گه لدا ده كات، چونكه هه ر كرين و فروش و مامه له يه كه به رامبه ر و نرخى خوى هه يه."

ژۆر دروسته، هه موو كرين و فروشيك ده بيت به رامبه ريكى هه بيت.

* ئه م پاستيه م چۆن له ياد كردبوو؟ چلۆن ههستم پينه كردبوو؟

يه كيكى تريش له و بابه ته گرنگانه به شيك بوو له ژيتر ناو نيشانى:

"گه ردوون سهره تايه كى هه يه، كه واته كۆتاييشى ده بيت."

ئه مه بۆ من باسيكى فره بايه خداربوو، چونكه بناغه ي ئه و بيره ي كه بانگه شه م ده كرد، بريتي بوو له "ئه زه لى بوونى مادده".

ئه مه ئه وه ي ده گه ياند كه مادده سهره تايه كى نيه، كۆتاييشى نابيت، هه روهك شتيك نيه به ناوى ئه ندازه گيرى و نه خشه ي بوونه وه.

به م شيوه يه ش (حاشا) پتيويست به بوونى په روه ردگار ناكات.

به لّام به خویندنه وهی نه و چه ند دیره بۆچوونه کانم ژیرا و ژوور بوون،
هه لّبت نه و به شهشی له ژیر ناو نیشانی "کۆ ئیسکه پروو کاوه کان زیندوو
ده کاته وه؟" بو، وه چهره خانیکی دیاری له ئیرکردنه وه مدا سازاند.

ته نانه تهم بپگانه م لّ له بهر کردوه:

"له ناوچوونی ژیانی ماددی مرۆڤ و گه پاندنه وهی پاش مردن، نه کریت
له تیگه یشتنه وه به دوور بزانریت. وه لّ پتویسته نه و راستیه له یاد نه کهین
که ده توانریت گشت تایبه ته ندیه ماددیهی کانێ مرۆڤیک له شریتی زانیاری
که به (DNA) ناسراوه و، پووبه ری ۱ له ۱۰ ملیاری سهری ده رزییه کی
سهرخپ داگیر ده کات، تۆمار بکریت.

ئهمه راستیه کی زانستیه و به ته وای پشتراست کراوه ته وه. نه گهر نه و
شریتی زانیارییه (DNA) انه توانای شکۆفه و گه شه کردنیان له ناو خاکدا
هه بوايه، نه و نه وکات (DNA) ی هه موو نه و مرۆڤانه ی که هاتوون و دینه
سهر زهوی پر له په رداخیک ده کرا و ده خرایه ژیر خاکه وه. نه و سا هه روه ک
تووی دره خته کان زیندوو کردنه وه یان گونجاو ده بوو.

"مه گهر له توانستی نه و کردگاره دانا و توانا په هایه به دوور ده زانریت
مرۆڤ زیندوو بکاته وه، که خاوه نی نه و ڤایرۆسه ناوازانیه که چه نده ها
سه ده و به بی تیکچوون له ژیر خاکدان و هیچ جوړه په وشیکێ زینده گیش
نیشان ناده ن، که چی هه ر نه و نه دی ژینگه یه کی له باریان بۆ ده په خسیّت
به فرمانی په روه ردگاریان ژیان پتکدیننه وه!"

نه و په روه ردگاره کار به جییه ی، که گه ردوون و گشت به دیه پتراوانی
ناوی له به رزترین و جوانترین ته رزدا به دیه پتاوه، به ویست و دانایی خوی
نه و په رداخه پر له (شفره) یه پۆده کاته زهوی و به فرمانی "به" دانه
دانه یان زیندوو ده کاته وه و له حووریدا گردیان ده کاته وه."

یەکیکی تر له تابلۆ پەنگینەکانی نێو گەشتەکەم: "نایا ئێمە مەحکوومی قەدەرین؟" "پەرورەدگاری دانا و زانا هەر لە لەدایکبوونمانەوە تاوەکو مردنمان، بەزانستی ئەزەلی خۆی دەزانیت چی هەڵدەبژێرین، چیمان دەوێت، چ شێوە ژيانێک ئارەزوو دەکەین و ئێرادەمان چۆن بەکار دەهێنین.

هەموو ئەمانە پێش لەدایک بوونمان دەزانیت و بەپێی ئەم ویست و هەڵبژاردنە ی خۆمان قەدەرمان دەنوسیت. بە واتایە ی خۆی گەر بەپێی زانیەکی (زانیی ئەواوەتی هەرچی بوو و دەبیت، پێش ئەوەی ببیت) کە ویست و هەڵبژاردنەکانی ئێمەش دەگریته و قەدەرمان تۆمار دەکات. هەریۆیە مافی ئەوەمان نییە -حاشا- خۆی گەر و قەدەر تۆمەتبار بکەین، بەلکو دەبیت ویست و ئێرادەمان تاوانبار بکەین کە بەهەڵ بەکارمان هێناوە."

خاوەن ئێمانی راستەقینە،

بەختەوەرترین کەسی دنیا...

کاتێک کە "محمدی دوزجیی" م ئەوا کرد، بۆم دەرکەوت کە ئێمان سەرچاوەی هیز و وزە یەکی ئەوتۆیە، ئەوەی پێی شادبیت، دەبیت بەختەوەرترین کەسی دنیا.

پێویستە دانبنیم بەو دا کە:

ئەوانە ی باوەریان بە پەرورەدگار نییە، لە ژاندا بێ ئومێد و دل تەنگن، گەر دلخۆش و شادمانیش ببینرین، ئەوا ماکیاز و ساختە یە.

هەرچەند مەوێت بانگەشە ی ئەوە بکات کە: "باوەرپناهیتم، شتی وا نییە."

كەچى لى قوۋلايىيەكانى دەروونىيەوۈ زايەلەي (خو ھەيە، ئەو ھەيەتتە) دەبىستىت و دلى بى ئاگاي پادەچلەكتىت.

من ھەرگىز نەمتوانى ئەو ھاوارە سەركوت بگەم.

ئەو دەنگى خاۋىن و سازگارى سىروشتى ئادەمىزادە، ئەو سەداي (بەلى)ى جىھانى ئەپواھە.

تەنانت لى سەركەشتىن پۇزگارەكانى بى باوھەي و ترازانىشما ھەستەم بە نوزەي ئەم ھەستە دەکرد، شتىكى سەير بوو، بەردەوام وام ھەست دەکرد شەپۇلىكى نامۇ بەلام زۆر ناسك، ناسك لى دەنگىدا، ناسك لى پوخسارىدا لى كەنارەكانى پۇخم نىزىك دەبىتەوۈ و بە ئەسپايى دەيوت و دەيوتەوۈ:

"خو ھەيە، ھانپا بۇلاي ئەو بەرە."

بەلام بىچارە خۇم، بە ھىچ چەشنىك دلم نەدايە، نەم دوۋاند ... ھەموو ئەم ملەجىپىيانەش لىپاي بىرۈپۈچۈنە چەوت و فرىودەرەكانمەوۈ بوو.

ئەمە تاۋانى كۆمەلگايە، سوچى پەرۋەردەيە.

ئەگەر گەنجەكان بە ئىمان و ئاراستەيەكى تەندروسىت پەرۋەردە نەكرىن، ئەو دەبنە تاكىكى سەركەش و زىانبەخش بۇ خۇيان و كۆمەلگاش. ئەو جاكات زۆر درەنگ دەبىت بۇ وتنى: "بۇچى گەنجەكانمان گىرەشتۈيۈن و پىسا شكىتن؟".

جا با ئەوانەي لەم بەرپرسىيارىتتىيەدا پىشكىيان ھەيە گۇييان لىبىت و لەتاۋا بلەرن.

دلىنام لەۋەي گەر خۋاي گەرە جارىك لى ئىمە بىرسىتتەوۈ، سەد جار لە ئەوان دەپرسىتتەوۈ.

بۆ زیاتر پوونکردنەوێ باسە کەم دەمەوێت بپرگە یەکی ژیاانی خۆم وەك
نمونه بهێنمەوێ:

ئەو کات کە لە یاسا دەمخوێند، جاریکیان بانگهێشت کراین بۆ
کۆبوونەوێهێک. دیسانەوێ خاک و میلیات و تەنانەت هەموو جیهانمان پزگار
دەکرد! هەر هەقائیک دەچووێ سەر سەکو بۆ وتاردان، قسە ی ئاگرینی بە
راست و چەپیدا پەخش دەکرد. جا منیش چونکە هۆشم لای خۆم نەبوو
بچڕ بچڕ لە قسەکان دەگەیشتم.

جاریکیان یەکیک لە هاوێ ناسراوێ کانمان وتاری دا، ئەو یەکی بوو لە
سێما دیارەکان. هەر لە پزیشکییەوێ بیگرە تا یاسا و وێنە کێشی و
نووسەری لە هەموو ئەمانەدا خاوەنی باسکیکی بەهێز بوو. ئەو ئەندازیاری
بیری ئێمە بوو. جا هەرچەندە بۆچوونەکانی توند و تیزیش بوون، بەلام
هەمیشە لە نێو ئاپۆرای چەپلە پزانداندا پیشوازی لێدەکرا، خاوەن
دەرپرینیکی پەوان بوو. بە وێکانی جۆش و خرووشی گۆیگرانی دەبزوێند.
ئەو قسە ی بۆ دەکردین:

"یە کجار دەژین، کە مردیشین هەموو شتێک کۆتایی پێدێت. ناتوانن بۆ
جاریکی تر سۆماکانتان هەلبێننەوێ. ئەم دۆستایەتی و خوشییەشتان
چاوپێ ناکەوێتەوێ. دەستبەرداری ئەو بیروکانە ببن کە دەلێت:
"سەرلەنوێ ژیاانەوێ و زیندوو بوونەوێ" یان "جیهانیکی تری هەمیشە یی"
ئەوانە کۆمەلە بیروکەوێ باوەریکی دوور لە ژیری و زانستن، ئێمەش و
گەردوونیش ماددەین، کە مەرگیش هات هەموو شتێک کۆتایی پێدێت.

مەترسن، جگە لەخۆتان، کەس ناتوانێت لێپرسینەوێتان لەگەڵدا بکات.
گیرۆدە ی پابەندی حەلال و حەرام و شتی و مەبن، ئەوانە بیر و بۆچوونی
چاخی ناوێراستن. ئا ئەمە یە ژیاانی پڕ چیژ و خووشی."

پهیتا پهیتا چه پله پریزان ... ئەمە هەقال (سەرکان) بوو، لێ پرسراو و
بیرمەندی رابەرمان.

لەپاش ماوێهێک بە شێوەیەکی چاوەڕوان نەکراو لێمان جیا بوو. ه.
دواتر پێمان زانی کە گەراوەتوو و دەستی کردوو بە نوێژکردن، لەکاتی
خۆیدا نەمانتوانی لێکدانەوەیەک بۆ ئەم پووداوە بکەین.

بەلێ، ئێستاکە تێدەگەم کە هەقال (سەرکان) بەم راستییانە
شادبووبوو. بپوا بکەن گەر سەرپەرشتیاران، مامۆستایان، دایکان و باوکەکان
ئەم راستییانە بۆ گەنجەکان باس بکەن، ئەوا هیچ جۆرە لە یاسا دەرجوون و
یاخی بوونیەک لە کۆمەڵگادا پوونادات، بەلام بۆچی باس ناکرێت؟! !

مامۆستا گیان، دەمەوێت ئەمڕۆ نامەکە لێردا بوەستێتم چونکە زۆر
درەنگ بوو، هەرچەندە ماندوو بووم بەلام بە ئاسوودەیی دەخەوم. خوا
گیان ئاسوودەیی ببەخشێتە هەمووان.

بەیانێ بۆ نوێژ هەڵدەستم، ئیدی بەرنامە پۆزێکی بە پێی ی نوێژەکان
بەپێوە دەچێت.

به‌شی پینجه‌م

ژیانه‌وه‌و هه‌ستانه‌وه

له‌سه‌ر جیگای مه‌رگ

پوخته‌ی ئەم به‌شه:

په‌رچووێك هاته‌ بوون. له‌كاتێدا كه‌ چاوه‌پوانی مه‌رگ
بووم، ژيانێکی نوێ و ژيانه‌وه‌یه‌کی نوێ ده‌ستی پێکرد. ئەم
دیمه‌نه‌ی ژيانم كه‌ فرمێسكه‌كانم به‌رماله‌كه‌م ته‌رده‌كه‌ن،
به‌په‌روی ته‌مه‌نێكه‌...

ئىدى من ئايىسىلەكەى جاران نىم

مامۇستا، سەرلەنۇي نامە بۇ جەنابتان دەنوسم.
بە شەوق و تاسەوۋە چاۋەپوانى نوپۇزەكانم، ئەمە چىزىكى
لەپادەبەدەرم پىدەبەخشىت. لەھەر جارىكىدا خوشتىكى مەعنەوى،
پاكزىبونەۋەيەكى نوپۇ، پۇھم دەشۋاتەۋە و نىگارى زىانەۋەى تىدا
دەنەخشىت.

پاۋەستان لە حىۋورى پەروەردگاردا بەرەو جىھاننىكم پاپىچ دەكات. بە
درىزايى نوپۇزەكانم جەستەم سەرتاپا لەرزىن دايدەگىت. ئەوجا پۇھم
بەرزەف دەبىت و بەرەو مەملەكەتى چىزى ئىمان بالەدەگىت.

خۋاى گەۋرە لە خاتۋو ئەبرۋونور پازى بىت و لە ھەردوۋ دىنيا پاداشتى
بداتەۋە. ھەفتەيەك بەسەر يەكترناسىنماندا گۈزەشتۋە. زۆر دلىام
لەۋەى كە ئايىسىلەكەى ھەفتەيەك بەر لە ئىستا نىم.

بەھەر حال (گەپانەۋە) و (گۇپان) بەمە دەۋىت.
ھەر پۇزىكمان بەۋىنەى بەرنامەيەكى چىۋىپى خۋىندىگا بەسەردەبەين.
پەيامەكانى نور، جەۋشەن و پىرسىار و ۋەلام... نازانم چۇن پۇزەكان
تىدەپەين.

پۆچ و دلم به ته واهه تی له زیندانی نه فسم پزگاریان بووه، پۆژه نه ولاتر
چوهه کان شوینه واریان نه ماهه، له ناو شه ره زاری و په شیمانی گوناوه و
تاوانه کانی پابردوومدام.

ناتوانم بلێم: "له نیوه ندی نه و ژیا نه قیزه ونه دا پۆل و تاوانی من چی
بوو؟".

چونکه زۆرێك له هه له کانم له ده ستدا بوو، بێ ئاگایی و ملنه دانم بووه
ناسته نگ له بهردهم شادبوونم به سه رچاوه ی ژیا ن و ئیما ن.

به لام من كچیكى ته نه ای بێ كه س و بێ نه وا بووم. چوارده وریشم
كه سانی به دنیا ز و به دپه وشه. گه یۆده و گه رفه تاری زه لكاو ی گونا ه ی نه وه تۆ
بووم كه ژیا نی تاریك كرد، ده روازه كانی هیوا ی به پوو مدا داخست، كر دمی ه
كو یله ی نه فسی به دخوا ز. ده مزانی هه له م، تا و نا تا و له گه ل چه وتی و
خرا په كانمدا ده كه وتمه سه نگه ره وه، به لام ته نیا بووم، سه ركه وتوو
نه بووم. ئیستاش له كو تایی پێگادا به نده به كم خوا ی خۆم دۆزیوه ته وه، له
تا و نا زار و كو ئی قورسی بێ گو ییی و، فه رمانشكێنیم تا قه تم په روو كا وه و
دلم زۆر په نجا وه. نه ی نه گه ر خوا قبو لیم نه كا ت؟ نه ی نه گه ر په ره ردگا ر
له هه له و گونا هه كانم خۆشه بیته، چی؟

ئه م نه گه را نه و هاوشیوه كانی ناخمیا ن هینا بوو یه كو ئین.

بۆ ساتنیکیش بیته ناتوانم ئه م بیرا نه له میشکم ده ربکه م. ده زانم
به زه یی و لیبورده یی په ره ردگا رم فراوانه، له هه ر نوێژو، هه ر کاتر میرو،
هه ر چرکه به کدا هه ست ده که م له خزووری په ره ردگا ردام.

ئیتیر له بهر نه مه یه كه ناتوانم بهر له شه پۆلی بهردهوامی فرمیسکه کانم
بگرم.

ئەگەر چاۋەكانىشىم لىكېنىم، دل ۋ ناخ و ھەموو بوونم بۇ ھالى
بەندەيەكى بى تويىشوى سىتەم لەخۆكەر دىنە نالە و گريان. بابەتى
ئەمۇمان لەگەل ھاپىتى لەدايك بوونەو ھەم (ئەبرونور) "سۆز و بەزەيى
پەرۋەردگار" بو.

تاكە گولەكەم ئەبرونور بۇ دلدانەو ھى من ئەم بابەتى ھەلپزارد بوو.
ئەو ئايەت و فەرمايشتانەى دەرپارەى لىخۆشبوون و بەزەيى بوون لای
خۆم تۆمارم كردن، بەراستى دلایان دامەو ھەم بوونە مېرگى دلنایى بۇ منى
وئلى نىو بیاپانى ئارەزو پەرستى.

تېيان گەياندەم كە تاكە پىرشنگىكى خۆرى بەزەيى و لىخۆشبوونى
خوایى سەر و زیادى تۈاندنەو ھى شەختە سەھۆلى گوناھ و
سەرپىچىيەكانە. ئا بەم جۆرە ئاگرى بلئیسە سەندوى ناخەم كەمىك
پەويپەو ھە. دۆست و خۆشەويستى خوا "مەولانا" ش پەى بەم گەنجینەيە
بردو ھە، ھەر بۆيە پوو لە بېمار و دل ھەلقراوان دەفەرمىت:

"دیسانەو ھى... دیسانەو ھى

ھەرچىيەك ھى... دیسانەو ھى

ئەمە خانەى ئىمەيە، ئە خانەى ئاۋمىدى

گەر سەد جاریش تىك دابى تەويەت... دیسانەو ھى !"

مامۇستا (نورسى) ش دەفەرموئیت: "بەدەستەيتاننى ئىمان يان
لەدەستدانى، بابەتیکە پەيوەندى بە ھەموو مۇۋئىكەو ھەيە".

خۆ لادان، قوتاربوون و پوويەپوو نەبوونەو ھى ئەم تېزە چارەنوسسازە
چ گونجاو !!

جا ئىتر ئەو ھە، من بەتەنھا لە نىو ئەو گىژەلوو كەيەدا.

گرنگی و ههستیاری به دههستههینانی ئیمان و مهترسی له دههستدانی به جاریک له رزه ی هینایه گیانی ساواو بی دهسته لاتمه وه .
وامهست ده که م له پشت ناسۆکانی داهاتوه وه پووداوگه لیککی ده رناسا به پیره بن و شاتوی کۆتاییه کی په ندنامیز نمایش بکن .

گه وه ره ترین ئامانجی مرقۆ به دههستههینانی ئیمانیه ..

ئه و میوانی میوانانه ، فریشتە ی راگه یه نه ری کۆتایی ژیا نه .
هه رچه نه ده به ناو بر دنی گولی هیوا و ئاوا ته کان ده ژاکیت ، به لام ئه و
فه رمان به ر داری فه رمانی خوا وه ندی شکۆمه نه ده .

تامه نزوی چا وه پوانکراویکی نادیارم تا ئه وه ی بیّت و به
"فه رموون" وه پاسپارده که ی پیشکه ش بکه م . ئیستا که ته می خه یالاتی
خاوم له بهر په ویوه ، تیده گه م که گه وه ره ترین ئامانج و سه ره کیتترین
مه به ستی مرقۆ ده بیّت به دههستههینانی (ئیمان) بیّت .

ئیمانیک که مرقۆ له ته نگه به ره گانی زه مینه وه به ره و به رزی و
فراوانییه گانی ئاسمان ده ردینیت . ئیمانیک که به نه ده کان له به ندایه تی
به نه ده کان بۆ به ندایه تی خوی به نه ده کان بلند ده کات . چونکه سه ره نه نجام
ئه وه تاکه بلیتی پزگاریبونه . له و ده مه دا که هه مووان چۆکدا دراو ، زمان
شکاو ، ئه و ده بیته تکا کار .

له و کاته دا هه ی هیز و هه ی شتیک یاریده ی مرقۆ نادات . نه دۆست نه
هاوڕێ ، نه پیشکه وتویی ، نه زه نگینی ... تازه خه ریکه له واتای ژیا ن
تیده گه م و گرێکانی ده که مه وه ، مه گه ر ژیا ن یه ک واتای هه بووه :
به دههستههینانی ئیمان یا ن پپچه وانه که ی .

هه موو لپرسینه وه و مامه له کانیش له سه ر ئه م به نه مایه دینه ئه نجام .

"خوايه گيان کڙمه کيم بکه، بٻڙه فريام، شهرمه زارم، په شيمانم، سوتی
سه پټيچيه کانم پڙحم دهگوشن، له دوا سات و، دوا پڙه کانی ژيانم، جگه
له زاتی تو په نا و دالدهی ترم نييه".

"ديسانه وه سوپاس بڼو تو خوايه گيان، به نه ندازهی گهرديله کانی
بوون منهت و ستايش بڼو تو په روهر دگارم. گهر له سهر مل نه دانم به رده وام
بوومايه دږزه خی هه ميشه یی جیگه م ده بوو و بڼو هه تا هه تايه له بينینی
دايک و برا و باوکم بڼو به ش ده بووم... نای که سهخت و دلته زينه".

که عبهی پيرؤز و بينینی دايکم

مامؤستای پيردارم، له نامیزی پووداویکی وادا ژيام که دودل بووم
له وهی بڼو بنووسم يان نا. به لام به هوئی پيداگری ده ستگيرانه که ی خاتوو
نه برونوړه و برپارمدا له گال جه نابتاندا به شی بکه م. به لام
ورده کاریه کانی نانوسم، چونکه ته نانهت به بیرکړنه وهش لیتی هیزو
هوشم له ده ست دده م.

وا هه شت پږز به سر فیروونی قورئاندا تیپه پړوه، نیستا ده توانم خوّم
به ته نها بیخوینمه وه. به تايبه تی دواي نویژی خه و تنان و پیش نویژی
به يانیان ده یخوینمه وه.

هه رچنده له مانا کانیشی تیناگه م به لام وا هه ست ده که م هر پټیکی
بڅوئی به هاریکه و به گول له شوخه کانی سهرمه ستم ده کات و به دهم
شنه په وه دلم دینیتته جوش.

بروام پټیکه ن هه رکات ده ست ده که م به خویندنه وهی قورئان، نازار و
ناره حه تیبه جه رگ بره کانم که کسپه له ویزدان دین و ئوقره له پوچ
ده بڼ، له دږسیه ی برمدا ده سرپینه وه، نه مهش که رامه تیکی پوونی
قورئانی پيرؤزه. له م وهرزه دلږفینه دا و له کاتیکدا له نيو ناسوکانی نه م

که شه‌دا ده‌فریم، پروو‌داوئکی سه‌رسوپه‌ئنه‌ر له‌ده‌رگای ژبانی دام که هه‌شتا له‌ژیر کاریگه‌رییه‌که‌یدام. نه‌مه‌ ته‌نها وه‌ک سوپاسگوزاری و به‌مه‌به‌ستی په‌ند وهرگرتن ده‌ینووسم. پروو‌داوئکه‌ وشه‌ له‌په‌سه‌ندکردنیدا ده‌سته‌وسانه و قامکه‌کانم هه‌زیان لی‌پراوه‌.

"په‌روه‌ردگارا، تو‌گه‌وره‌ی گه‌وره‌کانی، پارێزه‌ر و پشتیوانی سته‌م لی‌کراوانی و به‌نده‌کانی خۆت له‌یاد ناکه‌ی، ئه‌وه‌تا له‌خه‌ونیشدا بیت ئه‌هسته‌ نیان و جوانانه‌ به‌م به‌نده‌ بی‌فه‌ره‌ی خۆت لوتف ده‌فه‌رموویت".

دوینێ به‌یانی، ئاماده‌باشیم بۆ نوێژکرد و کاتژمێرێک پێشتر هه‌ستام. که‌مێک قورئان و جه‌وشه‌ن و چه‌ند په‌ره‌یه‌کیشم له‌ "پا‌به‌ری خوشکان" خوینده‌وه‌. گه‌لێک سوودم بینی و هه‌ستم به‌ئارامیه‌کی بی‌وینه‌کرد.

به‌ملکه‌چیه‌وه‌ له‌باره‌گای په‌روه‌ردگارمدا وه‌ستام و ده‌ستم کرد به‌نوێژ.

ناچارم بیلیم... ئیدی نوێژه‌کانم بوونه‌ته‌ واده‌ی به‌یه‌کگه‌یشتنی دوو خۆشه‌ویست، شادبوونی به‌نده‌ی کۆله‌وار و بیمار به‌ په‌روه‌ردگاری دلۆقان و به‌ به‌زه‌یی.

کاتێک که‌ ده‌ست ده‌که‌م به‌نوێژ، بوونی په‌روه‌ردگار به‌هه‌موو شکۆ و مه‌زنیه‌وه‌ هه‌ست پێده‌که‌م و له‌ حه‌زوری‌دا به‌هه‌موو ملکه‌چی و ده‌سته‌وسانیه‌وه‌ کړنووش ده‌بهم. پا‌رانه‌وه‌ لی‌... داوای چاوپۆشین... هه‌ستکردن به‌بی‌ده‌سه‌لاتی خۆم و توانا و ده‌سه‌لاتی ئه‌وزاته‌... باس نا‌کړیت، ئه‌سته‌مه‌ باسکردنی.

به‌رده‌وام ده‌پا‌رانه‌وه‌ و نزام ده‌کرد تا ئه‌وه‌ی خوای گه‌وره‌، به‌رده‌وامیم له‌سه‌ر په‌رستش پێ به‌خشیت و کۆتاییه‌کی به‌خیریش بکاته‌ خه‌لاتم.

ئای چ خەلاتیک لەمە گەورەترە !

"خوایە گیان بیکەیتە نسیم، شایستەیی ئەو لوتفەم بکە".

لەنتیو ئەم پاز و هەستانەدا، فرمیسکەکانیشم کەوتبوونە گریان، هێوەر نەدەبوونەووە نەدەگیرسانەووە، ئەو دڵم، دەتوت دڵی بالندەیهکی بێ چارهیه لەنتیو دەستی مندالێکی لاساردا. جا لەوکاتەدا پووداوێه کە خۆی نمایشکرد:

ئەو کەعبەیهی کە تەنها لەوێنەدا بینیبووم بەهەموو شکۆمەندییهکیهه
لەبەرامبەریدا وەستا بوو. بەگوزارشتیکی دیکە، من لەناو ئەو دیمەنەدا
بووم. هەزارەها موسوڵمان بەدەنگی زوڵالی "الله اکبر، الله اکبر" پوو
لەکەعبەیی پیروز نوێژیان دایە بەست. لەنتیو سەرسامی و هەژانیکی بێ
هاوتادا تەماشای دیمەتەکانم دەکرد. حەز و تەمەنزیویی ئەو شوێنە هەموو
دەمارەکانمی خستە بزوت. ئەمە ئەندێشە نەبوو، چونکە بەر مۆفەکان
دەکەوتم و گویم لە قەسەکانیان دەبوو. دەپارامەو "خوایە گیان چی
دەبێت تکایە یا ئەمە خەون نەبێت".

دەستیک بەر شانم کەوت و بە ئەوایهکی پڕسۆزەووە وتی: "پۆلەکم"
ئەوجا باوەشی پێداکردم.
- دایە گیان...

براكەشم لەتەنیشتیەو پراوەستا بوو. دیسانەووە باوکمی لێنەبوو، کە
پرسیاریشم کرد هەمان وەلام وەرگرتەووە.

- نەیتوانی بێت، چونکە تا ئێستا لێپرسینەووەکەیی تەواو نەبوو.

ئای ئەمە چ چێژیکە، تۆوند باوەشم بەدایکەدا کردو و تا توانیم بۆنیم
کرد. ئەو برا نازیزەکم، ئەویشم لەتەمیزگرت.
ئەوجا دایکم وتی:

- کچی خۆم، پیرۆزباییت لێده کهم، تۆ دهستت کردووه به نوێژ و
خوێندنه وهی قورئان. ئای چهنده خۆشحال بووم، چهنده!
نزا و پاپانه وهی زۆرمان بۆ کردیت. ئێمه هه موو هه یینییه که له خزمهتی
شانازی بوونه وهران، پێغه مبهری نازیرمان ﷺ داین.

که واته پهروه ردگاری مېهره بان دوعا و پاپانه وه کانی گیرا کردوین. پاک
و بێگهردی، سوپاس و ستایش بۆ تۆ پهروه ردگارم! دهی وهره،
دهتبهمه خزمهتی سهروه رمان ﷺ.

ئهی خوابه گیان، من! بهنده یهکی گونا هبار و بێ گوێی وه که من،
شتی وا ده بێت؟

به خزمهتی ئازیز ﷺ شه ره فمه ند بووین، ئهم بهنده تاوانبارهی
ئومه ته که یان قبول فەرموو. ههروه ها فەرموویان: "له پۆژکی پیرۆزدا
بانگت ده کهین".

هاتمه وه سه رخۆم، هه شتا له نوێژدا بووم.

ئاخر چۆن له وگه شته تیریم؟ چۆن بهرگهی ئهو دیمه نانه بگرم؟
"خوابه گیان! بکه یته شایسته ی ئهو نیعمه تانه. ئهو دیمه نانه م بۆ
بکه یته پاسته قینه. به دهستی خالی مه مگێره وه، شه ره زارم مه که،
به زه یی و لێبورده یی تۆ له هه موو تاوان و گونا هه کان گه وهره تر و
فراوانتره".

به ئی، زۆرباش تیگه ی شتم مامۆستا، پێده چیت مائشوا یی کردنم له دنیا
له پۆژکی پیرۆزدا به نسیب بێت.

ئهو پۆژه پیرۆزه، ده گونجیت ئهم هه یینییه بێت، یاخود یادی به رات
بێت که به پێوه یه. هه ردو و کیشیان زۆر نزیکن، که واته تێده گهن، که شتیارم
به ره و پادشای پادشایان، بۆ لای خاوه نی جیهانیان ده پۆم.

بهه موو تاوان و سه رېڅپييه كانمه وه... به ملکه چييه وه ده چمه
باره گای نه و زاته.

ديسانه وه هېزم له بهر بړا، تکايه که ميکي تر موله ت...

به نه مينه ی هاورېم شادبوومه وه

نه مړې بؤ من ده ستيکي کوتاييه ک بوو، پووخساري دوو پووداو
په رده يان له سره خويان لادا. په که ميان زور خوش، نه وري ديشيان زهنگي
ناگادار کردنه وه ي پوره کوتاييه کان بوو. کوشکي بوون له پووخاندايه.
نه مه نه نجامي پشکينه پزيشکيه کانه. ليره وه تيشکي مه رگ له وپه پي
تونيلي ژيانه وه به پووني ده بينم. به ره لستي جهسته شم نامازه بؤ نه مه
ده کات. جاري وا هيه نازاره کانم تا راده ي به رگ نه گرتن ده مگه وزينن،
ته نانه ت ده رمانه بېهوشکه ره کانيش کاريگه رييان نابيت... به لام سکالا
ناکم. نايا ماني کاري له وجوره م هيه؟ چونکه جهسته و ژيانم هي من
نييه. هر نه وه ژيان به خش و خاوه ن هه لسوکه و ته له مولکه که يدا هه رچون
بييه ویت، نيتمه ته نها پاسپيتر دراوين. پاسپيتر دراويش ته نها چاوديري
پاسپارده که ي ده کات نه ک بوونه خاوه ني.

دووه ميشيان مژده ي گه يشتني نه وکه سه ي که چاوم له پتي بوو و،
تيني بيرکردنم بلنسه ي سه ندبوو بؤي.... نه مينه ي هاورپي دلسوژ و
نازيم. نه مړې سرله به ياني ده رگاي ژوره که م کرايه وه و هه روه ک په ري
خوي کرد به ژوردا. هه موو نازارو په ژاره کانم به جارې چوون به هه وادا.
نه مه ژوواني پر چاوه پواني دوو دؤستي ديړيني يه کتر بوو. نه مه... نه مه
ناواتي دلتيکي بي په روا بوو....

خوات لي پازيبي کاکی کارم ند، نه مينه ي ديتبوه وه، پاستي بلنم
نه مينه نه و منيشي دوزيبوه وه. کاتيک که ده برامه خواره وه بؤ

پشکین، ئەمىنە لەوێ منى بىنى بوو. هەلبەتە بەهۆى بارى ناجىگىرو
بەريشانمەوه بە زەحمەت ناسىبومىهوه.

كاتىكىش كە بۆ سۆراخ هاتبووه سەرەوه بە جەنابى كارمەند
گەيشتبوو. پرسىارى منى كردبوو. ئەويش زانىبووى كە من عەوداللى
ئەمىنەم بۆيە بى سى و دوو هێتابوويه لام. خۆ ئەمىنە خوێندكارى ئەم
كۆلێژە بوو. واتە ئێمە لە دووى ئامىنەى پال دەستى خۆماندا دەگەراين.

ئاه ئەمىنە ئاه! تۆ چەندە هاوڕێيەكى دلسۆزيت، چەندە دۆستێكى بە
وەفاو خەمخۆريت. بۆ گەياندى ئەم راستىيانە و پزگار كردنى هاوڕێكەت لە
چلگاوى تاوان چیت نەكرد؟ چەند جار بە دوومدا پاتكرد؟ دەبێت چەند
ئاواتەخواز بووبیت كە بەدل گويّت بۆ بگرم! چەند شەو لە تاو من خەو لە
چاوانت تۆراوه و پێخەف لە ژێر پێتدا لول بووه! ئەمدىواو ئەودىو، تىلاو
تل دەتوت: "پەرەردگارا پێنموينى ئايسىللى هاوڕېم بکە، لەم زەلکاوه
پزگارى بکە. ئەمىنەم تۆ هاوێلى پۆزانى سەخت و تەنپايم بوويت، بپوانە
ئىستاش هەروا.

بىونى ئەم گەنجانە و هاوچەشنیان لە كۆمەلگادا پېويسىيەكى
بنەرەتییە. گەرنا كۆمەلگە بەهۆى سەرکەشى و دەستدریژی ئارەزووه
نزمەكانى ئەم توێژەوه هەراسان دەبێت و بەدبەختى و دارمان چارەنۆسى
دەبێت. ئەمىنە بە زمانە هەنگوینى و دلە گەورە پى سۆزەكەیهوه هەولێ
دل دانەوهى دەدا و لە دواپۆڤو چێژى ئيمان دەدا.

هەردووکیان ئەبروونوو و ئەمىنە وەكو فریشتەى پارێزەر لاسەریان
بەرنەدەدام و بە تەنیا جیيان نەدەهیشتم.

ئیدی ئەوانیش دەیانزانى كە كۆشكى ئەم جەستەیه لەمە زیاتر
بەرگەناگریت و وادەى مالتاوايى نزیکە. ئەمىنە لە دۆسیەكەم

وردېووبووه، به لّام وختيک هاته ژورده وه ديار بوو هه ولې دده هه ست
به هيچ نه کم، وه لې له نيگا خه مناکه کانيدا ترسناکي و بئى ئوميد يه کي
قول و دژواري، باره که ده خوئترايه وه.

دوباره به سؤزو به زه ييه وه به توندی و بؤ ماو يه کي زؤر له ئاميژي
گرتم پټي ده وتم: "چاک ده بېته وه، مه ترسه!"
به لّام ناشکرايوو که ئاوازي ده نگه کهي شتيکي تري به گوښي دلمدا
ده چرپاند: "خوت ئاماده بکه، پټيواري"

چاوهرواني ساته وهختي به يه گگه يشتني فريشته ي گيان کيشانه

نيتر من پټيوارم. پؤژه کاني گه يشتنه حزووي په روه ردگار و ميوانداری
فريشته ي گيان کيشان به تاسه وه ده بژيړم.

له پesh کردنه وهی ئەم دپړانه دا دوايه مين هيز و وزه م به کار دينم.
پايزيکي په نگ بزرکاو ي له رزؤکم. به م زوانه مهرگي زستان کفني جودايم
پي ده پؤشيت.

نه ده توانم هه ستم، نه داشنيشم، نوؤژه کانيشم به هيتا نه نجام ده دم.
مامؤستا گيان، ته ماشاي کارسازي کردگار بکه، به چ مه به ستيک ئەم
نامه يه م نووسي و ئيستاش به کوئ گه يشتوه!

ئەم به سه رهاته نامه يه ي که له سه ره تادا به مه به ستي خؤکوشتن
ده ستم دايه، به بئى ويست و نيازي خؤم به دم ته وژمه کانييه وه به ره و
که ناره کاني پرگاري و باره گاي خوابي گواستمييه وه.
سوپاس و ستايشي نه بپاوه بؤ تو خوايه گيان...

مامۆستا گپان، داواکارییه کم لیتان هه یه. جه نابتان سه ده ها به لکو هه زاره ها خویندکارتان پیگه یاندوه. له نیوان نه ماندا چهنده هیان راسته پیگه یان دۆزیوه ته وه و به نیمان شاد بوون.

تکاتان لی ده کم، دوام بۆ بکه ن، داوی لیخۆشبوونم بۆ بکه ن منی هه زاریش وه ک قوتابییه کی خۆتان قبول بفهرموون. مادام ئیوه مامۆستان، که واته لیپرسراویشتان به رامبه ر من هه یه. تکاده کم گهر چون بۆ سه ردانی نه میرداغ، بارلا، نیسپارته، یان ئورفه، سلوو و حورمه تی ناشایسته ی قوتابی گونا هبار "نایسیل" به مامۆستا نوورسی بگه یه نن.

له کاتی خویندنه وه ی قورشان و له ده می نزاو پارانه وه کانتاندا نه م قوتابییه شتان له یاد مه که ن و بی به شم مه که ن. توخوا له یادتان نه چیت. نه م نامه یه بۆ من بووه هه وارگه و له کانگای ئومیدیدا تینویتی مه سستی شکاندم. بووه سوارچاکی نه سپی دلنیا یی له گۆرپه پانی حه قیقه ت تاودرام. فریاد پره سیك بوو تریفه ی مژده به خشی به گشت کووچه کانی ناخمدا په رش کرد...

که سپیده ی شه ونمی لیلی تارمایی ده شلقاند و ده نگی که له بابه کان گزنگیان به خه به ر ده هینا، دلم ئوقره ی نه ده ما، ده ستم ده دایه نووسین و هه ر ده منووسی، ده منووسی تا نووزه له ده نگی وشه کانم ده بپرا. نه مه کلپه ی چ ئاگریك بوو، لیزه ی بارانی چ وه رزیک بوو؟

نیتر من و نامه، ناویشانی دوو نه وینداری بی ناز. نه م نامه یه تاکه میرات و شاهیدی منه و به لگه نامه یه کی زیندووی دانپیانان و په شیمانیه کانه. پشتیوان به خوا خوینه رانی و بیسه رانی نزای به خیرم بۆ ده که ن و نه فرین نا که ن له "نایسیل" ی گونا هبار....

هه م نامه که م ته او بوو هه م خۆیشم، له وانه یه ئەم کۆتا دێرانه
 دوایه مین وشه کانم بن، هه یینییه ک به سه ر خه و نه که م دا تێپه ڕیوه، به لام
 ته مه نم کۆتایی پێ نه هات. دوو پۆژی ماوه بۆ یادی به رات، خوا یار بێت
 شه وی چوار شه ممه به په رستش و نزا و پاڕانه وه ئاوه دان ده که مه وه.

مامۆستای ئازیزم، گه ر ئەم نامه یه ت به ده ست گه یشت، ده خوازم
 دوعای تاییه تیم بۆ بکه یه ت، خۆ گه ر له خزه تاندا بوو مایه ده سه ته کانتم
 ماچ ده کرد. مه خابن، به لام نامه که م له بیری من ئەمه ده کات.

دانیام له وه ی له باره گای په ره ردگاردا به خزه ته ی مامۆستای
 "محمدی دوزجه یی" شاد ده بم. زۆر سوودم له کتێبه به نرخه کانت
 وه رگرت، به شداری به رچاو و پشکی گه وره تان هه یه له هۆکاری ئیمان
 هێناندا.

مولک و به نده ی خوام و بۆلای ئەو ده که پێمه وه. له په ره ردگارم ئومێد
 ده که م که به ئیمانه وه بمه رێنێت و هه رواش بمبانه وه حزووری خۆی، جا
 با ئەم نامه یه شایه تی ئیمانم بێ. مامۆستا گیان به خواتان ده سپێرم،
 خوای گه وره یارو پشتیوانتان بێت بۆ پێگه یاندنی قوتابی زیاتر.
 پێزو حورمه ت قبول بفرموی، ده سه ته کانتان ماچ ده که م.

قوتابی گونا هبارت

ئایسێل

خوینهرانی ئهم نامهیه پیویسته به خویندا بچنهوه

پیکه وه له گهڵ هاوسهره که دا نامه که مان خوینده وه، سږ بوویوین. ته نانه ت بیر کردنه وهش له و ژیا نه ته زووی به جهسته ماندا دههینا و مووه کانی گرز کردبوین. ئه مه به سه رهاتی ژیا نیکی باوه پ پینه کراو بو. دان به خۆ داگرتن له بهرام بهر نازاره کانی کچیک که هر له ته مه نی مندالیه وه تالاری مهینه تی و ناسۆری چه شت بو، هه رگیز ئاسان نه بو، تا ده مان خوینده وه خو په می فرمی سکه کانمان پتر ده بو. هاوسهرم به شه فه ته تی دایکانه وه ده پا پایه وه ده یوت: "خوایه گیان که س گیرۆ ده ی ده ردی وا نه بیت".

له کاتی نووسینی نامه که دا، ئایسیل نهیده توانی بهرده وام بی و تا و تاو پشویه کی ده دا. ئیمهش له و ساتانه دا هه ناسه یه کی قوولمان هه لده مژی و پشویه کمان ده دا. جار جارهش پیکه وه له سه ر نامه که وتووژمان ده کرد، هه له کان، قوریا نییه کان، نیازه خراپه کان به ده ربهرینی ئایسیل "دپنده کان" له پیش چاوانماندا نمایش ده بوون.

سه رو به ندی ئه و ژیا نه ی له نامه که دا باس کرابوو، نه ک ته نها که سیك، به لکو هه رو هک بلتی هه مو هه له و چه وتیه کانی کۆمه لگه ی پووبه پووی لپهر سینه وه ده کرد. هه لبه ته پشکی سه ره کی له م پوودا وانه دا بۆ "ئایسیل" خۆی ده گه پایه وه. په تکر د نه وه ی ئه و هه مو ده ستی هاوکارییه، پشتگۆی

خستنی ئو خهونه سهیره ی سهره تا بینى و بایه خ نه دان به و په یامانه ی
نیو پاسپارده کانی دایکى... نه مانده زانی دلته نگ بین؟ بگرین؟ یان
تویره بین؟

نامه که کۆتایی هات. له گه لیدا ئیمهش دواییمان هات. ئه وه وه ک بلینی
نامه یه کی ئاسان نه بوو، به لکو به لگو و تۆماریکى میژوویی بوو سه باره ت به
چۆنیه تی په له قازده کردنی وه چه یه ک له پۆنگاوی بى ئیمانیدا.

ده بوو کى ته ماشای ئه م ژینه بى په روایه ی کچیکى بى بهش له دین و
ئیمانی بکردایه و شهرم دایده گرتایه؟

به رپرسان، دایکان و باوکان، مامۆستایان، تاك تاکی کۆمه لگا... ئه م
نامه یه ده بیئت بگاته ده سستی زۆریک، هه مووان بیخوینه وه وه رکه س
سه باره ت به وه له یه ی که ئه نجامی داوه له خۆی بپرستته وه.

ئه مپۆ ئایسیل، سبه ی که سانی دی... ئه و ته له و پیلانانه ی بۆ
کۆمه لگه سازکراون زیاتر چاوه پوانی گه نجه کانن.

دواى خویندنه وه ی نامه که ئه م بابه ته جاریکى دی خۆی له میشکمد
زیندوو کرده وه "ئیمان مړوف ده کات به مړوف، کوفریش مړوف ده کاته
ناژه لیکى درنده ی له پاده به درو، نه توانا".

"گه ر ئیمان نه بیئت، یاخود به هۆی سه ریچیییه وه کاریگه ری نه مابیت،
ئه و سه ره پای ژیانیکى پوکه ش و، چیژ و له زه تیکى کورت خایه ن،
هه زاره ها پله ی ئه و چیژو له زه تانه، ئازار و خه فته و ناخۆشى
ده به خشیت" ^۱.

۱- کتیبى (وته کان) دانراوى م. سه عیدى نورسى.

ئەوجا تەماشای مامۇستا بەدیعوززەمان بەكەين چۆن بە نمونەيەك
گوزارشت لە پەرۆشی و تاسەي زریان ئاسای پۆحی دەکات لە پێناو
پزگارکردنی ئیمان و چارەنووסי مرقایەتیدا:

"ئاگرێکی گەورە و سامناک لە بەرامبەر مەوێ کەوتۆتەوێ. کۆپە و
بلیسەي بەرەو ئاسمانەکان بەرز دەبێتەوێ. لە نۆیشتیدا پۆلەکم،
ئیمانەکم گری گرتووە و دەسووتیت. لە کاتیکیدا کە بۆ کۆژاندنەوێ
ئاگرە کە هەلپە دەکم، لە پێگادا بەکێک قاچ دەخاتە بەر پێم و، پێم لێی
دەکەوێت. ئاخر ئەمە لە بەرامبەر ئەو پووداوێ سامناکەوێ کە ی جێی
بایەخە".

بە"ئێ"، ئیمانی گەنجەکانمان دەسووتیت... لە سووتاندایە. بلیسەي ئەم
ئاگرە چارەنووסי بەرەيەك دەکاتە خۆلەمیش. گەر "ئاگر
کۆژنەرەوێکان" بەزویی ئەم ئاگرە خامۆش نەکەن، گشت کۆمەلگا
سەرەوتی ئێ زەوت دەبێت و دایکان و باوکان بەردەوام دەبن لە سکالا و
کاریە دەستانیش گیرۆدەي گیرەشیوتیان دەبن.

تا کە چارەي ئەم درمە کوشندەيەش هەلکردنی بەیداخی ناستەواییە
لەگەڵ خواناسی و خودناسیدا.

بیربکەنەوێ! ئایا دەگونجیت هیچ زیانیك لە مرقایکەوێ بێ کە باوەری
بە زیندووبونەوێ و سزا و پاداشتی دواپۆز هەبێ، یان ناپاکی بەرامبەر بە
نیشتیمانەکەي ئەنجام بدات؟؟؟ مەحالە.

نامەکەي بەردەستمان زیندووترین شاهیدی ئەمەيە...

دەبوو چیمان بکردایە؟ هەموو ئەندامانی خێزان لەمە دەدواين. هەر
دەبوو شتیگمان بکردایە. هەر چۆنێک بووایە دەبوو خۆمان بگەیندایەتە
ئەم کەچەمان کە لەدوا ساتەکانە ژيانیدا بوو... بەلام چۆن؟ لە کۆتایی

نامه‌که‌دا ته‌ن‌ها ناو "نایسیل" ټک ده‌توانرا بخویند ریت‌ه‌ه. نه به‌روار نه شوینی مان‌ه‌وه ناشکرانه بوو. تاکه شټیک که ده‌زانرا نارینی نامه‌که بوو له نه‌نقه‌ره‌وه. ئه‌ی دواتر...

له نه‌نقه‌ره به‌دووی نایسیل‌دا ده‌گه‌پام

نامه‌که‌مان له‌گه‌ل سهرجه‌م نه‌ندامانی خیزان هه‌ل‌سه‌نگاند، هه‌رده‌بوایه شټیکمان بۆ نایسیل بگردبا، وه‌لی له‌نامه‌که‌دا ته‌ن‌ها "نایسیل" نووسرابوو. نه به‌روار نه ئه‌وه‌نه‌خوشخانه‌یه‌ی که تیایدا ده‌مایه‌وه ناشکرا نه‌بوون، نه‌وه‌نده هه‌بوو که نامه‌که له نه‌نقه‌ره‌وه نیردرابوو. به‌وپی‌یه‌ش که له ژیر چاره‌سه‌ری شیرپه‌نجه‌دا بوو، ده‌بوایه سقراخی هه‌موو ئه‌وه‌نه‌خوشخانه‌مان بگردایه که خاوه‌نی هۆبه‌ی چاره‌سه‌ری شیرپه‌نجه بوون. ده‌ستبه‌جی چووم بۆ نه‌نقه‌ره و ده‌ستم کرد به‌گه‌پان له نه‌خوشخانه‌کاندا، به‌دووی نه‌خوشیک به‌ناوی نایسیل، ته‌مه‌ن ۲۲ سال ده‌گه‌پام. تاکه مه‌راق و په‌ژاره‌م ترسی دواکه‌وتنم بوو، چونکه نامه‌که له سه‌ره‌تادا بۆ ئه‌وه‌خانه‌ی چاپه پۆشتبوو که کتیبه‌کانم بلأوده‌کاته‌وه. ئه‌وجا له‌ویوه بۆم نیردرابوو. واته زیاد له مانگیگ دوا که‌وتن له ئارادابوو.

دواجار له‌هۆبه‌ی چاودیری شیرپه‌نجه له نه‌خوشخانه‌یه‌کی گه‌وره‌دا شوینه‌واریمان دیت‌ه‌وه، به‌لام مه‌خابن ئه‌وه‌ی لیتی ده‌ترسام پووی دابوو، هه‌رواش بوو، دره‌نگ که‌وتبووم. چونکه نایسیل له شه‌وی به‌راتدا له شه‌قه‌ی بالی دابوو و وه‌فاتی کردبوو.

یه‌کټک له کارمه‌ندان‌ی هۆبه‌که وا دیاربوو ده‌یناسیم، هاته پێشه‌وه‌و باوه‌شی پیداکردم، به‌پێرتان خالید ئیرتوغولن؟ به‌خیرین... ئیمه زۆرسوود له‌کتیبه‌کانتان ده‌بینین... ئیتر له‌مه‌وه به‌یه‌کتر ئاشنا بووین،

ئەم كارمەندە ھەمان ئەو "كاكى يارىدەدەر" ھەبوو كە لەنامەكەدا ناو
 ھەتتا بوو. ئەوجا بە ھاوڕێكانى تریشى ناساند. منیش ئارامم لى براپوو
 خۆم پى پاتەدەگیرا، بۆیە بى سى و دوو چوومە ناو بابەتەكەو ھە و باسم لەو
 نامەيە كرد كە ئایسىل بۆى نووسیبووم.

لە پاش قسەكانم كاكى يارىدەدەر بە پوانىنكى مانابەخش تەماشای
 كردم و وتى: بەلى مامۆستا گيان ئاگادارم، چونكە من ئەو نامەيەم نارد.
 جار جارێش يان ھەندىك لە نووسینەكانى بۆ دەخویندەو ھە يان
 بەسەرھاتەكانى بۆ دەگێڕامەو ھە.

مەنىك كە لە تاو پەژارەى تەبىئىنى ئایسىل دەتلامەو ھە، وا ئىستاكە
 پەرەردگار شاھىدىكى دوايەمین ساتەكانى ئەو ژینە پى ئەسرىنەى
 لەبەردەمدا پاوەستاندوو ھە. بۆیە ھەو تاسەمەندىيەو ھە پرسیم: زۆر مەراقى
 دوا ساتەكانىم، چۆن بەپەحمەتى خوا چوو؟

بەم قسانە چاوەكانى كاكى يارىدەدەر پىپوون لە فرمىسك.
 ھەناسەيەكى قوولى ھەلگىشا و بە ئازارىكى پى ھەستەو ھاتە گۆ:
 مامۆستا گيان مەپرسە مردنىكى تەواو سەیر بوو، دەرەت دەچى بۆ
 ئاھەنگ يان چاوەپوانى جەژنە. دەنگى بەپىز يارىدەدەر كەوتە لەرزە و
 قسەكانى بۆ تەواونەرا، فرمىسكەكانى لەكانى چاوانىيەو ھەقى و بەرەو
 پوومەتەكانى پىچكەيان گرت، لە نۆوھەندى تەوژمى توندى ھەنسكەكانىدا
 ئەم وشانە بەزەحمەت خۆيان قوتار كرد: خوائ گەرە ھەورە مردنىكى لەم جۆرە
 بە نىبى ئىمەش بكات. تابلۆكە بەم جۆرەبوو، دوو دلى پى تاسەو جۆش
 لە بەرامبەر يەكتەرەو ھە كە چاوەكانيان كردبوو ئاويئە دلى بى ئۆقرەيان.
 ئەم كەشە ھەست بزويئە تا قوولايى خانەكانى جەستەمان پەلى كىشا،
 دەرەت ھەورى ماتەم ئاسمانى گيانمانى تەنبو ھە. كۆتايى ھاتنى ژيانىكى

بئى سەروبەرەي پىر لە سەرىپچى بەم جۆرە، بى شەك و اتاگەلىكى ئۆزى
 ھىماي پەندە ئاممىزى لە دووتوئى خۆيدا جەم كەردىبوو.
 ئەم بەسەرھاتە نمونەيەكى كاريگەرى پەيامى ئىلاھىيە، تاوەكو ھىچ
 بەندەيەك لەم گەشتى ژيانەدا بى ھىوايى بەرۆكى نەگىرەت و گەرفتارى
 ناھمىدى نەبەيت.

لەنيو دانبەخۆداگرتنىكى زۆردا گوئى بىستى وتەگانى
 بەرپىز يارىدەدەر بووم

– بەرەبەيانى بەرات بوو كە بەرەحمەت چوو، دەستگىرانم ئەبرونوورد و
 ھاوپى كۆچكەردوو خاتوو ئەمىنە، تا دواسات ھاودەمى بوون. لە پاش
 گيان سپاردنى، ھەموو كارمەندانى بەش بە دەم تەرمەكەيەو ھاتن و
 لىپرسراوانى شارەوانىش ئەسپەردەي خاكيان كرد.
 دەستگىرانم تاوەكو ئىستاش لە ژىر كاريگەرى ئەو دىمەنەدايە و
 بەردەوامە لە گريان و دەپارپتەو: "پەرەردگارا، مردننىكى بەوشپوئەيە بە
 نسيبي ئىمەيش بەك".

تامەزىيى خۆم بى بينىنى دواساتەكان دەرىپى....
 كاكي يارىدەدەريش كە ھەستى بەم حالەتە كرد وتى: لەپاستيدا
 ئىمەش لە دووى پىگەيەك دەگەپاين دەستمان بەگاتە بەرپىرتان. تەكە دەكەم
 ئەمشەو ميانى ئىمە بن. دەستگىرانم و خاتوو ئامىنەش بانگەپشت
 دەكەين. ئەوان خوازيارىبون بە دیدارت بەگەن، لە ھەمان كاتدا سوودىكى
 بيشومارىشيان لەكتىبەكانتان دىتووه. گەر لەخزمەتتانداين، دلخۆش
 دەبين.

رېځکه وتين...

شه و له مالې نه مينه كړيونه وه، باوكي نه مينه خانه نشين بوويو، بڼه نه وه نه مينه به تهنه نه بېت هاتبووه نه نقره. نه مينه ش، خوښكار يكي زيرك و خاوه ن داهاتوييكي گه شي كوليږي پزيشكي بو.

له و ژوره ي كه ليږي دانيشتبويين كتيبخانه يه كي گه وړه و دهوله مهندي لټيو. لاي سهره وه "سهرجه مي په يامه كاني نوور" پازاندبويي وه و گشت كتيبه كاني منيش له پره فه كاندا دانرابوون.

باوكي نه مينه خاوه ن كه سايه تيبه كي سه نكين بوو، مروفتيكي پوښنبر و به نه زموون... بابه ته كه مان (نايسيل) بوو و ناماده بووانيش زور باش (نايسيل) يان ده ناسي. نه خوازه لا نه مينه و باوكي كه بڼه گورپني ناراسته ي چه وتي ژيانى نايستل هه ولې زوريان به خه رج دابوو.

هه رچي ياريده دهر و ده ستگيرانه كه شيه تي تا دوايه مين ساته كاني له ته كيدا ببون و هاوكاري زوريان كړدبوو و بوويونه سهرچاوه ي وړه و متمان به بڼي.

نايستل ده يزاني له به راتدا كوچي دوايي ده كات، هه ر كه نه برونوور خانم ده ستيكرد به گيړانه وه دواسته كاني نايستل، بڼه ده نكيه كي قوولې پر له ماته م بالي به سهر هه موواندا كيشا.

هه ر له يه كه م وشه وه ده توت نه برونوور شتيك له گه رووي گيړاوه. چه ند جاريك ويستي به كوكن پزگاري بڼه ليږي، به لام سهر كه وتو نه بوو. ليوه كاني گرژ بوون و نه سرين له چاوانتبه وه هاته خواره وه و يه كبينه نه مينه ش كه له ته نيشتيه وه دانيشتبوو خوي پينه گيړا و نه ويش ده ستي كړد به گريان. دياربوو كه مردني نايستل زور په ند ناميز بووه.

به پږز ياریده دهر ویستی ده سنگیرانه که ی نارام بکاته وه، هه مووان له هه ولی دامرکاندنه وه ی نهو لیزمه ی هه ست و شه پۆلی تاسه یه دا بوون. پاش که مێک نه برونوور خانم که وته وه باسکردن:

— به رات بوو، نهو پږزه، له گه ل نه مینه دا پږزووه که مان له ژووره که ی نایستل شکاند.

ناخر نهو که نه یده هیتشت بچین به هیچ لایه کی تردا!
چهند پږز بوو چاوه پوانی به راتی ده کرد. نهو دنده متمانه ی هه بوو که له وشه وه دا ده مریت، هه موو ناماده کارییه کانی به گویره ی نهو سازدا بوو.

چهند پږزیکیش له وه و پیش هه ده یوت: "یان پږزی هه ینی، یان به رات...."

هه ر که هه ینی تیپه پری وتی: که واته به رات واده ی به یه ک گه یشته .
ده یوت: نهو میوانه ی که چاوه پوانیم نهو شهو دیت.
نایستل له م دوا بیانه دا به که شیک ی نیمانی پیناسه نه کراو شاد ببوو.
نیدی نهو گه شتیار ی ترۆپکه زومودیه کانی دل بوو.

به هه موو گیان و سه رجه م گه ردیله کانی بوونییه وه پووی کردبووه په روه ردگار و داوای لیخوشبوونی لیده کرد. نهی نهو نوێژانه ی که ده یکردن، سه رتا پا دیه نی پپه نندی ده نواند. لهو باوه په دام له هه ر جیه کدا نوێژی کردبیت، نهو جیگه یه ی به به رامه ی که عبه ی پیرۆز بۆندار کردووه.

له ماوه یه کی کورتدا فیری خویندنه وه ی قورئان بوو و پږژانه قورئان و جهوشه ن و په یامه کانی نووری ده خویندنه وه و قسه ی بۆ ده کردین.

له راستیدا ژووره که ی کردبووه مزگهوت و فیرگه، یان به ده رپرینکی تر کردبووه قوتاخانه ی خوئاماده کردن بۆ دواپوژ.

ژور زنگ بوو و تیگ یشتنی له باب ته کان له ئاستیکی به رزدا بوو. له هه موو نادیاره کانی ده پرسى و نهیده ویست هیچ شتیک به بى وه لام بمینتته وه.

له نئو "ناه" و "نۆف" ی ئه و گونا و سه رپتچییانه دا بوو که به دریزایی بیست و دوو سالی ته مه نى ئه نجامی دابوو.

ده توانم به و په رى دلنایایی وه بلیم که تا ئیستا شاهیدی په شیمانیه کی ئاوا و تۆبه یه کی راسته قینه و تاسه ی لیخۆشبوونکی له م شیوه یه نه بووم.

ئو ژور ده میك بوو سه ختی و ئازاری نه خو شیه که ی له بیر کردبوو. وه رینی قزو برۆکانی، ده ره نجامه هیوا براوه کانی پشکینه یه که له دوا ی یه که کان، هه موو ئه مانه به لای وه گرنگ نه بوون. ئایسیل ئیتر تاقانه ئامانجیکی هه بوو: ئه سه ره ده کردنی پۆحی به ئیمان وه...

له کۆتا پۆژه کانی دا په نگ و پوو خساری هینده نوورانی و په رى ئاسا ده یواند ده توت بوه ته فریشته، ژور جار هه روا ته ماشای پوخساریم ده کرد. چێژم له دره وشانه وه ی ئه و نووره ی سیمای ده بینى. ئه و پۆژه ش که (مه مه دی دوزجیه یی) خوینده وه ژور گریا و به کول ده پاپایه وه: "خوایه گیان! دوا هه ناسه یه که له و جۆره ش به نسبی من بکه یت." چه ند جار ئیکش پێغه مبه رمان ﷺ ها تبووه خه وى، که رچی جار جار به شیک له خه و نه کانی بۆ ئیتمه ش ده گتیرایه وه، به لام دلنایام له وه ی ژوریک خه و نى پر پازى ترى هه بوون که نه ی ده درکاند.

ئەو دەي پاستى بىت ئىرىيىمان بەم حالەي ئايسىل دەھات، ئەمانە چ نىعمە تگە لىكى گەورە بوون؟ ئاي خوايە گيان دەتوت ئەو دەي نەخۇش و ئاتاجى كۆمەكى بوو، ئەو نەبوو، بەلكو ئىمە بووين، ئىتر ئىمە داواي دوعامان لەو دەکرد. كۆتا پۆز واتە پۆزى بەرات ھەموو ئامادەكارىيەكانى تەواو كەردبوو، زۆر شەكەت بوو و بەزۆر قەسەي دەکرد.

ئايسىل و چاكبۈنە دەي بەر لە مردن

ئەبرونوور بەردەوام بوو لە قەسەكانى و، ئىمەش لە نىو لافاوتىك لە دلە تەپى و ھەست بىزاويدا گويىيىسى ئەو تابلۇ ھەژىنەرانە بووين.

– پىكەو لەگەل ئەمىنەدا ھەستمان بە گۆرپانكارىيەك كەرد لە ئايسىلدا. حالەتەك ھەيە لە نىو خەلكىدا بە "چاك بۈنە دەي بەر لە مردن" ناسراو. واتە تا نەخۇش لە ساتە ۋەختى مردنى نىزىك بىتەو، گەشت ئازار و ئىشەكانى لە بىر دەچىتەو، پشودەدات، بە جۆرىك ۋا دەردەكە وىت كە چاك بوويىتەو. ئايسىل ئىش ھەمان حالەتى بەسەردا ھات. ئايسىل كە گرفتارى ئىش و ئازارى زۆر سەخت و قورس بووبوو، لە پرىكدا ھەروەك بلىتى نازارەكانى كۆتايى ھاتبىت، ھاتەو ھۇش خۇي و كەوتە قەسە. لەم نىۋەندەدا ئەمىنە كەوتە دووان:

"چاك بۈنە دەي بەر لە مردن" دياردەيەكە لە زانستى پزىشكىدا جىگەي سەرسوپمانە و بابەتەكە شياۋى نكۆلى لىكردن نىيە. چالاک بوون ياخود بەھىزبونىكى كاتىبە لە ئەركەكانى مېشكدا، لەو كەسانەدا دەبىنرىت كە نىزىك دەبنەو لە ساتەو ۋەختى مردن. زۆر نمونەي لەم شىۋەيە بىنراو، كاتىك نەخۇشەكە لە چركەساتى مردنى نىزىك دەبىتەو لە پرىكدا حالەتەكەي ۋەك چاكبۈنەو ۋە ھاتنەو سەرخۇي بەسەردا دىت.

له بهر زږد بېنران و پوودانی هم دیاردهیه، ناوکی تاییه تی لی نراوه و پیی ده و تریت: چاک بوونه وهی بهر له مردن.

لیکولینه وه پزیشکیه کان حاله تی چه ندین نه خوښ تومار ده که ن که سییه کانیاں تووشی شپړه نجه هاتووه و توانای هه ناسه دانیاں نه ماوه، وه لی دواساته کانیاں به ترزیک که ناوه زی ناده می له تیگه یشتنی ده سته و سانه، به هه ناسه دانی ناسایی کۆتایی هاتووه.

که واته "چاکبوونه وهی بهر له مردن" چیه؟ نه مه نه وه ده که یه نیت که نه گهر مړوځ ته نها بریتی بووایه له مادده، به نریک بوونه وهی مردن ده بوایه زیاده بوونی تیگچوونی نه رکی نه دنامه کان و سه ختی هه ناسه دان پتر ببوونایه. ده بووایه مړوځ له ژیر چرنوکی نازاریکی به سوډا دواپی بهاتایه. له کاتیکدا پووداوه کان پېچه وانه ی نه مه پشت راست ده که نه وه.

واته نه و چه رخه ی که به خراپی ده پویششت له دواساتا ږیک ده بیته وه. هه روه ک بلتی له جیهانی په نهانه وه، شنه ی ژیا نیککی تاییه ت و کورتی ناسووده هه لده کات بویه هم پووداوانه و هاوچه شنیاں هیزی ناکوتا و ده ناسای پوچ له بوونیاتی ناده میدا پیش چاوان ده خن.

له راستیدا مردن چه شنه ی له دایک بوون "جی گۆږین" و "بوون گۆږین" ه.

جا بوونه وهی خواوه ند هم پازده مان تیگه یه نیت، دیارده ی "چاکبوونه وهی بهر له مردن" مان نیشان ده دات.

له کاتی مردندا، جگه له چاکبوونه وهی بهر له مردن، بق نمونه له وکه سانه دا که گیرۆده ی ته نگه نه فسه ی و نازار نه هاتوون، میشکیان چالاک و ژیا نه ویه که به خویه وه ده بیینی. یادگه دانه دانه ی دوسیه دورده کانی ده کاته وه، له ده روزه ی جیهانیکی نویدا، هه روه ک بلتی

پانقپاماكانى ژيان نصايش ده كړئ. مېشكى مړؤ له دواساته كانيدا،
بژارده ترين وته كانى دهرده برئ. جا نه گهر مردن كوتايى مړؤ بووايه و
مړؤفش له ماددهى كؤتا هاتوى بهر و نه مان چوون پټك بهاتايه ديارده كه
ته واو پيچه وانه ده بوو.

واته ده بوو ئه و مېشكهى كه بهر و نه مان ده چئ، ئه رك و
فرمانه كانى له ده ست بدايه و مهرگيش هئدى هئدى په ردهى به سر
پووخسارى ژياندا بدايه ته وه.

له پاستيدا ئه مه به لگه يه كى پوونه له سر بوونى پؤخ و ده يسه لميئيت
كه مردن ته نها گؤرانيكه نه ك كوتايى و نه مان.

له مه گرنگتر حيكه تى پتر دهر ك كړدى مړؤ به پاستيه كان
له ساته وه ختى نريك بوونه وهى مهرگدا.

نؤرجار بينراوه ئه و كه سهى له سره مهرگدايه، چه وت بيژى و
وپنه كانى ناميئى و هه والگه ليك سه باره ت به داهاتو به دهوروبه ره كهى
پاده گه يه نيئ.

مه زنترين دياردهى لايه نى مه غه وى مړؤ هه ستى پيش وه خته،
هه ستى پيش وه ختيش بريتييه له هونه رى زانينى پووداوه كان پيش
پوودانيان. ئه م ديارده يه ش كه م تا زؤر له هه موو كه سيكدا بوونى هه يه.
به لام نه وه نده هه يه پافه كړدى ئه م ديارده يه به گويزه بونياتى مادديمان
كارىكه مه يسهر نايئت. هوكارى ئه مه ش ئه و يه كه پووداو و ديارده
ماددييه كان پابه ند و سنووردان به كاته وه. هه رچى هه ستى پيش
وه ختيشه بريتييه له بازدان و تيپه پاندى سنووره كانى كات. ئه وهى ليړه دا
جىي ناماژه بؤ كړنه تيكه ل نه كړدى هه ستى پيش وه خته له گه ل
هه والدانى بى بنه ماي جادوو گه ران. له سه رچاوه پاراسايكؤلؤژيه كاندا

هه زاره ها نمونه هه ن كه له چوارچێوهی پێساكاندا ئهم دیاردانه پشت
 راست دهكه نهوه. له نێویاندا ئهوانه ی كه كاره ساتی فرۆكه پێش پوودانی
 وهك خۆی ده بینن و ئهوانه ش كه سات و ته نانه ت شێوازی مردنی خۆیان
 له جهنگه كاندا بینیهوه. ئاشكرایشه پێژه ی ئهوانه ی هیچ گرفتێکی
 ته ندروستیان نه بووه و هه والی پۆزی مردنی خۆیان داوه له سه رو
 هه زارانه وهیه. په ره وردگاری مه زن به "چاكبونه وه ی به ره له مردن"
 دوایه مین بواری ئاماده سازی به بنده كانی ده دات.

ئهم لێكدانه وانه له و په ی گرنگی و ناوازه ییدا بوون.

ئه برونور له پاش پوونکردنه وه كانی ئه مینه، ده سستی كرد به
 ته واوکردنی قسه كانی:

- له گه ل په وینه وه ی ئازاره كانی ئایسیل و هاتنه وه هۆش خۆی، ئه و
 پێشهاتانه ش ده ستیان پێكرد كه ئێمه یان سه راسیمه خست.

ئا له و كاتانه دا بوو كه هاته گۆ و وتی: "ئاوم بۆ بینن، ده ستنویژ
 ده گرم، ئیدی میوانه كانم دین. ده مه ویت به ده ستنویژه وه پێشوازیان
 لێبكه م".

له چێگه كه یدا ده ستنویژی گرت، به لام ئه وه ی جێی تێپامان بوو، هیچ
 گرنگییه کی به ئێمه نه ده دا. ئیدی ئه وه ك مرۆفی دنیا یه کی تری لێهاتبوو.
 سه رجه م پوانین و، بزوت و بایه خه كانی پوه وه شتانیك بوون كه له لایه ن
 ئێمه وه نه ده بینران.

"بروانن، بانگ ده دریت، ئهم بانگه بۆ منه، پێم ده لێن خۆت ئاماده
 بكه".

له پاستیدا ئێمه گویمان له بانگ و شتی وا نه بوو، وه ل ئایسیل پێودانگه
 زه مینییه كانی به زاندبوو و له جیهانیکی مه عنه ویدا ده ژیا، ئه و ژۆر شتی

ده بېنې و ده بېست به لّام ئېمه ناتوانا بووین له بېنېنی ئه و شتانه ی که نه و ده بېنېن.

نه و جا پاست بوو یه وه و له سر نه ژتو دانېشت و ده سستی خسته سر نه ژتوکانی، به خشوع یکی بی وینه وه چاوه پتی ته واو بوونی بانگی کرد.

له پاش که مېک نه م وتانه ی له زار ده رچوو: "بانگه که ته واو بوو، ئیدی دین تا بمبه ن".

دایه گیان دیت ..

گوی پاگرتنمان بو نه م به سهراته، زریانیک له هه ست و خرۆشی تاوسه ندووی له دلانماندا هه لایساند.

نه برونوور خاتون به رده وام بوو:

— ئایسیل له بهر خۆیه وه ده سستی کرد به دوعا خویندن:

"دیمه حوزوورت په روه ردگارم! به م حاله وه قبولم بفرموو، ئیمانم هینا به گه وره یی و شکومه ندیت، تو به دیت هیناوم و هه ر بۆلای تۆش ده گه ریمه وه".

نه و جا چه ندجاریک له سهریه ک دووباره ی کرده وه: "با دایکم بیت، با دایکم بیت" منیش پرسیم: "کی بیت؟".

وه لّامی دایه وه: "لیم ده پرسن دایکت بیت بتبات، یان که سیکی تر، منیش دایکم ویست، دایکم دیت".

له پریکدا بی دنگ بوو. ده توت هه موو سهرنجی داوه ته نه و ده نگی که دیت. له وکاته دا بریسکه و پووناکی یه ک دای له پووخساری و چاوانی ئیمه شی برد. له تاو کاریگه ری تابلۆکه من و نه مینه خاتون به چه په سانه وه چاومان بریپووه یه کتری.

خاتوو ئایستیلّ ئا لەو کاتەدا بە دەنگی بەرز و لەنتۆ خشوعیکی مەزندا
 "الله أكبر الله أكبر، لا إله إلا الله" ی وتەو و بەدوایشیدا شایەتومانى هێنا.
 من و ئامینه خاتوون لە بەرامبەر ئەم دیمەنەدا سەپووبووین. جارى من
 لە ژێر کاریگەری دۆخە کەدا ئەبڵەق دامابوم.

ئەم زنجیرە پووداو دەتوت بوونەتە مایەى نوێکردنەوێ ئیمانە کەم.
 تا کاتژمێر سێ قورئانمان بەسەردا خوێند. خوشی هەولێ دەدا
 ئەوانەى ئێمە دووبارە بکاتەو.

لەو کاتەدا کە سورەتى "یاسین" م بەسەردا دەخوێند، و خاتوو
 ئامینەش خەریک بوو دایدەپۆشی، لەو پەنجەرە یە کە پووه و قیبلە بوو
 پووناکیەك وێنەى هەورە بروسکە درەوشایەو و هەموولایەکی
 پەنجەرە کەى پووناك کردەو، ئێمە هەردوو کمان شامیدی ئەمەین. ئەو
 پووناکیە تەنانت زال بوو بەسەر پۆشنایى گلۆپی ژوورە کەشدا.

هەر کە ئایستیلّ ئەو پووناکیە درەوشاو یە دیت، هەولێ دا تا راست
 بێتەو و ئەمێنەش هاوکاری کردو پاستی کردەو.

ژۆر بەتاسەو قۆلەکانى والا کرد و هاواری کرد: "دایە، تۆی ها! مەگەر
 دایە گیان تۆ هاتوویت بمبەیت؟

بەشیوە یەك دەستەکانى کردبوو و هەروەك ئەو ی دایکى لە ئامێز
 گرتبێت، ئەو جا دەستەکانى بە یەك گەیاندا و پاش ماو یەك سەرى نەوی
 بوو سەر قۆلێ ئەمێنە... دواسات کە چاوم بپێیە چاوەکانى، پێلۆووەکانى
 چاوی لە داخستندا بوون. لە چاوانیدا بریسکە یەکی پێ ئاسودەیی و لەسەر
 لیوانیشى بزه یەکی شیرین خۆی دەنواند.

ئەم دوايىن پوانىنە، مائاوايىيەك بوولە گوناھ و تالايىيە تاقەت
پرووكىتنەكان و "سالو" ئىكش بوولە كامەرانى ھەمىشەيى... كۆتا
ھەناسەيشى "الله اكبر، الله اكبر" بو.

لە جىگەكەيدا پالمان خست، بەم شىۋەيە تەمەتتىكى گەنجى پەرلە
ناخۇشى و نەخۇشى كۆتايى پىھات.

لەوانەيە فرىشتەي گيانكىشان لەشىۋەي خۇشەويستىرەن كەسيدا كە
دايىكى بوو خۇي نىشان دايىت، ئەو ئيمانە پتەو و قوولەي كە ھەيىبوولە و
باوھەدام پشتىوان بەخو بوويىتە مايەي پاك كوردنەوھي سەرچەم گوناھ و
سەرپىچىيەكانى.

بەراستى بووينە شاھىدى سىماي راستەقىنەي مردنى بەئيمانەوھ.

ئەي ئىمە، ئەي ئىمە چى؟

خاتوو ئەبرونوور لەنىو فرمىسك و ھەنسكدا دوايەمىن وتەكانى دەرپرەي،
بەلام كۆتا رستەي ئەوھەندە لەناخەوھ و بە دل سووتاويىيەوھ وت كە ئىدى
ھەمووان دامانە پرمەي گريان...

ئەم دوا رستەيە پىۋىستە ئىمەو، ئىۋە و ھەموو مۇقايەتى پۇژى
سەدجار لەخۇمانى پىرسىن.

ئەي دوا ساتى ئىمە چۆن دەيىت؟

لە ژىنى پەرئەسرىنى خاتوو ئايسىلدا وانەگەلىكى گىرگ ھەن كە لىۋەي
فېرىن. پىۋىستە ھەموو مۇقايىكى ژىر ئەو وانانە باش ھەلسەنگىتەيت.

چونكە ھىچ قازانچ و سەرۋەتەك لەبەدەستەيتانى ئيمان و بە ئيمانەوھ
مائاوايى كوردن گەرەتر نىيە.

بۆيە سبەيى دەشى درەنگ بىت...

پۇخت شادىي...

چەند پەيشىك لە خوینەرانەو

"مامۇستا گيان نازانم چۆن ستاييشتان بکەم، کاتىك که ئەم نامەيە دەنووسم دەستەکانم دەلەرزىت، من دايکىكى چاو بەفرمىسكى دانىشتووی فیه ننام، چەند سالىکە بەردەوام شەر و دەمە قالىمە لە گەل کچە کەمدا که گیرۆدەى سەر شىتييه کانی هەرزە کاری بوو. ئەوەندە بىچار مابووم که لەباسکردن نايە. بەلام لەکۆتاييدا پەرورەدگارم نزاکانى ئەم دايکە چاو تەرە گوناھبارەى قبول فرموو و کچە کەم پۆمانى "نایسىل" ى بەپرزتانی دەست کەوتبوو. سوپاسى بى پايان خوايە گيان، ئىستا نوێژەکانى بە بەردەوامى دەکات، تکا دەکەم ئەم کتیبەتان وەرگىچین بۆ زمانى ئەلمانیش تاکو خەلکانى ئێرەش لى سوودمە ندبن. لەهەموو نوێژەکانمدا دوعاتان بۆ دەکەم".

خوشکەتان / فاتیمە

"مامؤستا خاليد، من بازرگانم و له کۆماره تورکه کانداییش ده کهم. سالانیکه له کهشی مه عنه وی به دوورم. کاتیك که چوومه ئه وولاتانه کتیبه کانی به پێژتانم له دهست گه نجاندا ده بینى. هه مووان به پێژانییه وه باسیان لیده کرد. به وپێیه ی که که کهم ناوی "نایسیل" هه سه ره تا کتیبی "نایسیل" ی جه نابتانم کړی. هه ره ناو فێرکه دا که بۆ تورکیا ده هاتمه وه کتیبه کهم ته واکرد، ئای خوایه ئه وه چ دنیا یه کی جیاواز بوو! ئایا بینراوه پیاویکی شهست سالانه وه ک منداڵ بگری؟ دهست و چاوتان خوشبیت. له راستیدا من که سێکی باوه پدار بووم به لام "نایسیل" گه پوتینی دامه بهر. سوپاس بۆ خوا ئیستا هه موو پۆژیک له ده رگای پهروه رداگرم ده ده م. مامؤستا گیان، پتویسته شاکاره کانت بۆ هه موو زمانه کان وه ریگیردرین، چونکه ئه و بابه تانه ی که باسی ده کهن، په یوه ندیدارن به سه رجه م کۆمه لگه کانی جیهانه وه. ته نانه ت پتویسته بکریته به فیلمیش. له م باره یه وه چۆن ده توانم یارمه تیتان بده م؟ چاوه پێی فه رمانه کانتانم. له گه ل پێژ و حورمه تمدا.

سه دات

"من کوبرا یۆزگاتی، له بهلجیکا ده ژیم. ته مه من ۱۹ ساله. داو و ته له فریوده ره کانی ژیان منیشیان به ره و لیواری خۆکوشتن پاپیچکرد. له وکاته دا که سه رقالی دوايه مین ناماده کارییه کان بووم بۆ کۆتایی پیهینانی ژیانم، پووبه پووی پۆمانی "نایسیل" بوومه وه، که خزمیکسی دوورمان له تورکیا وه بۆی نارد بووم. ته ماشای کارسازی پهروه ردگار بکه، له وکاته دا که خه ریک بوو ژیانم کۆتایی پی بیت، ئه م کتیبه بووه مایه ی پزگار کردم.

دایکان، باوکان، پهروه رده کاران، لئپرسراوان، چی ده بیت ئه م کتیبه بخویننه وه و پێنمایی خه لکیش بکه ن بۆ خویندنه وه ی. دلنیا بن هه زاره ها "کوبرا" ی په ریشان پزگار ده کا که له ژیاندا به ره و مه رگ پاده که ن.. مننه تدارتانم مامۆستا، دهستان ماچ ده که م.

کچتان / کوبرا

ئایسیل...

خالیڊ ئیترتوغرول، نووسەرنکە پۆزانە نامەى لەژمارە بەدەرى
پێدەگات. ئەم نامانە پرودای سەرسوپھین، یادداشتی ھەمەچەشن و
بەسەرھاتی گەپانەوہ دەگرنە خۆ.

نامەکان چۆنیەتی پزگاریبون و بەئیمان شادبوونی ئەو ژیاانە دێنیتە
زار کە لە نیو پۆنگاوی بێ سەرپەرەپیدا گیریان خواردووە و سازگاری
ژینیان بە گوناھ و سەرپێچی لێل بوو. لەگەڵیشیدا تابلوی تریقەى دلان
لە ئاسوودەپیداو بارینە لێزمەى ئەسرىنى سۆماکان دەنەخشیتیت.

"ئایسیل" ى بەردەستى خۆیفرى ئازیزیش بەکێکە لەو نامانە...

کچیکى لاوی بى کەس و نەوا، لەبەشى پێگەیانەندى بى
سەرپەرشتیاراندا گەورە دەبى و لەژێر چەپۆکی مرقە بى ویزدان و
بەدنیازەکاندا گەنجیتی پەرەمەورە دەبى، کێشمانکێشیکى بەردەوامى
ئاوێز وەستێن و لەکۆتاییشدا خێرپەنجەى کوشندە.

لەجەرگەى ھەولێ خۆکوشتەدا، ھەلھاتنى خۆرى ئیمان و گەپانەوہیەکی
پەرپەند و کۆتاییەکی ناوازە...

ئەم کتێبەى کە پەردە لەسەر پەيوەندى یەکانى مەزە و، پەرسەکانى
گەنج و نابوودى یەکانى کۆمەلگا ھەلەدەمالیت، سەرگوزەشتەى کچیکە
لەدەمى خۆکوژیدا...

پيرست

پيشه‌کی ۵

نه و نامه‌ی گرياندمی ۷

به‌شی یه‌که‌م

ساله پرپنه‌هامه‌تییه‌کانم ۱۵

به‌شی دووه‌م

قوریانی ده‌ستی ته‌نیایی (سالانی دواناوه‌ندیم) ۴۱

به‌شی سییه‌م

سالانی زانکۆم که تیاياندا که‌وتمه چه‌ندین داوی زۆر مه‌ترسیداره‌وه ۷۱

به‌شی چواره‌م

پۆزانی نه‌خۆشخانه‌م که تیاياندا چاوه‌پوانی مه‌رگ بووم ۱۱۳

به‌شی پینجه‌م

ژیانه‌وه‌وه‌ستانه‌وه له‌سه‌ر جینگای مه‌رگ ۱۵۱

چه‌ند په‌یلتیک له‌خویننه‌رانه‌وه ۱۸۲

پيرست ۱۸۶

AYSEL

HALİT ERTUĞRUL

بۆژانە ژمارەيەکی زۆر نامەي جۆراوجۆر دەگاتە نووسەري بەناوبانگ مامۇستا (خالید ئیرتوغرول)، زۆر لەو نامانە بریتین لە چیرۆکی گەرانەو و بێرەوهری جۆراوجۆر و روداوی سەرسورھینەر.. ژبانی کەسانیک باس دەکەن کە ئالودەي سەرلیشیواویی و تاوان و لەناوچوون بوونەتەو و لە کۆتادا پزگاریان بوو و بە تیشکی ئیمان شادبوونەتەو، کانیای چاوەکانیان پیرفرمیسک بوونەتەو و دلە بچووکەکانیان بوژاونەتەو.

(نایستل) یش یەکیکە لەو چیرۆکە راستەقینانەي لە نامەي کدا بۆ مامۇستا ھاتوو، کچیکی گەنج، بێ کەس و بێ باوک، لە خانەي بێ باوکان گەورە بوو، لە تەمەني گەنجیتیدا بەدەست مەرۆفە بێ وێژدان و نیاز خراپەکان پەڕیشان ببوو، بۆیە لە ژێر قورسانی ئەو گرفتانەدا و لە ئێو ھەوالی توشبوونی بە نەخۆشی شێرپەنجە بێر و عەقڵی دەکۆژیتەو و بربار دەدات خۆی بکۆژیت.. لەو ساتە پڕ نازارانەدا تیشکیکی بەھیز لە ئێو پەرەکانی دلێو ھۆش و عەقڵی دەدرەوشینیتەو و ناخی رۆشن دەکاتەو! کۆتاییەکی سەرسورھینەر و ئەنجامیکی بەپیت.

ئەم کتیبە چیرۆکی کچە لاویکی بی نەوايە، پرسیارگەلنکی ھەيە دەربارەي بەیوھندیەکانی مەرۆف و کیشەکانی گەنجیتی و خراپوونی کۆمەلگا.

ISBN 0-0004-0000-9

9

780000 400000

نرخي (٣٠٠٠) دینارە

ناوەندێک لایەند فەن

ARA Media Center
ara.m@hotmail.com

